

TOHUM

FİKRE
SANATA
RUHA

SAYI

163

BAHAR 2019

90091-2-29222-6
4 712-2922 2922
MKSST

HAYIR VE ŞER ARASINDA

KARIYERİZM

Kariyerizm: Hırsın ve Hazzın Keşfi • "Ne Olsa Yaparım abi!" Türkiye'nin Yetkinlik Krizi • Statü Endişesi ve Alain de Botton • Eğitimde Zorun Kolaylaştırılması • Kariyer Kadını ve Annelik Halleri • Müslümanın Sekülerizmle İmtihani • İnsanın Kendini Keşfi • Sosyal Medya Sarkacında Annelik ve Kariyer • Gelenek Ruhundan Yoksun Bir Kavram "Kariyerizm"

Abdurrahman
Arslan:

**Kariyerizm, Çağdaş
Dünyanın En Soyut
İdeolojilerinden
Biridir**

Sizinle daha fazlasını paylaşıyoruz.

Türk Lirası ve yabancı para cinsinden birikimlerinizi 1, 3, 6, 12 ay veya 1 yıldan uzun vade seçenekleriyle ya da esnek vadeli olarak Katılma Hesabınıza yatıralım. Hem Ziraat Katılım güvencesiyle tasarruf edin hem katılım bankacılığı esaslarına uygun olarak elde edilen kâr payından yararlanın.

 Ziraat Katılım

Paylaştıkça daha fazlası

**Müşteri İletişim
Merkezi**

www.ziraatkatilim.com.tr

BAHAR 2019
SAYI: 163

ÖNDER Adına İmtiyaz Sahibi
HALİT BEKİROĞLU

Yayın Yönetmeni
VEYSEL BAŞAR

Editör
TUBA KARAÇORLU

Yayın Kurulu
AYHAN KÜÇÜK
AYLA AYDEMİR
EROL ERDOĞAN
ESMA BOZDOĞAN
FİKRİ CUMHUR
GÜL EBRAR BAŞAR
YUSUF ŞAHİN

Tasarım-Uygulama
ZAFER YILMAZ

Reklam
GNG TANITIM

Baskı
KÜLTÜR SANAT BASİMEVİ

İletişim
ALEMDAR MAH. YEREBATAN
CAD. SALKIM SÖĞÜT
SOK. NO:7
FATİH-İSTANBUL
0(212) 519 09 53

*Her hakkı mahfuzdur.
Dergideki yazı, fotoğraf ve diğer
görsellerin izin alınmadan veya
kaynak gösterilmeden her türlü
ortamda çoğaltılması yasaktır.*

önder
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

Geçtiğimiz sayıda “Eğitim” konusunu işlediğimizde, eğitimin bugünü ve yarınına dair değerlendirmelerin neticesinde vardığımız bir diğer nokta “Kariyer” oldu. Modern çağın eğitim vurgusu altında bireylere “başarı” şartını dayattığı ve bu dayatma sürecinin bir neticesi olarak da bireyleri tektipleşmeye zorladığı gibi bir gerçekle karşı karşıyayız. Koşulsuz şartsız her bireyin yakalaması gerektiği düşünülen başarı kavramı, diğer tüm hazların, toplumda kabul görmenin, var olmanın, mutluluğunun, ideallerin ve daha birçok etiketin ön şartı olarak kabul edilir oldu. Günün sonunda elinde başarısını ispatladığını düşündüğü belgelerle ve diplomalarla ayakta durmaya çalışan, varlığı ve mutluluğu tartışılır bireyler çıkmaya başladı.

İnsanoğlu tarih boyunca toplum içerisinde varlığını devam ettirmek tutkusuyla bir takım ödevleri yerine getirmiş ve refleksler göstermiştir. Günümüzde bu tutkunun yarattığı alanı kariyer, diploma, etiket, belge, sertifika gibi varlığı ispat edilebilir kavramlar doldurmaktadır. Bilginin kutsallığından ziyade belgenin kullanılabilir tarafı öne çıkmaktadır ve bunun getirisi olarak da “kariyerizm” kavramı savunmasız zihinleri etkisi altına almaktadır.

Her sayımızda toplumsal meselelere ışık tutmayı ve olası tehlikelerle yüzleşmeyi, okurlarımızı da bu yüzleşmeye dahil etmeyi en birincil görev edindik. Bu sayımızda da “Kariyerizm” konusunun ne olduğu, nereden ve nasıl ortaya çıktığı, evrileceği muhtemel durumları irdelemeye ve sizlerle paylaşmaya çalıştık. Fikir dünyamızın yetkin isimlerine kalem uzatırken, yeni isimlere de yer açmayı ihmal etmedik.

Zamanı anlamak, modernizmi yorumlamak, güncel savrulmaların farkına varmak için kalemiyle bizleri uyaracak isimleri siz değerli okuyucularımızla buluşturmayı gaye edindik.

Gelecek sayılarda buluşmak dileğiyle...

VEYSEL BAŞAR
Yayın Yönetmeni

HAYIR VE ŞER ARASINDA KARIYERİZM

KARIYERİZM:

HIRSIN VE HAZZIN KEŞFİ / 08

PROF DR. MUSTAFA KEMAL ŞAN

**“NE OLSA YAPARIM ABİ!” TÜRKİYE’NİN
YETKİNLİK KRİZİ** / 14

DR. MUSTAFA ÖZEL

STATÜ ENDİŞESİ VE ALAIN DE BOTTON / 17

AYDIN AKTAY

EĞİTİMDE ZORUN KOLAYLAŞTIRILMASI / 20

AHMET MARAŞLI

KARIYER KADINI VE ANNELİK HALLERİ / 23

RUKİYE KARAKÖSE

MÜSLÜMANIN SEKÜLERİZMLE İMTİHANI / 26

MEHMET AKİF ÇEÇ

İNSANIN KENDİNİ KEŞFİ / 29

ESRA SÜMEYYE DİLBEROĞLU

**SOSYAL MEDYA SARKACINDA
ANNELİK VE KARIYER** / 32

ŞEYMA ÇİÇEK

**GELENEK RUHUNDAN YOKSUN
BİR KAVRAM “KARIYERİZM”** / 36

ZEYNEP KAPLAN

Birikimlerinize bereket katan Kârlı Hesap Albaraka'da!

Birikimlerinizi en iyi şekilde değerlendirmeniz için
tüm hassasiyetimizle yanınızdayız. Bereketli kazanç
Albaraka Kârlı Hesap'ta!

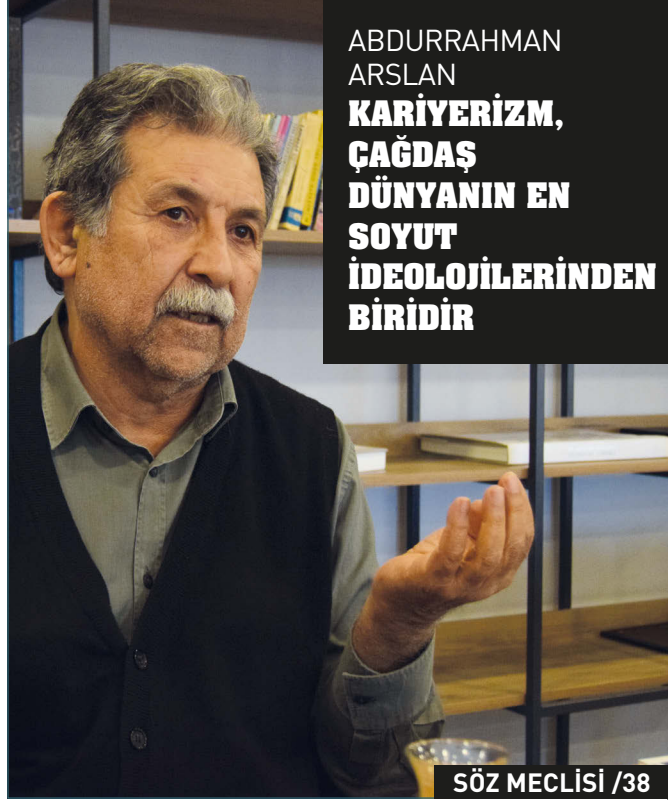
kârlı
hesap

HELAAAL

Alo Albaraka
0850 222 5 666
albaraka.com.tr

alBaraka
değerlerinize değer katıyoruz

KİTAPLAR / 45

VEFA: MAHMUT BALCI HOCAMIZI NASIL BİLİRDİNİZ? / 48

SİVİL TOPLUM: O MİMAR'I ARAYAN MİMARHANE... / 55

PORTRELER: İLM-İ HAL HAYATLAR / 59

DUYARLILIK: GÜZEL İNSANLARIN GÜZEL
HİKÂYESLERİ OLUR / 67

ARAŞTIRMA: AİLE HÂLÂ VAZGEÇİLMEZ MUTLULUK
KAYNAĞI / 72

SİNEMA: KABİL'İN KARİYERİST TORUNLARI / 76

SEYAHAT: GÜNEYDOĞU ASYA'NIN İNCİSİ: MALEZYA / 80

FAİZSİZ FİNANS

STANDARTLARINDA YOL GÖSTERİCİ BİR KİTAP

Bu tercüme esere www.tkbb.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz

HAYIR VE ŞER ARASINDA

KARIYERİZM

*Yükselme hırsı insanın tüm ufkunu çarpıtıyor.
İnsan, sadece onu görebilmek için bile olsa,
Yükselme tutkusunun üzerinden atlayabilmeli...
Elias Canetti*

KARIYERİZM: HIRSIN VE HAZZIN KEŞFİ

**PROF. DR.
MUSTAFA KEMAL
ŞAN**

*Sakarya Üniversitesi
Sosyoloji Bölümü
Öğretim Üyesi*

Günümüz toplumlarında bireyselleşme artık bir norm halini almış bulunmaktadır. İnsanların özel ihtiyaç ve tutkularını yerine getirebilmek için her şeye hakları olduğu, bu haklarının asla ertelenemeyecek, devredilemeyecek haklar olduğu algısı tüm dünya toplumlarında olduğu gibi ülkemiz Türkiye’de de büyük mevziler kazanmıştır. Bu yazıda bu her şeye hakkı olan insan modelinin kariyer takıntısını birlikte ele almaya çaba göstereceğiz.

Kariyer kelimesi bir meslekte zaman ve çalışmayla elde edilen aşama, başarı ve uzmanlık olarak kullanılan İngilizce Career kelimesinin dilimize doğrudan aktarılmasıyla benimsenmiş bir terimdir. Bu haliyle bakıldığında karşımızda yeni bir olgu olarak ortaya çıkmış bir durum yok gibidir. İnsanlar yerleşik hayata geçtiği ve uygarlıklar oluşturdukları çağlardan bu yana belli iş ve meslek alanlarında bir uzmanlaşmaya bağlı olarak iş statülerine sahip olmuş, bu statülerindeki uzmanlıklarına bağlı olarak iyi kötü bir iş yaşamları olmuştur. Bu dönemlerde daha çok insanların hangi iş ve çalışma sahasında olacaklarına hangi ailelerden geldikleri, sosyal muhitleri ve kişisel becerileri belirleyici

olurdu. Bir nalbantın oğlunun nalbant olacağı ve bir çiftçinin toprağa bağlı işler için çocuklarını yönlendireceği kesin gibiydi.

Modern döneme gelindiğinde ise geleneksel üretim ve toplumsal formasyon sosyolog Emile Durkheim’in ifadesiyle Mekanik Dayanışma’dan Organik Dayanışma modeline doğru evrildikçe artık geleneksel yaşama biçimlerinde de hızlı bir başkalaşma yaşanmaya başladı. Artık topluluk içinde olarak, topluluğun bize doğrudan verdiği statü ve sosyal rollerimizde de bir başkalaşma meydana gelmeye başladı. Uzmanlaşmanın yol açtığı iş bölümü ve farklılaşma insanların bireysel özellikleri ile çok çeşitli iş ve istihdam alanlarını ele geçirebileceklerini ortaya koymuştur.

Türkiye’de modernleşme büyük ölçüde Devlet’in tepeden inme bir mekanizma içinde dizayn ettiği ve her şeyin devlet tarafından belirlendiği bir süreç olmuş, hangi alanlarda iş ve istihdam yaratılacağı ve bu alanların hangi toplum kesimleri tarafından doldurulacağına verilecek tüm kararlar devletin imtiyazı altında olmuş ve bu anlamda devlet kendi burjuva ve elit sınıfını kendi eliyle oluşturmuştur. Bu durum özellikle Tek Parti yönetimi altındaki Türkiye’de merkezi işgal eden ve bu-

ralarda modernleşmenin öncülüğünü kendi imtiyazları haline getiren asker-sivil bürokrat ve küçük burjuva olarak ifade edilebilecek bir sınıfın uhdesindedir.

Türkiye uzun bir modernleşme geçmişine sahip bir ülkedir. Özellikle Cumhuriyet Dönemi'nin 50'li yıllarından itibaren yaşanan hızlı kentleşme ve metropolleşme, siyasal alanda yaşanan ve her geçen gün etkisini hızla hissettirmiş olan taşranın merkeze olan baskısı modernleşmenin imkan ve nimetlerinden uzun süre mahrum ve madun bırakılmış unsurların merkeze taşınmaya başlamasıyla bu durum daha da büyük bir hız kazanarak sadece merkezin elit unsurları tarafından kullanılan imtiyazlar artık taşra kökenlilere de açılmıştır.

Tüketim ve haz toplumu altında yaşayan bireyler için mutlu olmak ve istediğini zannettiği kariyerine ulaşmak onun en büyük hakkı olarak kabul edilmektedir. Tüketim olgusu artık insanların ihtiyaçlarının giderilmesi olayının çok ötesine geçmiştir. Tüketim toplumu adeta insanların susuzluklarını dindirmek için deniz suyu içmelerine benzer bir hal almıştır. Böyle bir toplum formasyonu içinde kafi olan asla kafi gelmez. "Herkesin lüks arabaya

kesesinin elverdiği bir dünyada, gerçekten gözü yüksekte olanların daha iyisine erişmekten başka hiçbir seçenekleri yoktur"

Dışarıda kalmış, iktidar imkanlarından pay alamamış yeni orta sınıf Türk bireyi için kariyer edineme tutkusunu tıpkı kendisinden daha önce bu aşamaları kat etmiş mevkidaşları gibi adeta kutsal bir hak haline gelmiş bir olgudur. Şimdiye kadar ötelenmiş, tehir edilmiş hazlara artık ket vurmanın imkanı yoktur. Şimdi tüm hazlar gibi tüm statü ve kariyerler de onların inhisarında olmalıdır. Bu toplum kesiminde daha önce merkezi işgal etmiş olan Beyaz Türkler olarak ifade edilen kesime göre gecikerek modernleşmenin tüm emareleri görülmektedir. İmkanlara ve nimetlere bir an önce el koymak.

Bu toplum kesiminin kendi çocukları için uygun görecekları kariyer anlayışı durumu en net bir şekilde ortaya koymaktadır. Devlet okullarının gün geçtikçe itibarsızlaşması özel okul olarak ortaya çıkan yeni kariyer merkezlerinin yıldızını parlatmaktadır. Kariyer artık kutsal bir inektir. Çocuklarının kendileri gibi gecikerek modernleşmesine tahammülleri olmayan bu yeni orta sınıfların acelesi vardır. Çocukları

hem en yüksek gelir vadeden profesyonel mesleklere yönelecek, hem iki müzik enstrümanı çalacaklar ve bu arada kendilerinin bir türlü öğrenme fırsatı bulamadıkları yabancı dillerden en az iki tanesini akıcı olarak konuşacaklardır. Artık kariyer her şeydir. Nasıl mutlu olma hakkı kutsal ise kariyer sahibi olmak da bir o kadar devredilemez bir hak ve çocuklarımıza vereceğimiz en temel ödevdir.

"Into the Wild" filmini belki aranızdan duyanlar ve izleyenler

Dışarıda kalmış, iktidar imkanlarından pay alamamış yeni orta sınıf Türk bireyi için kariyer edineme tutkusunu tıpkı kendisinden daha önce bu aşamaları kat etmiş mevkidaşları gibi adeta kutsal bir hak haline gelmiş bir olgudur. Şimdiye kadar ötelenmiş, tehir edilmiş hazlara artık ket vurmanın imkanı yoktur.

vardır. Aslında bir biyografi filmi olup, 'Christopher Mccandless'in hayatının anlatıldığı bir senaryodur. 1990'da, üniversiteden mezun olduktan hemen sonra banka hesabındaki binlerce doları hayır kurumlarına bağışlamış ve ailesinin, çevresinin tüm baskılarına rağmen prestij getirecek bir kariyer tercihi yapmaktansa, kendini Alaska ormanlarına bırakmış bir gencin hikayesi anlatılmaktadır bu filmde. Doğada geçirdiği 4 ay sonunda ölecek olsa da bu genç adam "Kariyerlerin 20. Yüzyıldan kalma icatlar olduğunu düşünüyorum ve bir tane dahi istemiyorum" cümlesindeki haklı isyanıyla, temelde oldukça sorunlu bir konuya dikkatleri yöneltmiştir. Bu sorun modern hayatın bir gereği olarak da görülen kapitalizmin, hâlihazırda bize çıktı olarak kalan unsurlarından bir tanesidir. Sonundaki

Kariyer kelimesine etimolojik yönden bakıldığında köken itibariyle Latince 'de 'carrus' (at arabası), 'carrera' (yol), Fransızca'da 'carriere' (gidilen yol, yarış yolu), İngilizce'de ise 'career' (meslek) anlamlarını barındırdığı ve bu bağlamlarda kullanıldığı görülmektedir.

'izm' ekinden de anlaşılacağı gibi ideolojik bir içeriğe de sahip olan kariyerizm son yıllarda putlaştırılmaya yüz tutmuş bir ikonik kavrama dönüşmüştür. Daha doğrusu prestij, makam ve kariyer olarak vücut bulan hırs ve hazzın doruğa çıkmış hali olarak da tanımlayabileceğimiz bir kavramdır kariyerizm.

Kariyer kelimesine etimolojik yönden bakıldığında köken itibariyle Latince'de 'carrus' (at arabası), 'carrera' (yol), Fransızca'da 'carriere' (gidilen yol, yarış yolu), İngilizce'de ise 'career' (meslek) anlamlarını barındırdığı ve bu bağlamlarda kullanıldığı görülmektedir. Kelimenin bizdeki kullanımını ise iş ve meslek kavramlarını karşılayacak şekildedir. Bizim bu yazıda ele alacağımız kavram olan kariyerizm ise Feldman ve Weitz (1991) tarafından 'belli bir alanda çalışanların kariyer anlamında ilerlemeleri için yasal yolların dışında, performans ve verimliliğe yaslanmadan bir yöntem takip edilmesi' şeklinde açıklanmıştır. Kavramın olumsuz yönüne işaret eden bu tanım bizim de hareket noktamızı oluşturmaktadır. Kariyer ve bu kariyerist eğilimli (kariyer yapmaya düşkün) kişiler üzerine yapılan çalışmalarda bugüne kadar, bu eğilime sahip kişilerin verimlilik ve performans açısından olumlu sonuçlar doğuracağı düşüncesi hâkim olsa da son yıllarda bu eğilimin olumsuz yönleri de gözler önüne serilmeye başlanmıştır. Söz konusu kariyerist eğilimli kişilerin içinde buldukları

kurumlara zarar verecek düşük performansa sahip olabilecekleri, verilen görev ve sorumluluklara odaklanmak yerine daha çok çıkar odaklı hareket edebildikleri ve ilerleyebilmek adına yasal olmayan yöntemler de dâhil her türlü yola tevessül edebilecekleri bu çalışmaların muhtevasını oluşturmaktadır.

Yapılan bütün bu çalışmalar kariyerizmin son yıllarda daha da görünür hale geldiğini ve kariyerin gittikçe kutsanarak putlaştırılmasıyla bencilliğin ve diğer arzi durumların arttığını istatistiksel veriler de açığa vurmaktadır. Ancak bu çalışmalar genellikle işin formel, pratik ve pragmatist boyutlarına odaklandıkları için var olan durumun ahlaki boyutu sürekli gözden kaçmıştır. Son yıllarda özellikle artış gösteren 'gelişim zirvelerinden' örnek verecek olursak; lüks ve gösterişli salonlarda düzenlenen bu programlara genellikle kariyer anlamında imrenilecek kişiler 'ben yaptım, siz de yapabilirsiniz' diye özetlenebilecek başarı hikâyeleri hakkında konuşma yapmak üzere davet edilir. Bu konuşmalarda gidilen yoldan ziyade varılacak nokta vurgulanır ve katılımcıların bu noktaya odaklanmalarını tembih edilir. Pragmatist anlamda, kişi bu hedeflere ulaşmayı ne kadar çok arzu ederse performansı da o kadar artacaktır. Bu çıkarımın elbette ki doğru bir yanı bulunmaktadır. Ancak kariyer arzusu sadece verim ve performans getirmemiştir. Bunların yanında

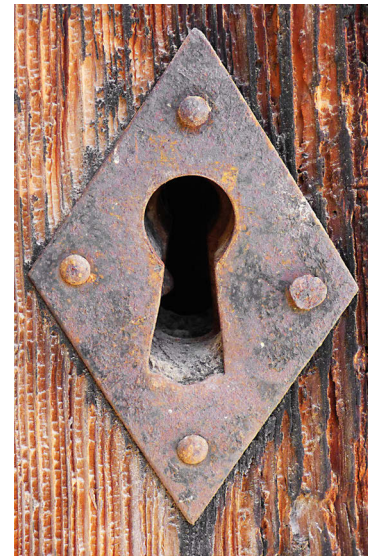
Değişim ve dönüşümün çok hızlı yaşandığı modern günler, sınıfsal ayrımın da ortadan kalktığına hatta olmadığına ilişkin sistemli bir düşünceler dizisi de dayatır. Dayatmanın bu şekli, modern zamanlara ilişkin zihniyet dönüşümünün, katı sınıfsal ayrımları ortadan kaldırdığına dair kuvvetli inançtan kaynaklanır.

bireycilik/bencilik, dünyevi anlamda haz ve hırs duygularını da oldukça belirgin bir hale getirmiştir. Kadim geleneğimizde 'paranın miktarından ziyade nasıl kazanıldığı' yani onu kazanmada kullanılacak araçların meşruiyeti onu edinmeden çok daha önemli görülmüştür. Kariyerlerin git-tikçe daha da önem kazandığı günümüzde ise geleneksel anlam bağlarının çözüldüğünü ve meşruiyet zemininin değişim ve dönüşüm geçirdiğini görmek çok da zor olmasa gerek.

Değişim ve dönüşümün çok hızlı yaşandığı modern günler, sınıfsal ayrımın da ortadan kalktığına hatta olmadığına ilişkin sistemli bir düşünceler dizisi de dayatır. Dayatmanın bu şekli, modern zamanlara ilişkin zihniyet dönüşümünün, katı sınıfsal ayrımları ortadan kaldırdığına dair kuvvetli inançtan kaynaklanır. Ancak günümüz dünyası sınıfların ortadan kalkmadığının, sadece şekil ve içerik değiştirdiğinin örnekleriyle doludur. Yaşadığımız toplum tahakküm ilişkilerini yeniden üreterek, öznenin buharlaşmasını beraberinde getirmiştir. Esasında özne bunu bir bilinçsizlik ile kavrar. Günümüz dünyasını çözümlileyebilmeyi ustalıklıla başarmış

Fransız sosyolog Pierre Bourdieu, öznenin içinde bulunduğu bu durumu kendine özgü üretmiş olduğu kavram setiyle habitus olarak ifade eder. Bourdieu'ya göre toplumsal yaşam mücadele ve çatışma sahnesidir. Özne kendini var edebilmek için bu çatışma veya mücadelenin ortasında bilinçsiz bir şekilde katılır. Mücadelenin kapsamı alanla ilişkili olup, özne/birey kendini alanın sınırlarına dâhil olmak için uğraş verir. Kariyer konusuna da bu açıdan bakmak bize durumun başka bir boyutunu gösterir. Çünkü günümüz dünyası kimlikler topluluğu olarak tezahür eder. Kimlik ise başarı ve kariyere odaklıdır. Statü ve konum ise toplumsal dünyada nasıl yaşanacağına ve hangi alanlara dâhil olup, toplumsal hiyerarşide hangi konumda olunacağına dair önkoşullardır. Bu ilkeler yaşadığımız topluma ilişkin yakınlıklar dizisinin toplamıdır. Yakınlıkların bu toplamı başarının toplumun kendisiyle birlikte değil, toplum hiyerarşisinde üst basamakları tırmanmakla ilgili hale gelir. Yakınlıklar kendisini simgesel halde gösterir ve birtakım sermayeye sahip olmakla ölçülür. Yani Bourdieu'cu bir anlamda, kültürel, ekonomik ya da sim-

gesel sermaye yatırımı ne kadar fazlaysa kariyer basamakları da o kadar yüksektir. Yaşadığımız toplumda sermaye ile olan bu ilişki hiyerarşik yapıları yeniden üretirken, özne, iktidarı dönüştürmek ve belirlemekle kalmaz aynı zamanda toplum sosyolojisinde ve psikolojisinde derin bir dönüşümün habercisidir. Başarıya duyulan inanç, bireyin/öznenin toplum tarafından belirlendiklerini kabul etmelerine rağmen ne yaptıklarına veya ne olduklarına ilişkin mücadelede, gayri ahlaki bir şekilde davranmalarına sebebiyet vermektedir. Konumuz açısından diğer bir deyişle;

Medeniyet, kurumsal oluşum ve fiziki yapıların ötesinde davranışlara, inanışlara yön veren zihni tutumları da şekillendiren bir ahlak nizamıdır. İnsanları ve toplumları, ahlaki ve medeni yapan şey sahip olunan maddi imkân ve ilerlemişlik değil, varlık ve eşya karşısında ortaya koyulan tasavvur ve tutumlardır.

kariyer eğilimine gerektiğinden fazla önem veren yani kariyerizm hastası bireyler kendisini bir anlamda “tüketilebilir bir nesne” olarak görmekte ve bu durum da bireyin/öznenin kendine en hızlı ve güçlü bir biçimde yabancılaşmasına neden olan unsurların başında gelmektedir.

Aslında tarihin her döneminde, toplumların içerisinde buldukları sistemler ve o toplumda öne çıkan değerler, bireylere bir “rol”, o rollere bir de “konum” biçmiştir. Yaşanılan zaman dilimi ve o toplumun genel karakteristik özelliği burada belirleyici bir etken olmuştur. Lakin zaman ve coğrafya fark etmeksizin değiş-

meyen husus, yukarıda vurguladığımız makam/mevki olarak nitelenebilecek konumların cazibesini gittikçe arttırdığıdır. Bu artışın en önemli sebeplerinden bir tanesi ise, talip olanların sayısının, olması gerekenden hep fazla olmasıdır. İslami kaynaklar ve bu kaynaklardan beslenen Türk-İslam devlet kültürü, bu sorunun önüne geçmek maksadıyla “göreve talip olunmaz, görev verilir” düsturunu öne çıkarmıştır. Lakin bireyi esas alan bu modern algı, günümüz toplumlarını tarihte eşi görülmemiş bir noktaya sürüklemiştir. Tüm kariyer noktaları, istemekle, istediğini elde etmek için farklı yöntem ve taktiklerle elde edilebilir hale gelmiştir. Çalışma ahlakının önüne perde çeken bu yaklaşım, toplumda çok farklı ve yanlış algılara, yaklaşımlara sebep olmuştur.

Sorunlu bir hale dönüşen kariyer düşkünlüğüne dikkatleri çeken Leyla Navaro, bu düşkünlüğün en önemli yan ürününün de haset olduğunun altını çizer. Duygusal bir sarsıntı olarak tarif ettiği hasedin insanda “Onun var, peki benim niye yok; o bunlara sahip, ben niye sahip değilim?” düşüncesini uyandırdığından ve bunun da beraberinde eksiklik ve nefret duygularını getirdiğinden bahseder. Doğru bir noktaya dikkat çeken Navaro'nun tespitindeki bireyler arası bağlara zarar vermesinin yanı sıra kariyer/makam hastalığının, dini duyguları sarsması İslam Peygamberinin şu hadisinden de açıkça anlaşılabilir; “Kişiden mal hırsının, şeref ve mevkiye düşkünlüğü-

nün dinine yaptığı zarar, iki aç kurdun sürüye yaptığı zarardan daha büyük olur.”

Medeniyet, kurumsal oluşum ve fiziki yapıların ötesinde davranışlara, inanışlara yön veren zihni tutumları da şekillendiren bir ahlak nizamıdır. İnsanları ve toplumları, ahlaki ve medeni yapan şey sahip olunan maddi imkân ve ilerlemişlik değil, varlık ve eşya karşısında ortaya koyulan tasavvur ve tutumlardır. Medeniyetin de temelini oluşturan “medeniyet durumu” bireylerin hem kendilerine hem de çevrelerine takındıkları ahlaki davranış ve tutumlara rengini veren bir değerler bütünüdür. Peygamberi incelik olarak da adlandırabileceğimiz bu davranış düsturunun aksi yönünde inşa edilen sistemler medeniyet dairesinden de epey uzak kalma-ya mahkûmdurlar. Hırs ve haz temelli gidişat ancak tahakküm araçları olarak sistemde yer alırlar. Kadim medeniyetimiz de, bu dünyadan kaçmayı değil, onu varlık hiyerarşisi içinde doğru bir noktada konumlandırmamızı ister. Amaca yönelik yolda dünya ve onun getirilerinden biri olan kariyer de araçsal bir role sahiptir. Ancak günümüzde amaçlar ve araçların yer değiştiği bir durumu yaşamaktayız. Adeta kutsal bir varış noktası olarak sunulan gösterişli kariyer basamakları, putlaştırdığımız olgulardan biri haline geldi. Malik bin Nebi'nin ‘dünyevileşmeden bu dünyada var olabilmek, maddi-harici şartları yok saymadan özne olarak kalabilmek’ düsturunun aksine

sekülerliğin bir ispatı olarak kariyer odaklı başarı hissi açıkça karşımızda durmaktadır.

Son olarak ifade edilecek olursa Medeniyet/uygarlık ekseninde post-modern eleştirilerin ana hattını oluşturan düşünce; ilerlemeci, akılcı ve rasyonel düşüncenin hâkim olmasıyla birlikte yeryüzünde 'cenneti oluşturma' idealinin gerçekleşmediğidir. Birçok düşünür ve yazar, en büyük katliamların en uygar, kariyer anlamında üst basamaklarda yer alan insanlar tarafından işlendiğini yazarken adeta elleri titremektedir. Günümüzde modernlik, barbarlık ve medeniliği bir arada tecrübe etmekteyiz. Arzu ettiği ve hırsıyla saldırdığı hedefini elde etmek için hiçbir sınır, etik ve ahlak tanımama çabası olarak da görebileceğimiz barbarlık, farklı muhtevalar hala

yaşamaya devam etmektedir. Bu anlamda kariyerizmi de 'modern bir barbarlık' olarak adlandırsak fazla mı ileri gitmiş oluruz? Hatta bu barbarlık tutumu –kariyerizm- kar ve verim odaklı kapitalist dünya için meşru bir zemin de teşkil etmektedir. Ulusal ve uluslararası sistemler, bu sistemlerin dayattığı düzen ve çıkar hesapları, ekonomik kazanımlar, verimlilik gibi rasyonel görülen kavramlar, beklenilenin tam aksine bir istikametteki barbarlık ve gayri-medeniliği de doğurabildiğini, bu kavramların ahlaki yönden eksik olduğunda, kariyer gibi araçsal fonksiyonu olan bir olgunun nasıl amaç haline gelip barbarlığa sebep olabileceğini birçok örnekte göstermek mümkündür. Burada sadece Zygmunt Baumann tespitleri ile yetineceğiz : 'Holokost'un yeter şartı olmasa da gerek şartı modern/rasyonel dünyadır'. Holokost'un gerçekleşmesinde kariyer anlamında iyi noktada olan kişiler çok önemli roller almışlardır. Bugün Filistin'de yaşanan acıların müsebbibi olanlar kariyerlerinin zirvelerinde olan insanlardır. Buradan çıkacak sonuç şudur; kariyerin sağladığı maddi ve manevi imkânlar bizi ve davranışlarımızı her zaman ahlaklı kılmaya yetmez. Ancak ne yazık ki bugün kariyer çoğu zaman karakterdeki kara lekelerin görülmesine müsaade etmeyen bir durumdur. Kimliğin korunması, kültürel birikimlerin aktarılması ve inanç değerlerinin yaşatılması hususlarına verilebilecek en büyük zararlardan biri olan kariyere,

Arzu ettiği ve hırsıyla saldırdığı hedefini elde etmek için hiçbir sınır, etik ve ahlak tanımama çabası olarak da görebileceğimiz barbarlık, farklı muhtevalar hala yaşamaya devam etmektedir.

makama ve unvana bu kadar yüksek değer biçilmesi tarihin her döneminde var olmuşsa da halkın içerisinde yaygınlaşması ve bu olumsuz manzaranın normalleşmesi modern dönemlerin bir ürünüdür. Bir çok şeyin anlamını yitirdiği dünyada prestij iştahı ve hazzı bireylerin ve toplumların hayatına yön verecek önemli bir dürtü olarak karşımızda durmaktadır. Çankaya Üniversitesi'nde öldürülen genç araştırma görevlisinin eşinin yaşadığı bütün acısına rağmen söyledikleri aslında bu konuda bir ders ve çözüm niteliğindedir; "Benim genç arkadaşlarımdan küçük bir istirhamım var. İyi bir hukukçu, iyi bir mühendis, iyi bir doktor değil iyi bir insan olmaya çalışın." Kariyerine güç katan değil, kariyerinden güç alanların hızla yayıldığı bu çağda değerlerimizi, insanlığımızı sloganların dışına çıkarıp kalbimizin ve aklımızın en kıymetli yerlerinde muhafaza edebilmek temennisiyse...

“NE OLSA YAPARIM ABİ!” TÜRKİYE’NİN YETKİNLİK KRİZİ

DR. MUSTAFA ÖZEL

*Istanbul Şehir Üniversitesi
Öğretim Üyesi*

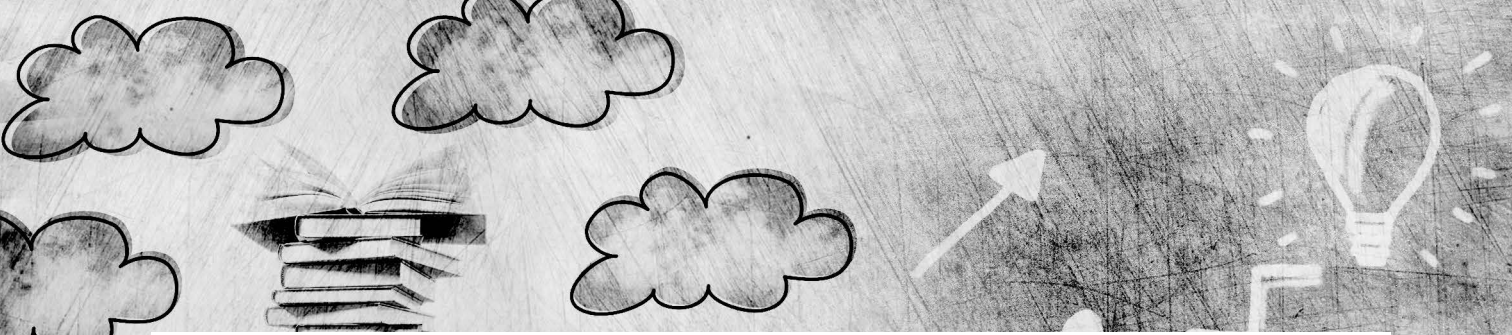
İktisattan siyasete, ilahiyattan kültüre kadar bütün alanlarda en fazla eksikliğini hissettiğimiz şey “YETKİNLİK” olsa gerek. Her şeyi biliyor, ne olsa yapıyoruz! Hâce-i evvel Ahmet Midhat Efendi takriben 130 yıl kadar önce şöyle diyordu: “Kompetans yani selahiyet öyle nazik bir şeydir ki, onun haricine çıkanlar her yerde düçar-ı istiğrâb olurlar. Mesela bizim buralarda askerliğe dair bir söz açılrsa, hepimiz asker kesiliriz. Tababete, her neye dair bir bahis açılrsa, hepimiz o bahsin ehli imişiz gibi söze gireriz. Herkesin her şeyi bilmesi kabil midir? Herkes kendi selahiyeti dairesindeki işlerle iştiğal ederse asıl terakki dahi o zaman hâsıl olur.”

Hâce-i sani Cemil Meriç, 70 yıl kadar sonra (1 Şubat 1963) üniversite hocalarını anlatırken, tam bir yetkinlik krizi tasvir ediyordu: “Kimsenin işini umursadığı yok. Aydın, mükellefiyetin yalnız nimetlerinden faydalanmak istiyor. Bir ülkenin çöküşünü bundan daha büyük bir katiyetle haykıran başka bir semptom yok. Z herhangi bir sürüngen, bakkal çırağı, tapu memuru, tellak.. olmak için yaratılmış. Ve hoca. Suç onu bu makama getirenlerde. Ama hangi meslektaş ondan daha iyi? H ile Z arasında uçurumlar var. Biri kafa, öteki

mide. Ayrı dünyaların, ayrı çağların insanları. Ama yaptıkları iş aynı. Bu kadar farklı insanların başarısızlıkta birleşmesi fatalizme götürüyor insanı. İşini ciddiye almamak.. içtimâî çark ondan işlemiyor. Ölümümüz bu yüzden olacak.” (Jurnal I, s. 85-86.)

BEŞ BİLGEDEN ALDIĞIM DERSLER

Çeyrek asırlık bir akademisyen olmakla beraber, çalışma hayatımın büyük kısmı şirket danışmanlığı tarzında geçti. Dolayısıyla yetkinlik meselesini iktisadi bağlamda ele alırsam, daha faydalı şeyler söyleyebilirim. Her şeyden evvel, aile işletmelerimizde sermaye ve şirket bilincinin çok zayıf olduğunu belirtmem gerek. İşletme biraz para kazanmaya başladı mı, hemen sermayeyi servete dönüştürme eğilimi başlıyor. (Kayserililerin Talas’ta, Konyalıların Meram’da yaptırdığı devasa lüks evler bunun bir işaretidir!) Bir de şirketleri mülk görme eğilimimiz ağır basıyor; kendimizi şirketin sahibi olarak görüyoruz. Oysa (muvakkaten) sahibi olduğumuz şey şirket değil, şirket hisseleridir. Hisselerin yüzde yüzüne bile sahip olsak, mirasçılarımıza devredeceğimiz sadece onlardır, şirket değil. Şirketi kendimizden sonra, kendi kanımızdan olsun olmasın, en ehil yöneticilere dev-

retmeyi beceremezsek, zeval saati yakındır. Aile şirketlerimizin yüzde doksanının üçüncü kuşağa devredilemediği gerçeği, en büyük enerji israfımızın nerede olduğuna ve yönetimde yetkinlik krizimizin ne kadar derinlerde yattığına acı bir işaretir.

Yetkinlik kriziyle köklü mücadelenin önemli sütunlarından biri, olumlu örnekleri görebilmektir. Bir kısmını yakından, bir kısmını da uzaktan tanıdığım 12 girişimcimizden 144 dersi Yönetebilen Türkler başlığıyla kitaplaştırdım (Küre Yayınları, 2018.) Bunların dört tanesinden birer dersi burada anmak istiyorum. Fakat onlardan önce, bilge mimar Turgut Cansever'in mimarî anlayışından devşirdiğim temel yönetim felsefesini aktarayım: "Dünyada hiçbir çözüm ebediyen geçerli değildir. Açık uçlu, geliştirilmeye müsait, gelecek nesillerin iradesine ipotek koymayan çözümler peşinde olun!" İşte, yetkinlik krizini çözmenin anahtarı!..

Bilge mimarın kafasını ömür boyu kurcalayan önemli meselelerden biri, mağrur Fatih Camii ve külliyesinden mütevazı Beyazıt Camii ve külliyesine geçişteki esrardı. Birincisi katı, dikdörtgen, çevresine hükmeden, ilave kabul etmez emperyal bir yapıydı. İkincisi ise yumuşak, çevresiyle uyumlu, gelecek nesillerin katkılarına gülümseyen dervişâne bir çözüm. Birincisi buyuruyor, ikincisi kucaklıyordu. Cansever'e göre Fatih'ten

Beyazıt'a, tekebbürden tevazuya, bir defalık çözümden mütemadi çözüme uzanan köprü Şeyh Vefa camii ve külliyesiydi.

Fatih, Şeyh Vefa'dan medreselerinin hepsinin başına geçerek ders vermesini rica etmesine rağmen o kendi küçük ortamından ayrılmıyor, önce kendi evinde tedrisatını yapıyor, sonra buna camii ve medreseyi ekliyordu. Yani Şeyh Vefa Külliyesi'nin tesisi zaman içinde parçalar birbirine eklenerek meydana getiriliyordu. "Bu, Fatih Külliyesi'ndeki karar verme sistematığının tam tersidir. (Orada) hükümdar yanında mimarla bir şema tayin ediyor ve o şemaya göre camii inşa ediliyor. O şemaya bir şey ekleyemiyor veya çıkaramıyorsunuz. Bu aslında geleceği dondurmaktır. Geleceğin oluşabilecek imkânlarının sizin yaptığınızdan daha iyi olması ihtimalinin olmadığını düşünmektir. Tabii bu da çok ciddi bir gururdur ve o gururun yeri yücelik değildir." (Bir Semte Vefa, Klasik Yayınları, 2009.) Beyazıt Külliyesi tam Vefa modeline göre kuruluyor ve Osmanlı'nın kibrini tevazuya kalbediyor. Bir mimarî tarzının seçimi, bir insanî duruşun seçimine dönüşüyor.

Yetkinlik krizine ilaç kabinden, dört iş adamı girişimcimizden aldığım temel dersleri ise şöyle özetliyorum:

Vehbi Koç:

Patronluk taslamayın! İşletmelerde en önemli iş, karar

vermedir. Patronluk taslayanlar, yöneticilerini karar sürecine iştirak ettirmez; böylece (farkına varmadan) bütün sorumluluğu da kendi üstlerine almış olurlar. Vehbi Koç, kendi karar verdiği konularda bile, görüşünü patron edasıyla açıklamazmış. Karl Weick, büyük organizasyonlarda karar vermektan (decision-making) artık anlam-vermeye (sense-making) geçildiğini söylüyor. Ben bunun çarpıcı bir örneğine Tolstoy'un ünlü Savaş ve Barış romanında rastlamıştım. Napolyon'u bozguna uğratan komutanlardan birinin karar verme tarzını, Rus romancı şöyle tasvir ediyor: "Prens Andrey, büyük bir dikkatle, Prens Bagration'un komutanlarla nasıl konuştuğunu, ne gibi emirler verdiğini dinler-

Bilge mimar Turgut Cansever'in mimarî anlayışından devşirdiğim temel yönetim felsefesini aktarayım: "Dünyada hiçbir çözüm ebediyen geçerli değildir. Açık uçlu, geliştirilmeye müsait, gelecek nesillerin iradesine ipotek koymayan çözümler peşinde olun!" İşte, yetkinlik krizini çözmenin anahtarı!..

ken hayretle aslında hiçbir emrin vermediğini, Prens Bagration'un yalnız zorda kalınca, rastgele ayrı ayrı komutanların isteklerini kabul ederek yapılan herşeyi sanki kendi emriyle ve niyetlerine uygun olarak yapıyormuş gibi bir tavır takındığını anladı. Fark ediliyordu ki, olayların tesadüfe kalmış olmasına, yalnız komutanların iradesine bağlı olmamasına rağmen, Prens Bagration'un gösterdiği incelik, hatta orada bulunması bile çok etkiliydi. Yüzlerinde endişeli bir ifade ile Prens Bagration'a yaklaşan komutanlar sakinleşiyor, erlerle subaylar onu neşeye karşılıyor, onun yanında bir kat daha canlanıyor, onun karşısında cesaret gösterisi yapıyorlardı." (I/234)

Sakıp Sabancı:

Çocuklarınıza önce iş disiplini öğretin! Hacı Ömer, çok ümit beslediği büyük oğlu Sakıp'ı 15 yaşından itibaren Akbank'ta çalıştırmaya başlar. "Akbank'ın Adana'da Şeref

Orçun isimli bir müdürü vardı. Babam beni ona 'Şeref Bey, bu çocuğu doğru raydan çıkarma, disiplinli yetiştir!' diye emanet etmişti. Şeref Bey çok disiplinli bir yöneticiydi. Ben stajyer memur statüsündeydim, 25 lira aylığım vardı. Sabahları her memur gibi işe vaktinde gelip, imza cetvelini imzalırdım. Beş dakika geç gelsem, Şeref Bey imza cetvelini imzalatmaz ve babama, 'Hacı Ağa, oğlun bugün gene 5 dakika geç kaldı!' diye durumu bildirirdi. Birkaç defa olunca, babamdan şiddetli bir azar yedim. O zamandan beri iş disiplinine, randevuya uyarım."

Sabri Ülker:

Yüksek kâr insanı bozar! Sabri Ülker, şair Levnî gibi, "her kâra uzatma elin eteğin" diyenlerdendi. Asıl işi yumurta ticareti olan bir tüccar, petrol işine girmeye karar vermişti. İstanbul'un dört yerinde petrol istasyonu kurmayı tasarlıyordu. Yaptığı fizibiliteye göre iş % 400 kârlı

gözüktüyordu ve Sabri Ülker'in bu işe ortak olmasını istiyordu. Bir şekilde bana ulaştı ve ben de iyi bir iş yakalamış genç bir 'danışman' heyecanı ile dosyayı hemen Sabri Bey'e götürdüm. İnceledikten sonra, "biz bu işi yapamayız" dedi. Neden efendim? "Çünkü bu iş çok kârlı." Kârlı iş iyi değil mi diye mırıldandım. "Kârlı iş herkese yaramaz oğlum. Biz küçük kârlara alışmış insanlarız. Yüksek kâr bizi bozar!" dedi.

İbrahim Bodur:

Yönetici hareket halindeki filozoftur. Genel Müdürlük binasının en üst katını mescid yapıp, kendi çalışanlarıyla beraber, çevredeki iş yerlerinde çalışan yüzlerce insanın Cuma namazı kılmasına vesile olan İbrahim Bodur, "Binanızın en değerli katını ibadet yeri yapmışsınız!" diyenlere, şu cevabı verirdi: "Dininiz sizin en değersiz katınız mı?" Bodur'a göre, işletme yöneticisi meraklı, bilgiye susamış, araştırmacı ve geliştirici olmalıdır. "İki günü birbirine eş geçenler" iyi mü'min olamayacakları gibi, iyi yönetici de olamazlar. "Girişimci bir ruha sahip olmayan, işletmeci olmasın. Nasıl riskten kaçan bir insan müteşebbis olamaz ise, riskli kararlardan yan çizen işletmeciler de esaslı yönetici olamazlar. Bir memleketin en önemli sermayesi, girişimci ruha sahip bireyleridir. Kitaplar, üretimin emek ile sermayenin ortaklığı ile gerçekleştirdiğini yazar. Bu yanlış. Girişimcisi olmayan yerde emek de, sermaye de atıl kalır."

STATÜ ENDİŞESİ VE ALAIN DE BOTTON

AYDIN AKTAY

*Dr. Öğretim Üyesi,
Sakarya Üniversitesi,
Sosyoloji Bölümü*

Başkalarının bizim hakkımızda ne düşüneceği ve başarısızlığımızın toplum tarafından nasıl bir değerlendirilmeye tabi tutulacağı korkusunun tarihsel, arkeolojik veriler eşliğinde yorumlanmasının harika bir örneğini gösteren Botton, bu kitabında kadim olan bu korkunun temellerinin psikolojik ve sosyolojik yönlerine değiniyor. Statü endişemizin ve başarı isteğimizin, bitmek bilmeyen saygınlık ve şöhret arzumuzun temellerini, nedenlerini sorgulayan Botton, bunun sonuçlarını da yansıtmaya çalışmış bu eserinde, kendine özgü zarif ve sade üslubuyla.

Doğar doğmaz insana; ailesi, yakın çevresi tarafından gösterilen karşılıksız, hesapsız ve gösterişsiz yakınlık, ilgi, sevgi, değer ve şefkat gibi duygulara alışan birey, büyüdükçe bunun bir hesap, gösteriş ve karşılığa kayıtlı olarak gösterilmesine kolay alışamaz. Bundan sonraki hayatında birey, alıştığı ve adeta bağımlılığa dönüşmüş o sevgiyi, ilgiyi arar. Bu arayış bir özlemle veya nostaljik bir duygunun eşliğinde bazen milliyetçiliğe bazen memleket hasretine bazen de çocukluk özlemine dönüşür.

Bütün bu nostaljik özlemlerin temelinde “ana rahmine dönüş isteği” adı verilen bir arzunun yattığını hesaba katan

Botton da modern insanın toplumda itibar, mevki, saygınlık, prestij arayışının temelinde bu Freudyen dürtünün yattığını gösteriyor yazdıklarıyla. Bu geriye dönük istek tatmin edilemedikçe de modern birey ileriye atılım yapar çünkü geçmişin ilgisini ve sevgisini gelecekte temin edeceğine inan(dırıl)mıştır. Çünkü modern hayat, cennetin ileride bir yerde olduğuna inandırır bireyleri.

Ama Botton’a göre yeni hiçbir kazanım ya da başarı modern bireyi tatmin etmez. Tüm statülere talip olur bu yüzden. Bu arada modern dünyanın hemen hemen tüm bireylerinde statüye, ilgiye, takdir edilmeye, değer verilmeye yönelik bir itikat olanca hızıyla gelişmektedir. Toplumsal hayat, statüye odaklı bir itikade sahip imanlı bireylerin(!) ibadet arenasıdır artık.

Modern bireyler kendilerinden üstün gördükleri insanlara statülerinin sağladığı konuma, mevkiye, statüye bir ta’zim yarışı başlatırlar. Botton, statülere tapan SNOP adı verilen bu bireylerin tüm toplumlarda ve zamanlarda hep var olduklarını ama hiçbir zaman bu yoğunlukta bir kalabalığa sahip olmadıklarını bunların izini günümüze kadar sürerken tarihsel referanslarıyla gösterir. İnsanlık tarihi kadar eski olan bu Snop itikadının ortaya çıkışının ve

Modern bireyler kendilerinden üstün gördükleri insanlara statülerinin sağladığı konuma, mevkiye, statüye bir ta'zim yarışı başlatırlar.

modern dünyadaki yaygınlığının nedenlerini anlatırken Botton, bunu Freudyen ana rahmine dönüş isteği teorisi ile ve doğumla başlayan yoğun, karşılıksız ve hesapsız sevgi, ilginin modern yetişkinlerce aranması, tekrar yaşanması isteğinin bir sonucu olarak da açıklar.

Snop'lüğün ya da insanların bu dünyada yer edinmek, statü sahibi olmak için aralarında başlattıkları amansız yarışın bu kısa ömre ne kadar şey sığdırırsak o kadar iyi olur telaşı ile sürdü-rüldüğünü düşünen Botton, bu durumun pek çok dindar için aslında nasıl bir iman erozyonunun göstergesi olduğunu açık bir işaret olduğunu söyler. Botton'a göre ahiret düşüncesinin, öte dünyada cennet olduğu düşüncesinin aslında örtük bir biçimde inkarı sayılabilecek bu tutumlar, dinlerin dünyevileşmesi sonucunu ve dindarların bu dünyada cenneti yaşama arzularını kıskırttığını ekler.

Bunun doğal bir sonucu olarak modern bireyler, kısa bir

ömre sığdırmak zorunda hissettikleri başarı ve mutluluk hevesini dünyadayken gerçekleştirecek bir motivasyon ve hırsla sahip olmayı kişisel gelişim teranelerine fazlasıyla yatırım yaparak gösteriyorlar. Bu konuda, başarının, statünün anahtarı olduğu ve buna ulaşmak için gerekli yatırımın; kendine güven, hırs ve rekabet duygusu kazanmakla gerçekleşeceğini altını çizen modern hayat, bireyleri bu konuda amansızca bir mal mülk edinme ve var olan tüm statülere sahip olma arzusuna doğru kıskırtıyor.

Artık bu durumda cennet beklentisi ile yaşamaktan usanan dindar bireylerin bile cenneti dünyaya getirme çabalarına şahit oluyor dünyamız. Din ve dindarlık açısından şizofrenik ruh hallerine evrilen bu süreci dramatiklestiren Botton, büyük bir ustalıkla ve okuyucuyu zevkle sürükleyen tarzı ile satırlarını sıralarken biz müslümanlara da payımıza düşeni almak zorunda bırakıyor. Çünkü dindar bir Hıristiyanın dünyevileşme örneğini verdiği satırlar Müslümanların da dünyevileşmesinde kolaylıkla somutlaştırılabilir.

Botton'u okudukça zaaflarımızla, Snop'luk yaptığımız bazı durumlarla yüzleşmenin utancı ve yer yer komikliğini hatırlıyoruz fakat ortaya genel bir resim çıktığında da insanlık serüveninin nasıl da modern zamanlarda bir trajediye dönüştüğünü göremek burkuluyoruz.

“Ne yazık ki Batı toplumları bireyleri beklentilerden vazgeçme yönünde cesaretlendirmez. Batılı bir birey fakir olduğunu, hiçbir zaman ünlü olamayacağını, yaşlı ve şişman olduğunu kendine kolay kolay itiraf edemez. Toplumda oluşan genel hava, atalarımızın aklına bile getiremeyecekleri etkinliklere ve hedeflere yatırım yapmaya zorlar bizi.

“James’in eşitliğine göre düşünecek olursak, bu toplumlar bizim beklentilerimizi büyük ölçüde artırarak, kişinin kendine yeterli derecede saygı duymasını neredeyse olanaksız hale getirirler.” diyor Botton, kitabının bir yerinde.

Kendisine saygısı kalmayan ya da kendisine bir saygınlık payı biçmeye çalışanların saygınlık çabalarını özetler bu kitapta Botton, ama daha çok bu çabaların statüsü yüksek, mevki makam, şöhret sahibi kişilere yakınlaşan, bunlara yaltaklanan kısaca Snop'luk dediğimiz durumlara yakışan çabaların örnekleri olduğunu gösterir.

Modern dünyanın beklentileri artıran ve bunlara doğru insanı aceleye sürükleyen yanlarına vurgu yapan Botton, bu beklenti ile paralel artan bir inançsızlığın da olduğunu söyler. Yani hangi beklentimiz karşılanırsa karşılanırsın bu dünyada tatmin olmamız mümkün değildir. Ancak yine de bu karamsarlığa paralel gelişen bir başka duygumuz daha vardır, o da asla durmamak gerektiği.

Mutluluk beklentisi hemen gerçekleşmeli bu yüzden “durmak yok yola devam” çağrısıdır bu durum.

Botton'un kendi dilinde bu trajedi şöyle özetlenmiştir:

“Beklentilerin karşılanmaya-çağı hissi, ahirete duyulan inancın erozyona uğramasıyla daha da belirginleşmiştir. Bu dünyada yaşadıklarımızın, sonsuza uzanan varlığımızın yalnızca bir prelüdü olduğuna inananlar, ruhlarında en ufak bir kıskançlığın bile yeşermesine izin vermezler; ne de olsa başkalarının başarıları dünyevidir, sonsuz yaşamın koşullarında var olmayacak geçici bir olgudan ibarettir.

“Ancak öbür dünya fikri çocukça bir inanış, hatta bilimsel olarak olanaksız bir uyuşturucu gibi yorumlandığında kişi,

başarılı olmak ve kendini gerçekleştirebilmek baskısını hissetmeye başlar. Çünkü kendini gerçekleştirebilmek için tek bir şansı olduğu, bu şansın da tüyler ürpertecek kadar kısa olduğu bilinciyle yüzleşir. Dünyevi başarılar, öbür dünyada gerçekleştirileceklerin bir girizgahı değildir artık. Bu dünyada her ne isek odur, bundan ötesi yoktur.”

Botton, kitabının son bölümünü bu şekilde kurgulanmış ve yaşanan bir hayata tepkisel yaklaşan ve bu yüzden de bu hayatı yaşayanlarca lanetlenen, dışlanan, anormal kabul edilmiş tembellere, aylaklara ve bohemlere ayırmış. Böylece modern kapitalist sistemin içinde yaşayan ama onun kurallarına uymayan kinik anlayışların Diogenes'çi temsillerinin nasıl bir muamele gördüklerini de karşılaştırma-

lı bir şekilde vererek modern dünyanın doğasındaki zorlayıcı ve dışlayıcı yönleri göstermeye çalışmıştır.

Bu kitap kısaca, sadece Botton'un bakış açısından değil, vicdan, etik, din muhasebesi açısından da insanlık durumumuzun gerektirdiği her açıdan da ele alınmayı hak eden statü endişesinin, dünya hırslının ve başarı arzusunun bizden neleri alıp götürdüğünü göstermesi açısından çok önemlidir. Gereken ilginin ortaya konması için Botton'un diğer eserleri de en az bunun kadar iştah açıcıdır zaten.

Botton, “Felsefenin Tesellisi”, “Mutluluğun Mimarisi”, “Seyahat Sanatı” gibi eserleriyle tarzı ve sözü olduğunu gösteren bir konumu öteden beri hak ediyordu zaten.

EĞİTİMDE ZORUN KOLAYLAŞTIRILMASI

AHMET MARAŞLI

Eğitimci, Yazar

YENİDEN İNŞA İÇİN

Her seviyeden bütün insanlar bir şekilde eğitimden geçiyor. Öyle ise işin temelinde, sıkıntı da, çözüm de eğitimdedir.

Milyonlarca eğitilmiş insan var. Bütün dünyayı düşünürsek, yüz milyonlara, milyarlarca uzanır. Oysa eğitimde yaşanan sıkıntılara, yetersizliklere, çözümsüzlüklere, sürekli ortaya çıkan yeni yeni sorunlara, işlenen suçlara, insanlık dışı uygulamalara ve eğitim seviyelerine bakıldığında gözler fal taşı gibi açıldıkça açılıyor...

“Gerçek insanlık” ve “insanlığın kurtuluş reçetesi” olan İslâmiyet, çeşitli çirkin oyunlarla, olmadığı gibi gösterilerek yok edilmeye veya en azından marjinalleştirilmeye çalışılıyor. Biz Müslümanların çoğunlukla, “Din güzel ahlâktır”, “Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim”, “En büyük nimet akıldır” ve “İki günü birbirine eşit olan kimse zarardadır” mesajlarının, Kur’an’ın insanları en güzel ahlâka teşvik etmesinin, bine yakın yerde düşünmeye davet etmesinin gereğini yapmayı, yapamayışımız da bunu kolaylaştırıyor, hızlandırıyor.

Bu bir fetret dönemidir ve inşallah medeniyetimizin öncülüğünde bütün

insanlık bu geçiş döneminden, yakın bir gelecekte hızla çıkacak.

Peki, bunun için neler yapmak gerekir?

“İnsanlık” yanıyor. Hızı her saniye artarak büyüyen bir yangında neler yapılır?

Sonucun ne olacağı bilinemediği için, en kıymetli mevcutları korumak ve kurumu bütün gücü ve güzelliğiyle en kısa zamanda yeniden en iyi şekilde inşa amacıyla, önce “âcilen kurtarılacaklar” a odaklanılır.

İnsanlık ne kadar bozulursa bozulsun, Allah, en kötü insanlardan bile pırl pırl çocuklar göndererek, onlar vesilesiyle insanlığı kurtarma fırsatını sürekli veriyor...

Öyleyse meselenin öncelikli odak noktası; bir veya birkaç sene sonrasının gençleri olacak çocukları yakalamaktır. Çünkü önceleyerek başka yaş gruplarına ayıracağımız sürede en az 5-10 çocuğu etkileyebilirsiniz.

Böyle yapar ve onlara “doğru” yaklaşırsanız, kısa süre sonra o çocuklar karşınıza milyonlarca genç olarak çıkarlar.

Onlarla birlikte, gençlerde ve diğer bütün yaş gruplarında istekli, dertli ve

Her alanda hangi taşı kaldırırsan altından insan problemi çıkıyor... Öyleyse insanlığın, entelektüalite, bilgi, teknoloji, para, ekonomi, kültür, sanat ve yetenekten önce insanlığa ihtiyacı var...

çaplı olanlara öncelik verilir.

Alt yaş grupları ve diğerleri elbette ihmal edilmezler ama öncelik bellidir.

Biraz daha gecikilirse, gençliğin arifesindekileri kurtarmak da olağanüstü zorlaşır. O vakit, o yaş grubunun seviyesini ve içinde bulunduğu şartları düşünerek, onları, insanlığı kurtarma misyonuna hazırlayabilmek üzere her şeyi yeni baştan düşünmek gerekir. Çünkü güç, teknoloji, iyi niyetli insanların elinde olmadığı için, bütün dünyada çocuk masumiyetine de büyük saldırılar var.

MESELENİN İKİ YÖNÜ

Eğitimde kilidi açacak harika anahtarın iki yönü var:

1. yön: Dünyaya pırıl pırıl gönderilen çocukların bozulmadan, hatta daha iyi olacak şekilde çiçek gibi yetiştirilmeleri.

Bu, olmazsa olmaz ilk adımdır, fakat maalesef tek başına yet-

miyor. Çünkü zalimler çiçekleri hoyratça parçalıyorlar.

“İnsanî, ahlâkî ve manevî değerlerle donanmak” denir ya genelde; asıl olması gereken şu diye düşünüyorum: Yetişen nesillerin “insanî, ahlâkî ve manevî değerlerle dinamik anlamda, yani kabına sığmaz şekilde” donanması.

Bu ruhu veremezseniz, teknik anlamda, çağın en iyi eğitimini de verseniz, ülkemizin, medeniyetimizin, insanlığın ve bütün dünyanın ihtiyacı olan harika nesilleri yine yetiştiremezsiniz.

2. yön: O çiçek gibi çocuklar aynı zamanda kötü niyetlilerin ezemeyecekleri kadar güçlü yetiş(tiril)meli. Şiirde ifade edildiği gibi:

Erişilmez bir gül de,

Dağı ezer, yerinde...

Yani, çift kanatlı o pırıl pırıl öğrencileri, olabildiğince hızlı, kolay, zevkli, özgün ve seçilmiş yollar, teknik, metod ve yaklaşımlarla olağanüstü güçlendirerek hem yüklerini hafifletmek, hem de eğitimin kalitesini yükseltmek; böylece fonksiyonel-üstün özelliklerle dünyayı şaşkına çevirmelerini sağlamak.

Bu iki boyut iç içe girdiğinde, ülkemizin ve insanlığın ihtiyacı olan harika nesiller yetişir!..

“İNSANLIK” İHTİYACI!

İnsanî özelliklerden mahrum, sadece kendi şahsî çıkarlarına odaklanan vicdansız bir insan,

ne kadar güçlü yetiştirilmişse o kadar zararlı olur. Canavarın eline teknoloji, bilgi, güç-kuvvet verilmez...

Her alanda hangi taşı kaldırırsan altından insan problemi çıkıyor...

Öyleyse insanlığın, entelektüalite, bilgi, teknoloji, para, ekonomi, kültür, sanat ve yetenekten önce insanlığa ihtiyacı var...

Bu, bütün problemlerin kilit noktasıdır. Bunu çözememişseniz, en iyi ihtimalle havanda su döversiniz. Her şey kötüye, daha kötüye gider... Gerçekçi olmazsanız, gerçek vurur...

ÖĞRENCİYİ OLAĞANÜSTÜ GÜÇLENDİRMEK!

Mesele, köklü ve kapsamlı çözüm ister.

Pansuman tedbirler yarayı derinleştirir, çözümü geciktirir ve zorlaştırır...

Okul bir taraftan, -eğer gidiyorsa- kurslar bir taraftan, ödevler, sınavlar, çeşit çeşit etkinlikler, televizyon, internet, bilgisayar-telefon oyunları, çeşitli sanal ve popüler oyunlar, arkadaş ortamları, aile ilişkileri derken, -daha birçok şey sayabilirsiniz- öğrenciler çeşitli yükler altında eziliyorlar. Bilinçli aile haklı olarak bir de çocuğun sosyal faaliyetler ve kültürel-derinlikli okumalar yapmasını istiyor. Çocukluğunu yaşamaya, dinlenmeye sıra bile gelmiyor.

Bu öğrenci ne yapsın? Yapılan şey, mevcut gücün üstüne sürekli

yük yüklemek... Bu noktada, ne öğrencilerin, ne eğitimcilerin, ne ailelerin, hiç kimsenin meramı hâsıl olmuyor, olamıyor...

Meselâ, öğrenci sırtında 20-25 kilo yük taşıyor olsun. Okullarda ve kurslarda eğitimciler, en bilinçli ailelerde anne ve babalar, öğrenciyi ikna ve motive ederek, biraz da yan desteklerle bu yükü 30-35 kiloya, en fazla 40 kiloya çıkarmaya çalışırlar. Bunu yapabilenler diğerlerine göre daha başarılı olurlar ama onlar da yüzde kaçtır? Ya onların içinde, severek çalışanlar yüzde kaçtır? Maalesef o yüzde birkaçın içinde onların oranı da yine yüzde birkaçı geçmez...

Bu bir çıkmaz sokak! Bu yolla, eğitimden istenen sonuçların alınması imkânsız! Eğitim dünyası, aile, toplum bu çıkmazdan kurtulmak zorunda. Mevcut durum, insanın yapısına, yarıdılışına aykırı...

Peki, bu işin içinden nasıl çıkılabilir?

1. Öğrencinin sırtındaki mevcut yükün bir kısmını alarak.

Bu durumda ise ortaya hafif bir öğrenci çıkar ve meseleyi çeşitli boyutlarıyla ele aldığımızda, meram yine hâsıl olmaz... Bu soruyu sorduğum, çalışmayı sevmeyenler dâhil hiçbir öğrenci, yükü hafifletilerek hafif bir öğrenci olmayı istemiyor. Yani burada fitrat yakalanıyor...

2. Öğrenciyi olağanüstü güçlendirerek.

Mevcut potansiyelinin üzerine sürekli yük yükleyen anlayış yerine; tıkanma noktalarına etkili çözümler bulmak, fonksiyonel ve çok güçlü yeni yollar açmak.

Eğer siz 20-25 kiloyu ancak taşıyan bir öğrenciyi 100, 300, 500, hatta daha fazla kiloyu taşıyabilecek kadar güçlendirebilirseniz, ona 20-25 kilo artık tüyü gibi hafif gelmeye başlar.

Mantık güzel de, bu mümkün mü? Diyelim ki mümkün; peki o gücü öğrenciyi sıkmadan, eğlenceli bir şekilde kazandırmak mümkün mü? O da mümkün diyelim. Peki bu, normal seviyedeki, hatta normalin biraz altındaki öğrencilerin de yapabileceği bir şey mi?

HARİKA NESİLLER YETİŞTİRMEK ZOR DEĞİL!

Bunların hepsi mümkün; yani, harika özelliklerde nesiller yetiştirmek, sanıldığı kadar zor değil. Yapılan iş; zorun kolaylaştırılması... Sadece ithal değil; medeniyetimizin ruhuna uygun özgün tekniklerin, eğitim ve insanlık adına herkese hitap edenken, ağırlığımı koyarak merkezi oluşturduğu bir sistem...

Birileri Ferrari ile ya da daha hızlı bir arabayla size fark atsa da, bulacağınız, üreteceğiniz vasıta ve yollarla arayış kısa zamanda kapatıp öne geçebilirsiniz...

YENİ BİR MEDENİYET HAMLESİ

Medeniyetimize ve insanî de-

ğerlere her alanda ve sürekli dehiset verici küresel saldırılar var.

Çözüm, insanlık adına, medeniyet çapında, her alanda, medeniyetimizin güzelliğine yakışır şekilde, akıllıca ve küresel cevaptır.

Bunun için yeni bir medeniyet hamlesi gerek.

Kurulacak iyi seçilen komisyonlarla; medeniyetimizin Asrı Saadet'ten günümüze kadar, bilim, kültür, sanat ve ihtiyaç olan her alandaki bütün seçkin müktesebatı ve medeniyetimizin penceresinden bakarak dünya medeniyetlerinden seçileceklerin ve yeni ortaya konulacakların; çağımızı ve geleceği yakalama ve geçme anlayışı içinde; okul öncesinden başlayarak bütün eğitim süreçleri ve hayatı içine alacak şekilde; verimli süreç ve sonuç için, uygun teknik, metot ve yaklaşımların içine, basamak basamak yerleştirilmesidir.

Bir diğer elzem adım, dert sahibi ve çaplı eğitimcilerle birlikte fedakârane gayretler içinde olmaktır.

"AKTİF CİDDİYET"

Çözümü soranlar, gereğini yapmak için harekete geçmeye hazırsa, yani "aktif ciddiyet" ve "sabır" içinde olursa, çözüm sandığı kadar zor değil.

Bu medeniyette o güç fazlasıyla var...

KARIYER KADINI VE ANNELİK HALLERİ

**RUKİYE
KARAKÖSE**

Uzman Klinik
Psikolog

Endüstri devrimiyle birlikte kadınlar iş hayatının içinde eskiye oranla daha fazla yer almaya başladılar. Bu durum elbette toplumda psikolojik, sosyal ve kültürel anlamda büyük değişimlere sebep oldu. Aile, kadınlık ve annelik rolleri de bu süreçte büyük değişimlere uğradı. Yakın geçmişe kadar sadece “anne” olmak ya da “evinin kadını olmak” bir kadın için hayat doyumu açısından yeterliydi. Sadece evinin işleriyle meşgul olan ve/veya çocuk yetiştiren bir kadın etrafı tarafından onaylanır ve sosyal statü olarak saygın bir konumda algılanırdı. Ancak günümüzde kadınların üzerinde “üretken olma” ve kariyer yapma” baskısı gözle görülür hale geldi.

Günümüzde eğitilmiş ya da mesleği olan bir kadının bilinçle, isteyerek çalışmamayı tercih etmeye hakkı yok gibidir. Anneliği doya doya yaşamak, çocuğuyla zaman geçirmek için ya da sırf yorulduğu için işini bırakan kadına “üretmeyen, boş oturan, sadece tüketen” bir varlık olarak bakılıyor ve yaptığı ev hanımlığı ve annelik takdir görmüyor.

Öte yandan günümüzün trendine uyup “kariyer kadını” olmayı seçen ve aile kurmak yerine işine odaklanan, bekâr ve/veya çocuksuz kadınlar

da çevrelerinden sürekli evlenmek ve çocuk sahibi olmak noktasında baskı görüyorlar. Aile kurmaktan veya annelikten uzak durmak psikolojik açıdan ve fitrat açısından sağlıklı bir durum sayılmaz. Kadınların latif duyguları (sevgi, şefkat, merhamet...) yaşayabilmesi açısından aile kurmanın ve anneliğin önemi elbette yadsınamaz. Ancak çeşitli dışsal sebeplerle veya bilinçli bir tercihle bunun dışında kalmış kadınlara da toplum rahat vermez.

Günümüzde eğitilmiş ya da mesleği olan bir kadının bilinçle, isteyerek çalışmamayı tercih etmeye hakkı yok gibidir. Anneliği doya doya yaşamak, çocuğuyla zaman geçirmek için ya da sırf yorulduğu için işini bırakan kadına “üretmeyen, boş oturan, sadece tüketen” bir varlık olarak bakılıyor ve yaptığı ev hanımlığı ve annelik takdir görmüyor.

DOSYA

Sürekli bir “eksikliği” olduğunu hissettirir. Yalnız kadın, iş hayatında ne kadar başarılı olursa olsun, bu başarı bile hep “yalnızlığını ve mutsuzluğunu telafi etme çabası” olarak görülmekte ve ona hatırlatılmaktadır.

İKİ KİŞİLİK PERFORMANS

Bu ve benzer başka sebeplerden kadınlara artık yalnızca annelik ya da yalnızca “çalışıyor olmak” yetmiyor. Bu yüzden gün 24 saat olmasına rağmen kadınlar iki kişilik performans gösterip iki kişilik yorulmak zorunda kalıyorlar. Bu kadınlar ev kadını, anne, çalışan kadın rollerinin hemen hepsini aksatmadan yürütmeye çalışırken aşırı yoruluyorlar ancak bir şeylerden vazgeçmek dışında çok da fazla alternatif sahip değiller.

Anneliğin önemi daha ziyade çocuğun kişilik gelişimine direkt etkisi sebebiyledir. Bir insanın kişiliği çok büyük oranda 0-6 yaş arasında şekillenir. Bu süreçte de ona en çok tesir eden kişi annedir. Pek çok toplumda hala çocuğun terbiyesinden birinci derecede sorumlu tutulan kişi annedir. Çocuk, dünyayı annenin gözünden görür. Kendisinin kim olduğuna, benliğinin değerine ve hayata ilişkin tasavvurları annenin yardımıyla bu dönemde oluşur.

Kadın çalışma hayatına girinceye kadar daha çok ev merkezli bir hayat sürdürdüğünden bu görev ve rol de pek çok toplumda pekişmiştir. Elbette sanayi devriminden önce de kadınlar çalışmaktaydı ama daha çok dönem-

sel olarak tarlada, bahçede ya da ev yakınındaki aile atölyelerinde çalışıldığından çocuktan mutlak bir ayrılık söz konusu değildi. Ayrıca çocuğun bakım ve eğitimi geniş aile yapısında diğer aile bireylerince de desteklendiğinden annenin yükünün azalması mümkündü.

Modernizmin öngördüğü üzere şehir hayatında çekirdek aile yapısı yaygınlaşmıştır. Bu da çocuk bakım ve eğitiminde birincil sorumlu olarak görülen anneyi yalnızlaştıran bir durumdur. Kaldı ki anneler artık ekonomik zorunluluklar ve/veya kariyer yapma sebebiyle daha fazla “ev dışı” mekânlarda çalışmaktadırlar.

SUÇLULUK DUYGULARI

Çalışan anneyi bekleyen zorlukların başında suçluluk duyguları gelir. Çocuklarını bakıcıya ya da bir aile büyüğüne bırakmanın suçluluğu, “acaba ona iyi bakıyorlar mı?” merakı ve çocuğuyla zaman geçirememenin verdiği suçluluk anne için yıpratıcıdır.

“İleride çocuğum beni ilgisizlikle suçlar mı? Çocuğumda psikolojik sorunlar oluşur mu? Keşke çalışmayıp onu ben büyütseydim” gibi düşünceler anneyi sık sık yoklar. Buna toplumun yargıları da eklendiğinde durum daha da zorlaşır. Çocuğun yaşadığı (belki de yaş dönemi için normal olan) huysuzluk ya da uyum sorunları hemen annenin çalışıyor olmasına mal edilir ve “annesi ilgilenmiyor, o yüzden...” şeklinde kolay bir açıklama bulunur. Anne suçluluk duygularını telafi için bazı yanlışlar yapabilir. Eve gelince tüm zamanını çocukla geçirmeye çalışmak, maddi olarak sürekli çocuğa harcama yapıp ne isterse almak, hatalarında sınır koyamamak ve her istediğini yapmak başlıca görülen yanlış tutumlardır.

İKİLEM YAŞAMAK KADER Mİ?

Ev dışında çalışan kadının akli büyük oranda “evde” kalmakta, çocukları ve kariyeri/işi arasında seçim yapmak zorunda hissetmektedirler.

Evde kalsa “hayat”ın dışına düşecek, çalışmayan, üretmeyen bir kişi konumunda görülecek (ve muhtemelen kendini öyle de hissedecek)tir. Çalıştığı taktirde de çocuklarını ihmal etmek, yanlarında olamamak, yeterince vakit geçirememekten dolayı suçluluk duygularıyla boğuşacaktır. Evdeyken aklı işinde ve belki kaçırdığı/reddettiği fırsatlarda kalacak, işteyken de suçluluk ve yetişememe duygusuyla çocuğunu düşünecektir. Hiçbir şeyi tam yapamayıp anneliğin de işin de hakkını veremiyor olma duygusu onu yıpratacaktır.

YETERSİZLİK DUYGULARI

Çalışan anne, çocuğunun yeterince yanında olamadığı için, evdeki bir anne kadar yoğun zaman ayıramadığı ve ilgi gösteremediği için genellikle kendini eksik ve yetersiz bir anne olarak algılamaktadır. Yetersizlik hissi “Ben yeterince iyi bir anne değilim” düşüncesinden kaynaklanır. “İyi anne” olmayı, ev işleriyle uğraşıp çocuğu ile evde ilgilenmek olarak gören anneler böyle hissetmekten kolay kolay kurtulamazlar. Oysa çalışan anne, çocuğuna dengeli ve yeterli bir şekilde ilgi ve sevgi gösteriyorsa ve bakımını yapıyorsa çocuk sağlıklı bir duygusal ve sosyal gelişim göstermektedir. Yapılan çalışmalar göstermiştir ki bu annelerin çocukları bağımsız, sorumluluk sahibi, başarılı ve güvenli bireyler olarak yetişmektedir. Pek çok kadın bu durumla başa çıkmak için aşırı sorumluluk yüklenir, bu da zihinsel ve

bedensel yorgunluk getirir.

NE YAPMALI?

Çalışan anneler önceliklerini belirlemeli. İşte de evde de yükünün arttığı dönemlerde bir süre yalnızca acil ve önemli olan işleriyle ilgilenmeli. Bazı işleri başkalarına devretmeyi denemeli, işyerinde iş arkadaşlarından; evde eşinden, varsa diğer çocuklarından veya yakınlarından yardım istemeli. Aile içinde yapılabilecek ufak düzenlemeler size kısıcık da olsa rahat bir nefes alma imkanı sağlayacaktır.

Yükünün çok ağırlaştığını hissettiğinde çalışan anneler bazı alışkanlıklarından tamamen vazgeçmeli. Mesela ev işleri için düzenli bir yardımcı tutamıyor ve her ay camların silinmesini zorunlu görüyor ve artık buna zaman ayıramaz hale geldiyse ve kimse ona yardım edemiyorsa ya bu alışkanlıktan vazgeçmeli ya da bu düşüncesini bir süreliğine terk etmelidir. Camlar bekleyebilir, diğer işler bekleyebilir ama çocuklar ve vicdan beklemesin. Uzun vadede tozlu camlar kimsenin ailesini ve ruh sağlığını etkilemez ama bu kuralı değiştirmeyip kendini yıpratmanın çok olumsuz sonuçları olabilir. İnsan, hayatındaki pek çok şeyden istifa edebilir ancak annelikten istifa edemez.

Suçluluk duygusunu hafifletmek için şöyle düşünülebilir;

- Çalışmam gerekiyor (ailem için para kazanmam gerekiyor)
- İşimi seviyorum, (Ben mutlu olursam çocuğum da mutlu bir anneyle büyüyecek)

Çocuk sahibi olmadan önce

çalışma hayatı olan, üretken bir kadının uzun süre evde oturması, mesleki kaygılara, sosyal ve duygusal tatminsizliklere yol açabilir. Oysa çoğu çocuk mutlu, üretken, kendisiyle barışık bir anneyi, kendisi için işini terk etmiş, bitkin ve mutsuz bir anneye tercih eder.

Çalışan anne, zamanını iyi yöneterek, işlerini planlayarak, hiçbir şey için çocuğuna ayırdığı zamandan çalmayarak ve bu zamanı en verimli şekilde değerlendirerek suçluluk duygusundan kurtulmaya çalışabilir. Akşamları yarım saat bile olsa birebir vakit geçirip gününün nasıl geçtiğini konuşmak, onu dinlemek de iyi gelir. Hafta sonu onunla başa yapılacak bir gezi ile paylaşım artırılabilir. Bu tedbirlerle onun aşgari yakınlık ihtiyacını karşıladığına dair annenin içi biraz daha rahatlayacaktır. Bu sürenin azlığına ya da çokluğuna değil, çocukla kurulan ilişkinin kalitesine ve bunu geliştirmeye odaklanmak daha doğrudur.

Çocuğa sınır koymakta zorlanan ve/veya davranış bozuklukları gözlemleyen bir anne, gerektiğinde bir pedagoğdan yardım almaktan çekinmemelidir.

İşe gitmenin çocuğu terk etmek demek olmadığı bilinmelidir. Gerektiğinde yardım istemekten çekinmemek kişiyi rahatlatacaktır. Unutulmamalıdır; mükemmel anne-baba yoktur, “yeterli” anne-baba vardır. O yüzden mükemmel olmaya değil, sevgisini gösterebilen, “yeterli” bir anne olmaya gayret etmek daha doğru olacaktır.

MÜSLÜMANIN SEKÜLERİZMLE İMTİHANI

MEHMET
AKİF ÇEÇ

Yazar

İnsanın, “ben kimim, nereden geliyorum, nereye gidiyorum” sorularına vereceği ya da veremeyeceği cevaplar, onun dünyadaki yerini ya da yersizliğini de izah eder aynı zamanda. Dünyada olmayı, öncesi ve sonrasından kat’i surette koparıp, hasbelkader “burada ve şimdi olmak”a indirgeyen sekülerizm, doğal olarak insanı tarihsel şartların ürünü olan maddi, biyolojik bir organizmaya indirgemıştır.

Aydınlanma devrimi ile birlikte, Tanrı’yı hayatın ve tarihin dışına atan, kutsalla ve metafizikle irtibatını kesen, ontolojik ve epistemolojik referanslarını ve meşruiyetini akla ve doğaya/ fizik aleme indirgeyen, P. Berger’in çok yerinde ifadesiyle, yeryüzünün gökle olan bağı koparan modern-seküler paradigma; insanın Allah’la, doğayla ve insanla olan sahil ilişkisini ifsad etmekle esasen yeryüzünün bütün çivilerini yerinden çıkarmıştır. Modern proje; hiçbir aşkın değer tanımayan, günah, ahiret, hesap, cennet- cehennem kaygısı olmayan; doğayı bir emanet değil maksimum kazanç uğruna yağmalanması gereken bir meta olarak gören; insanlarla ilişkisini rasyonel kriterlere göre belirleyen bir insan tipolojisi üretmiştir. Bütün aidiyetlerinden, köklerinden,

ulvi değerlerinden koparılmış, yeryüzünde yapayalnız, bir başına bırakılmış, esasen bir zavallı olan bu insan tipolojisinin adı “birey”dir. Bireyin rasyonallitesi; salt kendisi için yaşamayı, cenneti burada ve şimdi yaşamayı ve hayatın tadını çıkarmayı (hedonizm) hayatın merkezine yerleştirir. Dolayısıyla; modern bireyin rasyonallitesinde yardımlaşma, dayanışma, hasta ziyareti,

Müslüman ailelerin, çocuklarını yetiştirirken, birincil önceliklerinin ve onların önlerine koydukları ana hedeflerinin “iyi Müslüman ve iyi insan olmak” olmadığını, bunların yerini, iyi kazanç, yüksek yaşam standardı ve saygın bir mesleki kariyerin aldığını ve tüm planlamaların bunlar üzerine yapıldığını gözlemlemek mümkün.

akraba ilişkileri, komşuluk gibi insani değerlere; kanaat, tevazu, doğruluk gibi ahlaki erdemlere yer yoktur. Dünyaya bir kere geldiğine ve ne yaşanacaksa hepsini burada yaşaması gerektiğine inanan modern seküler birey; bir ömür boyu, sürekli daha iyi ve lüks bir yaşama sahip olmanın, bol kazanıp savurganca tüketebilmenin, arzu ve ihtiyaçlarının tatmininin peşinden koşar. Onun dünyadaki varoluş gayelerinin başında haz, konfor ve kariyer gibi tamamen maddi hedefler yer alır.

Hümanizma ile sözde bütün tanrısal zincirlerinden kurtularak, bireyleşip özgürleştiğini zanneden modern insan; aksine nefsinin, ihtiraslarının, ihtiyaçlarının, tüketimin, bilimin, teknolojinin, endüstrinin, medyanın, işletmelerin, sistemlerin kölesi haline gelmiştir. Modern insan, hayatın anlamını yitirmiş, anlamsızlık krizleri içinde kıvranan acınası bir varlıktır aslında. Modern insan, eşref-i mahlukat derecesinden zoolojik bir mahluk derekesine düşmüş insan demektir. Modern ilerleme ideolojisinin fiyakalı söylemlerinin aksine, üç asırlık modern uygarlık tarihi insan açısından bir yükselmenin değil ciddi bir düşüşün tarihidir. Yeryüzünü kendine kalıcı bir “yer” haline getirmek isterken, içine düştüğü anlamsızlık sarmalı modern insanı yeryüzünde yersiz-yurtsuz bir duruma düşürmüştür. K. Jaspers’in, “yer ayaklarımızın altından kayıyor” demesi boşuna değil.

Her medeniyetin arka planında onu ortaya çıkaran bir paradigma vardır. Paradigma, o medeniyetin varlık, alem, hayat, insan tasavvurunu belirleyen üst çerçevedir. Bugünkü modern insan tasavvuru ve tipolojisi de modern paradigmanın bir ürünüdür. Müslümanlar maalesef iki asırdır kendilerine ait bir paradigmaya sahip olmadıkları gibi, modern -seküler batı paradigmasına göre düşünüyor ve yaşıyorlar. Dolayısıyla iki asırdır Müslümanların düşünme biçimlerini, dünyaya bakışlarını ve yaşam tarzlarını şekillendiren modern -seküler batı paradigmasıdır. Müslümanlar, uzunca bir zamandır dünyada olmanın anlamını, kendi ontolojik ve epistemolojik ilkelerine uygun biçimde konumlandırmak yerine, öykündükleri verili paradigmanın yani modernitenin ontolojik ve epistemolojik perspektifine uygun biçimde konumlandırıyolar. Dolayısıyla sekülerleşme tekmeden eğitim sistemine, aileden şahıslara kadar iki asırdır hayatımızın her alanını kuşatmış durumda. Tekke ve cemaatlerin adeta rasyonel birer işletme, birer demokratik sivil toplum kuruluşu ve baskı/çıkar grubu hüviyetine bürünmüş olmaları; toplumdaki en dindar sayılan bu insan gruplarının bile önceliklerinin, hedeflerinin ve mücadelelerinin nasıl bir dönüşüme uğradığını göstermesi bakımından kayda değerdir. Dini yapıların yeni mücadele alanlarını ifade eden en önemli sözcükler belki de şunlardır:

Kazanmak, koparmak, pay kapmak, daha çok paraya ve insana hükmetmek, etkili olmak, güçlü olmak, başarılı olmak.. Dinin, yaşamlarında en temel belirleyici olması gereken böylesi en dindar yapılarda bile, dünyevi hesapların, planların, ilişkilerin öncelik haline geldiği; dinin asıl öncelikleri olan değerlerin, ahlakiliğin, ilkelerin, adaletin, hakkaniyetin, ehliyet ve liyakatin değersizleştiği ve sekülerleşmeye bağlı ciddi bir çürümenin yaşandığı dikkat çekmektedir.

Müslüman ailelerin, çocuklarını yetiştirirken, birincil önceliklerinin ve onların önlerine koydukları ana hedeflerinin “iyi Müslüman ve iyi insan olmak” olmadığını, bunların yerini, iyi kazanç, yüksek yaşam standardı

Müslümanlar, uzunca bir zamandır dünyada olmanın anlamını, kendi ontolojik ve epistemolojik ilkelerine uygun biçimde konumlandırmak yerine, öykündükleri verili paradigmanın yani modernitenin ontolojik ve epistemolojik perspektifine uygun biçimde konumlandırıyolar.

DOSYA

ve saygın bir mesleki kariyerin aldığını ve tüm planlamaların bunlar üzerine yapıldığını gözlemlemek mümkün. Verili eğitim sistemi de zaten gençleri tamamen bu standartları yakalamaya yönelik bir maddi “başarı” ve kariyer hedefine odaklamakta, “iyi yaşam” sadece bu maddi göstergelere indirgenmekte, böylece gençler ve yeni nesiller; aileler, eğitim kurumları ve sosyal çevre tarafından dayatılan seküler bir hayat felsefesiyle hayata atılmaktadırlar. Örneğin bir genç, kitap okuma eylemine bile, “benim geleceğime ve kariyer planlarıma ne fayda sağlayacak ya da bir fayda sağlayacak mı”, hesabı çerçevesinde bakabilmektedir. Eğer bir ekonomik ya da maddi faydası olmayacaksa, kitap okumak onun için boş ve gereksiz, hatta saçma bir eyleme dönüşebilmektedir.

Öte yandan çok önemli tespit ve tavsiyede bulunuyormuşçasına bir çok ilahiyat uzmanı, sosyal medya vaizleri, terapist ve kişisel gelişim pazarlamacılarından oluşan modern rahipler, sözde özgür ve özgüvenli bir gençliğin yetişmesi adına hep bir ağızdan gençlere “birey” olmayı ve bireyleşmeyi telkin ediyorlar. Buradan çıkarılacak anlam şudur: “Üzerinizdeki bütün aidiyetleri, aile, akrabalık bağlarını, komşuluk, dostluk ilişkilerini, insani sorumlulukları, sizi sınırlayan değerleri atın, özgürleşin ve sadece kendiniz ve önünüze koyduğunuz maddi hedefler için yaşayın.” İyi niyetle bile söyleniyor olsa, bu

mesaj, doğrudan sekülerleşmeyi teşvik eden yanlış bir mesajdır. Oysa, İslam toplumları olarak iki asırdır moderniteye ve onun her türlü işvalarına rağmen bugün hala ayakta kalabilmişsek ve bir direnç ortaya koyabiliyorsak bunun en sağlam kalelerinden biri, İslam aleminde hala bireyin tam olarak üretilmemiş olmasıdır, bu en önemli avantajlarımızdan biridir ve eğer bir gün yeniden bir yerlerden bir şeye başlanacaksa en önemli kalkış ve başlangıç noktalarımızdan biri burası olacaktır. O halde iki asırlık bunca modernleştirme projelerine rağmen hala bu toplumda bireyin üretilmemiş olmasını büyük bir avantaj ve imkan olarak görüp buna şükretmek gerekir. Yani çözüm olarak sundukları birey ve bireyleşme esasen büyük bir sorunun asıl başlangıç noktasını oluşturmaktadır, fakat modern akıl hocalarının aklı bunu anlayabilecek kadar sahih referanslar ve yöntemlerle çalışmamaktadır.

İki asırdır, modernite ile karşılaştığından ve modernleşmeye karar verdiğinden bu yana Müslüman toplumlar, tıpkı modern batı toplumu gibi seküler, maddi hedefler ve idealleri hayatın merkezine yerleştirmiş, içselleştirmiş; böylelikle dünyada olma gayesini, asli yükümlülüklerini ikinci plana atmıştır. Esasen modern batı paradigması İslam’ın ilke ve idealleri, tasavvurları doğrultusunda yeniden bir okumaya tabi tutulmadıkça Müslümanların bu sorunları aşma imkanı da gözükmemektedir. Bu okuma Müslümanların batı paradigmasını doğru çözümlerine yardımcı olacağı kadar, sahih bir islami medeniyet paradigmasının yeniden inşasının potansiyellerini de yeniden keşfetmeleri ve üretmelerine sağlıklı bir imkan hazırlayacaktır. İşte o zaman, sekülerleşmiş, apolojetik Müslüman bireyler değil; medeniyet bilincine sahip, özgüvenli Müslüman şahsiyetler yetiştirmiş olacağız.

İNSANIN KENDİNİ KEŞFİ

ESRA SÜMEYYE DİLBEROĞLU

Istanbul Büyükşehir Belediyesi IT Servis Yönetim Koordinatörü

“Ya bilgiler kral, ya krallar bilge olmalı” der Platon...

Modern insanın dış dünyaya yönelik buluşları, dijital dönüşümün konuşulduğu, yapay zekanın insanın anlam potansiyelini kuşattığı, teknolojilerle sürekli gelişen inovatif yaklaşımların desteklendiği, büyük verilerle trend analizlerinin yapıldığı, hepsinden de önemlisi, başarılı dönüşüm modelleri için dijital süreçlerin tasarlandığı bu dönemde ve bu ekosistem içinde; modern insanın yatay manada tüm bu gelişmelere yakinen hakim olması gerekliliği gündemdedir.

Başarılı sistem modelleri için en önemli faktör insan iken, tüm dijital ve inovatif dönüşümlerin yanı sıra modern insanın bu süregelen hız içerisinde salt bir akıldan ziyade, erdemli, irfan ve ilim sahibi, salt bir teknik zeka ile birlikte dürüstlük gibi fark yaratıcı meziyetlere ihtiyacı vardır.

Gün gelip insan ve yapay zekanın iki taraflı iletişim kurmaya başladığı anda, yapay zekanın tüm öneri ve yönergelerini yönetebilme kabiliyeti, insanın sorgulayarak, aklederek, empatik muhakeme gücüyle yapay zekanın üstesinden gelmesi mümkün olacaktır.

İnsanı özge kılan değerler, modern

zamanın gereksinimleri olarak karşımıza çıkan diploma, kariyer, başarı odaklılık değerleri üzerine iken, bizi bu vasıflara sahip diğerlerinden farklı ve özge kılacak, zübde-i alem, eşref-i mahluk tanımına haiz kılacak insani ve ahlaki değerlerimiz olacaktır. Kazanmak ve başarmak için her yolun mübah olduğunu düşünen insan değil, aksine zafer ve başarı dahi olmasa eskilerin tabiriyle “dosdoğru yolda olmak” mefhumunu bilip yaşayan insana ihtiyaç duyulmaktadır.

Hepimizin yaradılış sorunu ortaktır. Modern insanın varoluşsal temaları arasında geçen yükseliş enfüsü ve dünyevi olarak iki cihetiyle çıkar karşımıza. İctimai olarak temel bir varoluş kaygımız, anlam bulma endişemiz var; esasında bu dış dünyaya yönelik bir bulma, tanıma değil bilakis kendimizi tanıma bulma, özümüze erişebilme gayreti ve düşüncesidir.

‘Kim ki kendini tanıdı; Rabbini ancak o şekilde bildi’ düsturu Anadolu’nun ruhunu mayalayan büyük İslam âlimleri için hem uhrevî hem dünyevî manada bir ölçü olmuştur. Bu ölçüyü temellendiren üç kavram “bilgi”, “eylem” ve “ahlak” kavramlarıdır.

Yatay ve dikey manada insanının kemâlât basamakları bu değerlerle şe-

killenmektedir. İnsanın bilgiye olan ihtiyacı, akılcı yaklaşımları salt bir mantık zemininde değerlendirilirse, yaradılış mânâsının ontolojik olarak varlık sebebini anlamada yetersizdir; yalnızca Aristoteles' in akılcı yaklaşımıyla varlığın kaynağını bulmak imkânsızdır.

Her insanda Allah-u Teâlâ'nın bir emaneti vardır ve bu emanetin bulunup açığa çıkarılması için temel manada bilgiye ihtiyaç vardır. Bilginin eyleme dökülmesi salt bilginin canlandırılması anlamına gelmektedir; eylemi olmayan bilgi eksiktir; yetersizdir.

Dünyada her şey belli mertebeler üzerine kurulmuş, tüm kavramlar için dereceler tayin

edilmiştir. Bilgiyi zemin kabul eden ve bilginin üzerine eylemle şekillendirilen bir düstur, dosdoğru bir hayat için önemli bir adımdır. Buna göre suretinden siretine kadar mükemmellik arz eden insan için dahi zahiri manada keşifler henüz bitmemişken; sadece zahiri ilimler ile bu keşiflerin yapılması mümkün değildir.

Kadim medeniyetlerde esas kabul edilen bir hakikat; madde ile mana arasında sıkı sıkıya bir ilişki olduğuydu; bu yüzden "suretten sirete yol vardır", "insanın içinde ne varsa o sızır dışarıya" gibi önermeler bu mefhumlardan zuhur etmiştir. Bilginin yanında, eylem yani diğer bir adıyla amelilerin bilinmesi ve uygulanırılığı, kabul edilen hakikati apaçık bir tasdik için gereklidir.

Bilginin enfüsi anlamda ilim ve irfanla derecelendirilmesi ve eylemlerle tasdik edilmesi insanın kendi iç yolculuğunun ikinci aşamasıdır. Tıpkı kılıftan öze doğru geçişin ara kademesi nev'indedir.

İnsan; ete kemiğe bürünmüş sadece cesetten müteşekkil bir varlık değildir. Allah'ın kendi ruhundan üflediği, yeryüzünün halifesi, zübde-i âlem olan insan bilgi ve eylemin yanı sıra, değerler manzumesinden beslenen, dosdoğru yol üzerinde yürütmesine ışık tutan argümanların sentezi olan ahlakla kemale ermektedir.

Anadolu toprakları birçok erenlerin nefesiyle hayat bulmuştur. Niyazi Mısıri'den Yunus Emre'ye Hz Mevlana'dan Erzurumlu İbrahim Hakkı Hz.'ne,

Sadreddin Konevi'den Davud el Kayseri'ye kadar tüm gönül erenleri, sadece salt bilgiyle değil, mekanik bir akılla değil, içselleştirdikleri ahlaki değerlerle yıllarca adından söz ettirmiş ve Anadolu 'yu bu ahlaki değerlerle inşa etmişlerdir. Bu sebeptendir ki; bu değerler ve onların yüksek irfani görüşleri günümüze kadar hala etkisini kaybetmemiştir.

'Aşk imiş her ne var alemde;
İlim bir kıyl-u kal imiş ancak'

Alemlerin aşk ile kavranmasının gerekliliği, divan şairlerinin şiirlerine de konu olmuştur.

Bilgi, eylem ve ahlakın birbirinden ayrılmaz bu ilişkisi bizler için de önemli bir düsturdur.

Ahlaki ve dini değerler yaşantımızdan çıkarılarak 'hedefe varıncaya dek her türlü yol ve yöntem mübahuttur' denen bir anlayışın ve yaşayışın izinden gitmek, toplumdaki değerler erozyonunun en büyük belirtisidir; oysa ki sahip olunacak, ilim ve bilgiyle temellendirilecek ve ahlaki kimlikle bütünleşecek olan değerlerin yaşantının içine birebir nüfuz ettirilmesi gerekmektedir.

Salt bir akılla dünün insanının "olmak" derdi , bugünün insanının " sahip olmak" derdine evrilmiş bir durumdadır.

Yapay zekanın konuşulduğu, mekanikleşmenin arttığı, dijital hızlanma ile bir sükûnet ve mutmainne arayan insan; kendine yabancılaşıyorken insan-ı kamil olma seyrindeki insan bizatihi kendini keşif üzere durarak sü-

*İnsan; ete kemiğe
bürünmüş sadece
cesetten müteşekkil
bir varlık değildir.
Allah'ın kendi
ruhundan üflediği,
yeryüzünün halifesi,
zübde-i âlem olan
insan bilgi ve eylemin
yanı sıra, değerler
manzumesinden
beslenen, dosdoğru yol
üzerinde yürütmesine
ışık tutan argümanların
sentezi olan ahlakla
kemale ermektedir.*

kunet bulur. Büyük veri teknolojileri ile her veriyi analiz eden ve yorumlayan insan, evrendeki tüm keşiflere, teknolojik gelişimlere ayak uydurmaya çalışırken, bizi kendi varlık evrenine uzaklaşmaktadır, evrendeki tüm yeniliklere aşına olan insan, kendi cosmosuna yabancılaşmaktadır.

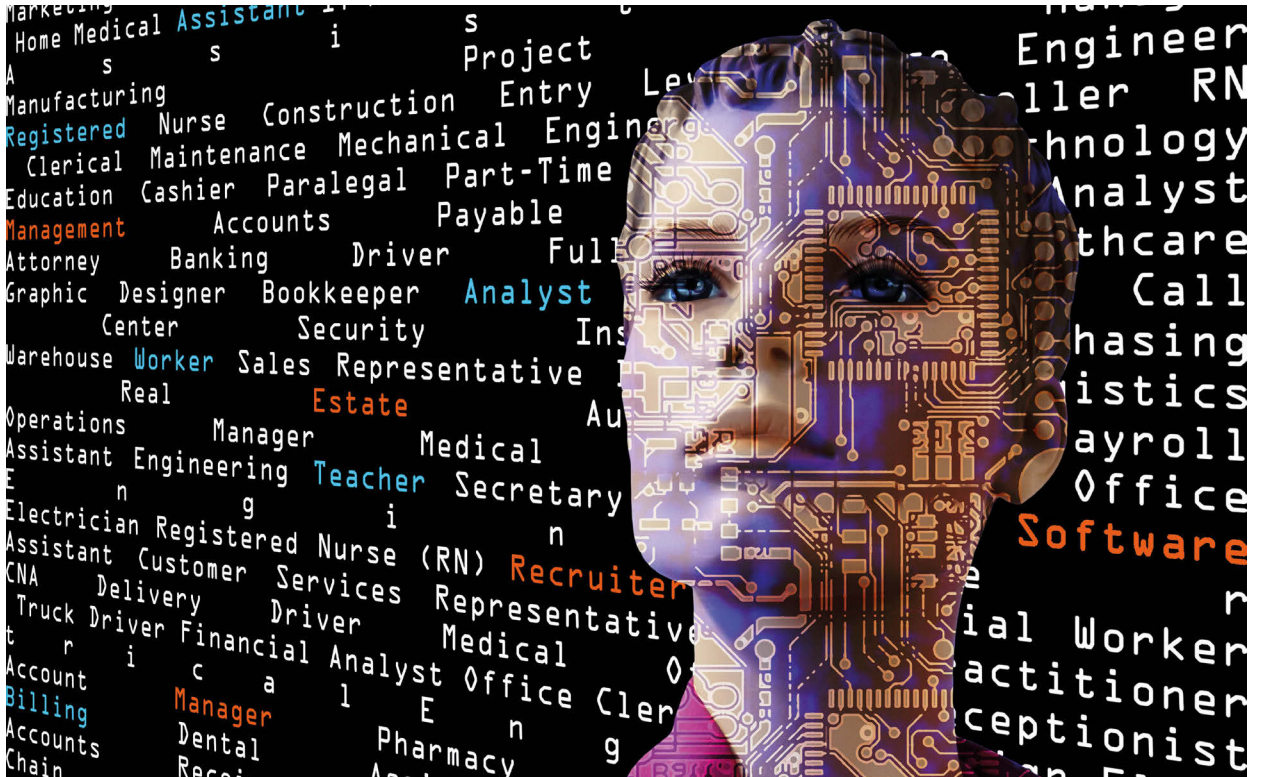
Bizi bir başkasından daha özge kılabacak, yaptığımız her işe anlam katacak, akademik ve iş hayatındaki başarılarımızı derinleştirecek olan, evrensel duruşumuzu güçlü kılabacak faktörlerin dışında manevi melekelerimiz olacaktır.

İrfan eğitimi almış bir yönetici, tevazu ile benlik davası gü-

meyen, etik değerleri yaşayan ve yaşatan, adaletten uzaklaşmadan, bir başkasından taltif beklemeden, ne olduğundan emin, kesret dünyasında "herhangi biri" olduğunu bilen bilgelik sahibidir.

Bu veçhile; mekanik kalple ve salt zekayla hüküm veren insandan ziyade, dünyevi vasıfları, akademik başarıları ve ünvanları mistik değerlerle tezyin etmiş, etrafındakilere rol model olmakla birlikte huzur ve bilgelik ekseninde hayat nüvesi sunan, can gözüyle değil, kalp gözüyle bakan insanlara ihtiyacımız var... Platon' un dediği gibi "Ya kralar bilge, ya bilgeler kral olmalı" ölçüsünce, bilge krallara, bilge yöneticilere ihtiyaç var...

İrfan eğitimi almış bir yönetici, tevazu ile benlik davası gütmeyen, etik değerleri yaşayan ve yaşatan, adaletten uzaklaşmadan, bir başkasından taltif beklemeden, ne olduğundan emin, kesret dünyasında "herhangi biri" olduğunu bilen bilgelik sahibidir.

SOSYAL MEDYA SARKAÇINDA ANNELİK VE KARIYER

ŞEYMA ÇİÇEK

İletişim ve paylaşım çağındayız. Paylaşılmayan, anlatılmayan ve gösterilmeyen bir şey sanki hiç yaşanmamış gibi görülüyor. Aynı zamanda etkileşim imkanları sürekli artıyor, başkalarına daha hızlı ulaşmak ve insanlar üzerinde etkili olmak için büyük fiziksel yorgunluklar gerekmiyor. Böylece toplumsal değişim eskiye nazaran daha hızlı gerçekleşiyor. Bu hızlı akışın içinde iken insanların değişimi farketmesi ise çoğunlukla mümkün görünmüyor.

Günlük hayatımızda sosyal rollerimiz ile toplumsal hayata tutunuruz ve toplum da bizi çeşitli sosyal rollere zorlayabilir. Bilindiği gibi ülkemizde kadının çalışma hayatına katılımının muhafazakar çevrede yaygın ölçekteki tecrübesi çok yenidir. Bu sebeple kadın-annelik-kariyer üzerine tartışmalar devam ederken, zamanın getirdiği yeni sorunlara özgün ve tutarlı cevaplar verebilmenin yolu da tepkisel davranmaktan değil, zamanın ruhunu yakalayarak gerçekçi çözümler aramaktan geçiyor.

Kadının muhafazakar çevredeki durumunu üzerinden bir gözlem yapacak olursak; 20 sene evvel iyi bir anne ve ev hanımı olmanın ek olarak bahçede tarlada tarım ile uğraşmanın değerli görüldüğü bir toplum kesiminin, artık iş piyasasındaki kadın emeğinin önem-

sendiği bir noktaya geldiği aşıkardır. Burada toplumsal rollerin oransal olarak tekrar dağılması söz konusudur. Anne rolü ise artık görülmeyen emeğini görünür kılmak için (piyasa tanımı ile) 'iş' yükünden üzerine almaya karar vermiştir. Böylece aslında evdeki emeğin yanında fazladan 'iş' yapmak karşılığında toplumsal statü ve yeni toplumsal roller satın alınırken, evi emek için de mecburen bir ölçüde dışarıdan hizmet satın alınır. Bu toplumsal gerçeklik; eleştiri, yadsıma, hor görme gibi meseleyi gerçek bağlamından koparmadan ele almamız gereken bir mevzudur. Diğer yandan kadının 'toplum yararına işler' bağlamında yapabileceği birçok gönüllü uğraşının meslek kategorilerine girmemesi ve bu nevi sivil toplum işlerinin çoğunluğunun mevcut değer yargıları ile önemli sayılmaması da eskiye nazaran muhafazakar kadınların çalışma biçimini değiştirmiş durumdadır. Burada bizim toplumsal olarak hangi değer ölçüsü ile 'iş' kavramını ölçtüğümüz meselesi gizlidir.

Kariyer dediğimiz kavrama gelince, ekonomi dilinden olduğu gibi ithal edilen bir devşirme ifade ile karşı karşıyayız. Bu kavram ile beraber ilk etapta anlam dünyamızda, sonra da yaşantımızda nelerin değişebileceğini tabi ki tahmin edemedik. Kelime ma-

nasıyla kariyer, mesleki gelişimi ifade etse de, aynı zamanda hız yapmak manasını taşıdığı için hızlı bir şekilde iş dünyasında tecrübe birikimi sağlamayı ima eder. İnsanlar kariyer sahibi birinden bahsederken bu kimsenin mesleki olarak nasıl bir gelişimi olduğuna, hangi işten nereye geçtiğine dikkat eder. Bu bakımdan hızlı ve yönü ölçülemeyen veya meslekten sayılmayan işlerin tam olarak kariyer ile nitelenmesi elbette pek mümkün değildir. Dikey ekseninde gözle görülebilir ve ispatlanabilir bir gelişim süreci olarak kariyer; bugünün global sisteminde kadın, erkek, çocuk, genç herkesten talep edilen bir karne gibidir.

Peki 'iş ve çalışma' kavramları ile kariyer nasıl anlaşılabilir? Bugünün çalışma hayatında 'iş' kavramı, piyasa ederi para olan ve zaman karşılığı satılan emektir. Fakat geleneksel toplumlarda iş, daha farklı bir manaya da sahiptir. Bu bağlamda bir kadın; çocuk terbiyesi ile uğraşsa, komşu-akraba ilişkilerini en iyi şekilde yönetse, yemek-temizlik-alışveriş gibi işleri düzenli ve kaliteli olarak idare etse; kariyer denilen dikey ekseninde 30 sene içinde nereye geldiği sorusuna verecek bir cevabı olamaz. Ayrıca piyasa sistemi uzmanlık alanları için icazet belgesini, yapılan işlerin ispatını ve görselini talep eder. Bu şekilde insanlar arasında tabiri caizse bir ürün isminiz olur. Bu etiketten sonra kişinin arkaplanı çok fazla sorgulanmaz.

Anneliği kitaplardan öğrenen,

öğrendiği tekniklere boğulan, annelik iç sesini susturan Amerika-Avrupa tipi annelik yaklaşımı bize ithal edildikten sonra mı, yoksa geleneksel annelik motiflerinin bu çağın çocuklarında yetersiz kalmasından sonra mı bilinmez; artık anneliğin kanunları -toplum nazarında- daha farklıdır. Bu değişim elbette zamanın getirdiği yeniliklerle birleşerek ortaya değişik formlarda annelik sunumları çıkarmıştır.

Sözgelimi annelik sosyal medya aktivesi ile beraber görünür, ispat edilir ve ölçülebilir bir mecraya taşınmış ve artık işler değişmiştir. Zira görünmeyen hizmeti görünür kılmak, kariyere uydurmak ve evdeki emeğin piyasa karşılığını göstermek gerekliliği istemli veya istemsiz bir dışavurum geliştirmiş; sosyal medya bunun fitilini ateşlemiştir. Peki bu durumun ne yararı olabilir?

Öncelikle faydayı kişisel ve toplumsal olarak ikiye ayırarak düşünmeliyiz. Sosyal medya hesabı olan ve belli bir etki alanına sahip anneler bazı kategorilere ayrılıyorlar: Yemek-Gezilecek yerler; Kıyafet-Moda-Yaşam Tarzı; Eğitim-Bilgi-Kitap, Oyun-Annelik, Aile-Evlilik; Sağlık-Gıda gibi odak noktalar üzerinden hesaplar yönetiliyor. Bu kategorilerin her birinde çeşit çeşit fenomen kimlikler ortaya çıkmış ve bu fenomenler etrafında da takipçi halkası -etki alanı- oluşmuştur. Birkaç kategoriye meczererek takipçilerine düzenli olarak içerik sunumu yapan hesaplar da

mevcuttur. Elbette bu sunumlar sayesinde maddi-manevi gelir-gider durumu ortaya çıkar. Öyle ki, bazı kullanıcılar şöhreti yakaladıktan sonra düzenli gelire kavuşmuş olurlar. Bu şekilde kariyer sahibi olanların bazıları günlük hayatında bir meslek sahibi ise işi ile ilgili tanınırlığını arttırırken, belli bir uzmanlık alanında eğitimi olmayanlar ise yeni bir etikete sosyal medya üzerinden sahip olabilirler. Ayrıca bir grup da kendi uzmanlık alanı dışında oluşturduğu hesaplarda hobi olarak ürettiği iş-içerik paylaşımlarını zamanla daha sistemli

Sözgelimi annelik sosyal medya aktivesi ile beraber görünür, ispat edilir ve ölçülebilir bir mecraya taşınmış ve artık işler değişmiştir. Zira görünmeyen hizmeti görünür kılmak, kariyere uydurmak ve evdeki emeğin piyasa karşılığını göstermek gerekliliği istemli veya istemsiz bir dışavurum geliştirmiş; sosyal medya bunun fitilini ateşlemiştir. Peki bu durumun ne yararı olabilir?

Takipçiler nazarından duruma bakacak olursak; annelik, ev kadınlığı veya meslekler fenomen hesapları takip ederek geliştirilecek roller olmasa da takipçilerde çeşitli farkındalıklar oluşturabilir.

bir iş biçimi haline getirenlerdir.

İşte bu çerçevede yeni imkanlar kadınların yeni biçimlerle kendini ifade etmesine yol açmıştır. Olumlu veya olumsuz manada sosyal etkinin giderek daha hızlı şekilde cereyan ettiği sosyal medyada yapılacak bir iş, fiziksel hayattaki etkisinden çok daha fazla maddi-manevi sonuçlara sebep olabilmektedir.

Öncelikle her sosyal medya hesabının bir doğumu ve gelişimi vardır. Başlangıçta annelik, eş veya iş paydasından yola çıkan, takipçi kitlesi büyüyünce etki alanı büyüyünce hesaplar hedef kitle reklamcılığı için bulunmaz fırsattır. Böylece fenomen instagram, annesi-influencer-youtuber veya mumsy'ler takipçilerini beğenilerini kendilerine reklam veren firmalara satmış olurlar. Böylece üretketiciler olarak takipçilerin beğenileri ve

zamanları da bir maddi karşılığa bürünmüş olur. Reklam döngüsündeki hesaplar etik-ahlaki-hukuki bakımdan ayrıca değerlendirilmesi gereken bir meseledir.

Esasında toplumsal faydayı önceleyen ve aile gelişimini veya mesleki bilgilerini toplumsal düzeyde faydalı içeriklerle sunan hesapların yarattığı olumlu sosyal etki de yadsınmaz. Bu tarz kullanıcılar yine annelik kimliğini sosyal medyada ortaya çıkarır, buna ek bazı özgün kimlikler geliştirir, takipçileri ile iletişimi önemser ve diğerlerinin aksine çocukları ürün tanıtıma katılmak şeklinde etki alanını yönetir. Burada takipçilerin motivesi ile beslenen ortak bir ürün ortaya çıkmış olur. Fakat yine de çok fazla insan ile etkileşimde kalma durumu yıpratıcı olabilir.

Takipçiler nazarından duruma bakacak olursak; annelik, ev kadınlığı veya meslekler fenomen hesapları takip ederek geliştirilecek roller olmasa da takipçilerde çeşitli farkındalıklar oluşturabilir. Yine de sosyal medyadaki hızlı yayılan ve tüketilen içerik, çoğunlukla örnek bir eyleme dönüşmeden zihinlerden silinmektedir. Ayrıca takipçilerin kendi özgünlüklerini ve kişisel kimliklerini yitirerek meşhur hesaplara fazla öykünmesi veya takip ettiği hesabı fazla tenkit ederek ataletine bahaneler üretmesi kabildenden uç davranışlar da ortaya çıkabilir.

İşte tam burada sosyal medya, takipçi açısından kendini değersizleştiren zararlı bir meşgale haline dönüşür. Instagram kullanıcılarının büyük bir çoğunluğunun bu platformu bilinme arzusu yüzünden kullandığını ve faydasız gördüğünü dikkate alacak olursak, sosyal medyada yaygın olarak sürdürülebilir olumlu etki yaratmanın, insan davranışında ne kadar mümkün olduğu ayrıca araştırma konusudur. Burada popüler kültürün dijital versiyonu olarak tıklama kültürü ve dijitalleşmenin, sosyal medyada yeni kimlikler edinmenin insanın varoluşsal sorunlarına ne kadar cevap verebildiği gibi meseleler disiplinlerarası incelemelere tabi tutulmalıdır.

Peki kariyer; anneliğin bir 'tık' ötesi midir, sosyal medyada çok fazla tıklanan dışavurumlar en kaliteli annelik biçimleri midir? Bu sorulara tek bir doğru cevap bulmak mümkün değildir. Her birey kendi seçimlerinden oluşan fiziksel ve sanal çevresini inşa ederken kimin arkasından gittiğini, kimi örnek aldığını önemseydiği kadar; kimlere yeni bir yol açtığını, kimleri peşinden nereye sürüklediğini de hesap etmelidir. Ayrıca sosyal etki alanı geniş olan kullanıcılar açısından mesele hem daha büyük bir hayrı hem de daha büyük bir şerri getirebilecek bir önemi haizdir. Çünkü hayırlı bir yol açan oradan geçen takipçiler kadar hayra, şerli bir yol açan ise yine takipçiler ve etki alanı kadar şerre ortak olmaktadır.

KUVEYTTÜRK
SAĞLAM BANKACILIK

SAGLAM
KART

Eğitim ve sağlık harcamalarına vade farksız 5 taksit.

HER YIL
50 TL
DEĞERİNDE
ALTIN HEDİYE

Her halimizde
sağlamcı
olmak var.

Eğitim ve sağlık harcamalarına vade farksız 5 taksit uygulaması, MCC kodu "Eğitim" veya "Sağlık" olarak kayıtlı iş yerlerinde, 100 TL ve üzeri harcamalarda geçerlidir. 50 TL değerindeki altın hediyesi, kredi kartıyla 12 ay boyunca her ay 200 TL'lik harcama yapılması ve kredi kartı borcunun düzenli ödenmesi halinde geçerli olup; hediye, 12. ayı takip eden ay sonunda müşteri hesabına aktarılacaktır. Kuveyt Türk, kampanya ve ürün özelliklerinde değişiklik yapma hakkını saklı tutar. Ayrıntılı bilgi için: 444 0 123 ve www.kuveytturk.com.tr

GELENEK RUHUNDAN YOKSUN BİR KAVRAM “KARIYERİZM”

ZEYNEP KAPLAN

*Istanbul 29 Mayıs
Üniversitesi
Tefsir Yüksek Lisans
Öğrencisi*

Modern dünya girişim-lerden biri de eğitimin sistemleşmesi ve yaygınlaşması meselesidir. Sürekli bir başarılilik halini öngören “kariyerizm” kavramı da bu bağlamda ortaya çıkmıştır. Cemil Meriç’in söylemiyle idrakimize giydiren Avrupa menşei her -izm gibi kariyerizm de ideal bir hayata erişmenin imkânı iddiasını taşıyan belirli bir perspektifi ifade etmektedir. Kariyer yapmayı, başarılı olmayı, toplumun statü atfettiği bir konuma erişmeyi nihai ve en üstün bir amaç olarak niteleyen bu öğretisi, aslında bireylere eğitim kurumları üzerinden modern kapital sisteme ayak uydurabilme adına dayatılmaktadır. Modern dönemle birlikte alt tabakadan üst tabakaya geçişin en yaygın yolu haline gelen eğitim kurumları bu öğretiyi, geleneksel dönemdeki usta-çırak modeline karşın ‘kariyer planlaması’ kavramı altında formalize etmektedir.

Çıraklık ve ustalık olmak üzere temelde iki basamaklı olan geleneksel eğitim modeline nazaran modern kariyer planlamaları çok basamaklı ve komplike bir sürece işaret etmektedir. Bu bağlamda geleneksel eğitim modeli olan usta-çırak ilişkisi ile iyi iş sahibi olma yolu olarak sunulan kariyer planlaması birbirlerinden amaç, başlangıç noktası, süreç ve de sonuç itibariyle

farklılaşmaktadır. Geleneksel modelde birey, yetenekleri veya istekleri dikkate alınarak işinde uzman bir ustaya yönlendirilmekte ardından eğitimine usta gözetiminde başlamaktadır. Usta, çırağın işe yatkın olmaması halinde onu başka bir alana da yönlendirmektedir. Oysa modern eğitim modellerinde bireyler yetenek ve isteklerinden bağımsızca ekonomik getirisi yüksek olması sebebiyle iyi iş sıfatına haiz olmuş herhangi bir mesleğe yönelmekte veya yönlendirilmektedir. Ayrıca modern sistemde bireyler bu süreçte yalnız başlarına olup kendi yollarını kendileri tayin etmek zorundadırlar.

İki sistem süreç açısından da farklı işletmektedir zira geleneksel modelde bir tane ustası olan çırak vaktinin çoğunu saygı duyduğu ustasıyla diyalog halinde geçirecek sadece ilgili sanat veya zanaatı değil hal diliyle birçok meziyeti ayrıca sabır, tevekkül, kanaat vb. birçok değeri de öğrenmektedir. El almak mefhumunun da ifade ettiği üzere ustası sayesinde eklemleneceği bir silsilenin varlığı çırağa bir aidiyet duygusu da aşılacaktır. Ancak kariyer planlamaları profesyonellik kavramı gereği eğitim alınan kişinin isim ve kariyer bilgisinden öte bir yakınlaşmaya elverişli değildir. Zaten amaç da buna gerek duymaz pragmatist bir yaklaşımın hakim olduğu kariyer planlamaları sü-

reç değil sonuç odaklıdır. Ayrıca kariyer planlamaları, bünyesinde amaca ulaşmada kestirme yollar arama ihtimalini de barındırır. Bu da haliyle liyakat sorununa yol açmaktadır. Usta-çırak sisteminde; ustası, çırağın gerçekten o işi yapabileceğine kanaat getirmede müddetçe çıraklık sürecinin tamamlanması mümkün değilken kariyer planlamalarında liyakat ikinci plana atılmaktadır. Başarının göstergesi ise bireyin söz konusu işi yapabilesinden ziyade yapabildiğine delalet eden sembollerdir; bir diğer ifadeyle puanlar/rakamlar ve isimlerdir. İki sistem de totalde ekonomik gelir elde etme amacı gütmekle birlikte, usta-çırak ilişkisine dayalı sistemlerde ilgili işi tüm aşamalarıyla öğrenme de baskın amaçlardan biridir. Kariyer odaklı sistemde ise neredeyse sadece kapital/ekonomik güdüler hakimdir.

İki sistemi birbirinden ayıran bir diğer nokta ise; geleneksel modelde çırak, eğitimin sonunda ustası kadar bilgiye sahip olup öğrendiği işin tüm aşamalarına hakim hale gelebilmektedir. Oysa modern eğitim modellerinde uzmanlaşma mefhumunun bir gereği olarak birey, işin kendisini ilgilendiren kısmı hariç diğer

Başarının bir müddet devamını istikrarına kesin kanıt olarak getiren bireyler, determinist bir yaklaşımla tevekkül, nasip ve imtihan faktörlerini göz ardı etmeye başlarlar.

alanlara yabancıdır. Sadece bir parçasını ürettiği işe yabancılaşan birey, kariyer planlaması kapsamında kendi istek ve eğilimlerini göz ardı ettiği için kendisine de yabancılaşmaktadır. Eklemeneceği herhangi bir silsilenin de bulunmayışı ise nihayetinde hem işine hem de kendine yabancılaşmaya başlayan kariyer sahibi modern bireyler için sorun başlangıcı niteliğindedir. Bu açıdan bakıldığında modern dönem fenomenlerinden olan kariyerizm ile intihar vakaları arasında doğrusal bir bağlantının söz konusu oluşu yerinde bir tespit olarak nitelendirilebilir. Zira iflasları takip eden intihar vakaları bu tespiti doğrulayan en büyük kanıtlardandır. Kariyerizm inancını taşıyan, hayatlarını başarı odaklı kurmuş bireyler daha çok kazanma, başarıya ve egosal olarak tatmin elde etme amacı güderler. Başarının bir müddet devamını istikrarına kesin kanıt olarak getiren bireyler, determinist bir yaklaşımla tevekkül, nasip ve imtihan faktörlerini göz ardı etmeye başlarlar. Ancak kariyerleri dışında motivasyonları olmayan hayattaki varoluşlarını da kariyerlerine bağlayan bireylerin gerçek hayatta karşılaştıkları sorunlarla baş edemeyip kariyerlerini de kaybedince bir nevi çıkmaza düşmeleri kaçınılmazdır. Hayatlarından kariyerleri çıkınca hissettikleri boşluk ve kendilerine dahi yabancılaşma hissini sebep olduğu ontolojik sancılar neticesinde pek tabi bazıları intihara yönelebilmektedir.

Ancak ilgili tüm hususlar dikkate alındığında yıkıcı yanı ağır basmakla birlikte günümüzde iş sahibi olma kavramını ifade için kullanılan kariyer planlaması veya bunu ideolojik olarak sistemleştiren kariyerizm kav-

ramına büsbütün karşı çıkmak vakıayı görmezden gelip deve kuşu misali başlarımızı kuma gömmek demek olur. Zira, “Şu üç şey Âdemoğlunun saadetindedir; salih bir hanım, geniş bir ev, rahat bir binek.” hadisinin fehvasınca da her ne yapıyor ise iyi yapmakla yükümlü olan Müslüman bir bireyin hem kendine hem de etrafındakilere fayda sağlaması için iyi bir işe sahip olması gerekmekte bireyin gailisi olan ailesini kimseye muhtaç etmemesi öğütlenmektedir. Ancak

kariyerizmin, İslami öğretilen farklılaşan ve sorun teşkil eden kısmı iyi bir işe sahip olmada güttüğü amaç ve takip ettiği süreçle alakalıdır. Rasyonel ve seküler bir tavırla her türlü yoldan mutlak başarıyı hedefleyen kariyerizm mevcut haliyle kabul edilebilir bir sisteme sahip değildir.

Dolayısıyla çözüm, hayatlarımızın kaçınılmaz bir parçası olan değişimden kaçmayıp İslami değerlere göre revize edilmiş; tahliye, tasfiye, tezkiye, terbiye, tesviye vb. eğitim metodlarını da barındıran sentezci bir kariyer tasarısının ardında yatmaktadır. Eğitim kurumu dahil diğer tüm modern oluşumlar gibi kariyerizme de geleneğin ruhu yeniden üflenmelidir.

ABDURRAHMAN ARSLAN: KARİYERİZM, ÇAĞDAŞ DÜNYANIN EN SOYUT İDEOLOJİLERİNDEN BİRİDİR

VEYSEL BAŞAR, EROL ERDOĞAN, TUBA KARAÇORLU

Söz Meclisinin bu sayıdaki misafiri Abdurrahman Arslan Ağabeyimiz. Kendisi, zamanı anlamak, modernizmi yorumlamak, anlamın değişimini izlemek, güncel savrulmaların farkına varmak için “Ne oluyor?” diye sorabileceğimiz önemli isimlerimizden birisi.

Onun için fikir zemini olan bir çok dergide, yazıları ve söyleşileriyle, ismini görmek mümkün. Bilgi Hikmet, Gelecek, Umran, İlim ve Sanat, Rihle, Kitap Dergisi, Köprü, Birikim, Özgün Düşünce onun yazılarının yayımlandığı dergilerin başlıcaları. Kitapları da var. Bazılarının adları şöyle: Kibleyi Kaybettiren Dönüşüm, Dünyaya Müslümanca Bakmak, Kalbin Akletmesi, Yeni Bir Anlam Arayışı, Modern Dünyada Müslümanlar, Yeni Politik Kültürün Dünyasında. Kitaplarının adları, onun nasıl bir izlek üzerinde olduğunu ve neyi aradığını ortaya koyucu mahiyette. Onun önemli dertlerinden biri modernizme itirazdır. Ancak o bu konuda bütüncül bir yaklaşıma sahiptir. Mesela bir söyleşide şöyle demiş: “Modernliğe itiraz, hayat tarzında başlamalıdır. Bugün bizde olduğu gibi iktisadî olan sizin hayat tarzınızı belirlememelidir. Tam tersine iktisadî olanı sizin hayat tarzınızın belirlemesi gerekir.” Şu cümleler de başka bir söyleşiden: “Çağdaş Müslümanlar en başta modern eğitimden hareket ederek edindikleri bilgiyle kendilerine ait olmayan bir akıl inşa etmektedirler. Müslüman olsak da, Müslümanca düşünmeye çalışsak da, bizim aklımızın temel varsayımları öğrendiği eğitimden geliyor. Onun için dikkat edin bakın üniversite eğitimi görenler genel olarak pozitivistik yaklaşan bir İslam yorumu yapmaktadırlar.”

Abdurrahman Arslan Ağabeyimiz ile ‘Kariyerizm’ üzerine konuştuk. Onunla yaptığımız bu sohbet, dergimizin önceki sayısı olan ‘eğitim’ konusunu tamamlayıcı ve mevzuya yeni bakış açıları kazandırıcı özellikte. Al-i İmran Suresinde geçen “Rasihune fil ilmi” ifadesinin anlamını sorarak başladığımız sohbetimiz, ilim-bilim, kişisel gelişim, teknoloji, modernizm, başarı gibi kelimeler ve kavramlar üzerinden genişleyerek devam etti. Söz Meclisi ekibi için hayli verimli olan bu söyleşiyi sizin de beğeneceğinizi umuyoruz. Abdurrahman Arslan Ağabeyimize sağlıklı bir ömür diliyoruz. Rabbim onu ve bizi ilim, hikmet ve irfan arayışında daim eylesin.

EROL ERDOĞAN: *Al-i İmran Suresinde geçen, meallerde “ilimde derinleşenler, ilimde yüksek payelere ulaşanlar” şeklinde yer alan “Rasihune fil ilmi” ifadesini nasıl anlamalıyız? “İlimde rüsum” ifadesiyle bugün sıkça kullanılan kariyer, statü, unvan, pozisyon kavramlarını nasıl kıyaslayabiliriz?*

ABDURRAHMAN ARSLAN: Belli bir konu hakkında derinleşmek, malumat sahibi olmak, başkaları için olabilir ama bizim için her zaman meşru bir şey yaptığımız anlamına gelmez. Bunun bizim için meşru olup olmadığına, sorunuzla ilgili bağlamda, karar verecek olan konunun kendine temel aldığı bilginin mahiyetidir. Çağdaş hayatta bugün, konusu hiç önemli değil ama herhangi bir alanda uzman, yani derinlikli malumat sahibi olmak teşvik gören ve yüceltilen bir şeydir bildiğiniz gibi.

Kur’an’ın “ilimde rüsum” dediğiyle, bugün artık sıkça kullanılan, bizim de sözünü ettiğimiz kariyer/uzmanlık alanları farklı temellere dayandığı için aralarında herhangi bir benzerlik bulmak, kıyas yapmak veya bunları aynı şeylermiş gibi düşünmek kanımca yanlıştır. Hatırlamamız gerekir ki “ilimde rüsum” ile bugünün kariyer yaptığımız bilgi alanları kökenleri itibariyle birbirlerinden farklıdır, bu yüzden de birbirleriyle ilişkilendirilemez. İlişkilendiriyorsak bu demektir ki Kur’an’ın buyurduğu ve Allah katında değerli olanla bugün kariyerizm dediğimiz şeyi eşdeğer tutuyoruz. Acaba bu sahiden böyle olabilir mi? Ancak kabul edelim ki günümüz müslüman zihni tam da bu şekilde çalışmakta, İslam’daki her şeyi modern hayat, onun kavramlarına nispet ederek anlamaktadır. Bu büyük bir yanlışlıktır. Yanlışlık nispet yaparak

düşünmekten kaynaklanıyor. Yani müslümanın zihni İslam’ı daima bir şeye nispet ederek anlamaya ve meşrulaştırmaya çalışmaktadır. Dolayısıyla ne İslam’ı İslam’a nispet ederek anlamaya çalışıyor ne de kendini İslam’a nispet ederek nasıl bir müslüman olduğunu anlamak istiyor.

Açıklamaya çalışalım. Burada bahse konu edilen, İslam’daki “ilimde derinleşmek” ile kariyer/unvan, yani bir şey hakkında kapsamlı bilgi sahibi olmak iki farklı bilgi biçimi üzerinde konuşmayı gerektiriyor.

Evvla şunu söyleyelim: İslam’ın ‘ilim’ dediği kökeninde vahiy olan bir bilgi biçimidir. Halbuki bugün müslümanların daha yeni tanıştıkları ve onunla kariyer/statü elde etmeye çalıştıkları şey, kökeni seküler olan bir bilgi biçimi üzerine kuruludur. Dolayısıyla bunlar arasında şahsen bir benzerlik kurulamayacağını düşünüyorum. Yanlış analogiler kurarak bunlar arasında benzerlik kurmaya kalmışımızda ise bu İslam’ın yanlış anlaşılmasına sebep olabileceği gibi İslam’ı da araçsallaştırmak olacaktır.

TUBA KARAÇORLU: “Kariyer” kavramı siyaset, eğitim, yöneticilik gibi pek çok alanda kullanılıyor. Kelimeyi sadece başarı, tecrübe gibi bir anlamla mı tasavvur etmeliyiz yoksa başka bir görüş, ruh, paradigma mı var? Malum olduğu üzere bizim gelenegimizde “emneti ehline vermek” düsturu vardır. Ehliyet sahibi olmakla, kariyer sahibi olmak birbirleriyle örtüşür mü? Örtüştürmeli miyiz?

A.A.: Kariyer her ne kadar bir konunun kapsamlı bilgisinin taşıyıcısı ve bir tecrübe birikimine sahip olmak şeklinde anlaşılabilir da Müslüman açısından mesele bu kadar basite indirgenemez. Zira bu her şeyden evvel paradigmatik bir mesele olduğundan bizi yakından ilgilendiriyor. İslami anlamda ehliyet sahibi olmanın karşılığı ille de kariyer sahibi olmak değildir. Bu çok indirgemeci bir anlama biçimi olur. Bir kere çağdaş dünyada ka-

Kariyer her ne kadar bir konunun kapsamlı bilgisinin taşıyıcısı ve bir tecrübe birikimine sahip olmak şeklinde anlaşılabilir da müslüman açısından mesele bu kadar basite indirgenemez. Zira bu her şeyden evvel paradigmatik bir mesele olduğundan bizi yakından ilgilendiriyor.

riyer demek akademik bir kurum ve bu kurumun meşru kabul ettiği bilginin sahibi olmak demektir. Eğer müslüman İslam’ın bunu teşvik ettiğini ve kendisine uygun bir bilgi biçimi olduğuna inanıyorsa, bunun seküler bir anlayış olduğunu söylemeliyiz. İslam’ın “ehil insan” dediği yapmış olduğu ise İslam’ın gözüyle bakan insan demektir. Bu örtüştürülemez bir farklılığı ifade eder.

VEYSEL BAŞAR: İlim deyince amel, bilim deyince teknoloji, icat gibi kavramlar geliyor peşinden. Kariyer deyince ikincil kelime ne gelecek zamanla?

A.A.: Hatırlamamız ve unutmamamız gereken şeylerden biri de şudur: İslam’ın “ilim” dediği ile bugün bizim bilim “science” dediğimiz bilgi biçimi arasında köken olarak asla bir benzerlik bulunmamaktadır. Bunları ilahiyatın teologları gibi

lütfe birbirlerine karıştırmayalım. İslam'ın ilim dediğinin kökeni vahye dayanır, bilim dediğimizin kökeni ise tabiata dayanmaktadır. Bu yüzden bugün kariyer hiçbir şeyin yapamadığı kadar müslüman zihni sekülerleştirmektedir. Bu emare kendini açık bir şekilde göstermektedir.

V.B.: *Modern hayatın kaçınılmaz varsayılan önermelerinden biri de “Kariyer Planlaması” olarak sunuluyor. Hayatı anlama ve yaşama biçimimiz ve beklentilerimiz günden güne değişirken kariyer kavramının kapsamını velveya hedeflerini değiştirmek, yok saymak nasıl mümkün olabilir? Geleneksel eğitim modeli olarak usta-çırak ilişkisi ile iyi iş sahibi olma yolu olarak sunulan kariyer planlaması ne açıdan farklıdır?*

A.A.: “Geleneksel eğitim” dediğimizle “kariyer planlaması” dediğimiz arasında bir usta çırak ilişkisi içerisinde cereyan eden öğrenme biçimleridir nihayetinde. İlkinde herhangi bir kurumsal ünvanı olmayan sadece kendisine ‘usta’ denilen ‘sivil’ birisi öğretici mevkiindedir. İkincisinde ise akademik bir kurum ve bu kurumun ünvan verdiği ‘muallim’ resmî görevli öğreticidir; ancak ikisinin de farklı kuralları ve yöntemleri var. Çağdaş toplum unutmamak lazım ki aşırı şekilde kurumsal bir toplumdur ve bu da uzmanlık bilgisini gerektiriyor, aksi hâlde işleyişi tehlikeye girebilir. Bu uzmanlık bilgisi gibi onun öğretilmesini de devlet kendi tekeline almıştır. Sözelimi marangoz olmaya kalktığımızda bile bütün mesleki bilginin öğretilmesini kendi tekeline aldığından, insanın iş sahibi olabilmesi için devletten bu bilgiyi bir dilenci gibi talep etmesi gerekiyor. Bu yüzden kariyerin ne olduğunu ve onun ne şekilde elde edilebile-

*Unutmamak lazım
ki kariyerizm
her zaman ya
da tarihteki
her toplumda
görülen veya
durup dururken
ortaya çıkan bir
şey değildir;
kariyerizm
modern bilgi ve
toplum modelinin
çocuğudur.*

ceğinin bilgisini çağdaş toplumun ihtiyaçlarının belirlediği doğrudur; ama toplum böyle kurulduğu için kariyerini de yok saymak mümkün değildir. Zira bu içinde yaşadığımız hayat tarzının neticesidir. Unutmamak lazım ki kariyerizm her zaman ya da tarihteki her toplumda görülen veya durup dururken ortaya çıkan bir şey değildir; kariyerizm modern bilgi ve toplum modelinin çocuğudur. Modernliği kuran değer alanlarının ayrıştırılarak bağımsız hale getirilmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu ayrışma bugün artarak devam etmekte, bilgiye ve hayata dair bütünlük taşıyan her şeyi parçalayarak çoğaltmaktadır. Aşırı şekilde uzmanlaşmayı beraberinde getiren bu süreç müslümanca bir hayatı tehdit etmektedir. Müslümanca bir hayat ve zihniyet dünyası ancak kariyerizmi değersizleştirebilir.

T.K.: *Kariyer Planlaması konsepti bir yaşam biçimi önermesi*

ise; başka bir yaşam biçimi için nereden başlamalı insan? Kariyer sahibi insanların gerçek manada bu müreffeh hayatı yakaladıklarını söylemek mümkün mü?

A.A.: “Yaşam biçimi” kendi başına hayatı ve toplumu kuran unsurdur ya da diyelim ki faaliyet tarzıdır. Varsayılanın aksine müreffeh bir yaşam da müreffeh olmayan bir yaşam da bu hayat biçiminin içinde yer alır. Bunlar farklı alternatiflerdir. Yani bu hayatı fakirce yaşamak onu değiştirmez, zengince yaşamak da değiştirmez. Hayat tarzı birbirlerinin benzeri olmalarına rağmen ancak başka bir hayat tarzıyla değiştirilebilir. Uzmanlaşma/kariyerizmin de geliri fazla olan bir işi bulmaya, dolayısıyla ona bağlı daha rahat bir yaşam sürdürmeye imkân verdiğini biliyoruz. Zaten çağdaş üretim tarzı ve çağdaş toplum bu şekilde kurgulanmıştır ve bu yolla da kendini yeniden üretebilmektedir. Müslüman bugün dinamikleri, idealleri, gelecek telakkisi kendine ait olmayan bir hayat tarzının içinde yaşamını sürdürmektedir. Bu hayat tarzının ne mekânı ne de zamanı kendine ait. O kendine ait bir yaşam tarzının inşa imkânı üzerinde düşündüğünde, aslında kariyerizmin ne’liği üzerine de düşünmeye başlamış demektir. İşin acı veren yanı bu hayat tarzının kendine ait olduğuna inanmaktadır, bu hususta bir şüphe duyduğu yok. Zaten trajedimiz de burada başlıyor.

E.E.: *Son yıllarda “kişisel gelişim” adı altında epeyce bir literatür oluştu. Hatta bu tür kitaplar gençler arasında “çok satan kitaplar” olmayı başardı. Gençlerin bu kitaplara olan ilgisini nasıl yorumlamalıyız?*

A.A.: Çağdaş toplumda yaşayan ve onun modern eğitiminden geçen

herkesin “kişisel gelişim” diye bir sorununun olduğuna şaşmamak lazım. Modernlik karşısında kendisini eksik ve yetersiz bulan kişiliğini dinine göre değil onun değerlerine göre her defasında yeniden inşa etme ihtiyacı içinde olan herkes bunu eksik kalmış bir kişilik sorunu olarak görmekte. Bugün neoliberal değerlerle inşa edilmeye çalışılan yeni bir kişilik kavramıyla karşı karşıyayız. Dolayısıyla bu kitaplarla aslında bir kişilik kazanılmıyor, sadece çağdaş küresel/liberal değerlerle insana bir kişiliğin olmadığı ima edilerek “sahici” kişiliği ortadan kaldırılarak istenen yeni duruma insanın uyumu sağlanmaktadır. Diğer bir ifadeyle insan her şeye kolayca uyum sağlayıp yarışma halindeki çağdaş toplumda kendince bir yer edinme heyecanı kazanmaktadır.

V.B.: *Kişi hayatını, işini, ilişkilerini güzel ve iyi ile teçhiz, donatmak durumundadır. Bu bağlamda kariyer kavramına kategorik olarak karşı çıkmalı mıyız, yoksa “bu bize ters” denebilecek önermel/dayatmalarından arındırılmış terbiye, tezkiye, teskiye, tesviye modeli olarak kullanışlı hale mi getirmeliyiz?*

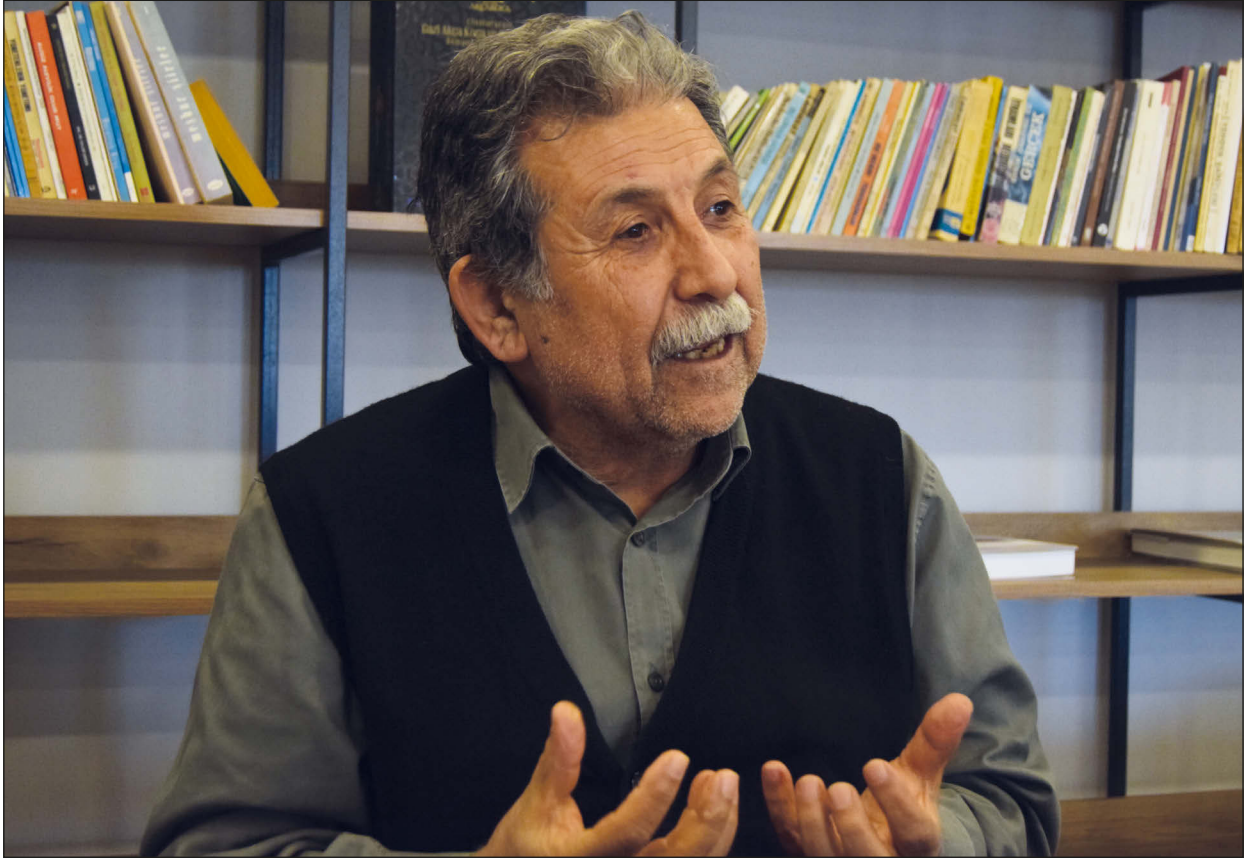
A.A.: Kariyerizm, çağdaş dünyanın en soyut ideolojilerinden biridir. Parçalanmış, ayrıştırılmış hayat alanının ya da diyelim ki sosyal gerçekliğin farklı parçaları hakkında yoğunlaştırılmış bir bilgi elde etme çabası ya da taşıyıcısı olmaktır. Bilgiyi her defasında yeniden parçalayarak kendini inşa eden bu ideoloji bütün din ve değerlerin üzerinde insana bir ideal belirlemektedir. Epistemolojik olarak bir iktidar taşıdığından bu haliyle kariyerizm aynı zamanda soyut bir haz nesnesidir. Haz sayesinde bu iktidar her şeyi değersizleştirerek kendi ilgi alanıyla ilgili olanı değerli hâle getirir. Bu yolculuk insana müthiş bir zevk

verir. Müslümanlar bu yolculuğa gecikmeli de olsa bugün çıkmış durumdadırlar, ilk defa bu hazzı tattıklarından mutlu görünüyorlar.

Öte yandan kariyerizmin kendine has kuralları vardır, akademiadan belli bir disiplin içinde öğrenilir. Bu da insan zihninin eğitilmesi, terbiye edilmesi demektir. Ayrıca bunu başka bilgi ve inançların değerleriyle terbiye edemeyiz. Müslümanlar bugün her şeye ahlâkî bir boyut katmak istiyor; iktisada, ticarete, topluma, siyasete, hukuka. Artık buna akariyerizmi de katmak lazım; fakat müslümanların bu anlayışlarını değiştirmeleri gerekiyor; zira bu mümkün değil. Bugün bunlara ahlâkî boyut değil, bunları ahlâkî temelde yeniden nasıl inşa edebileceklerini düşünme zarureti vardır. Kariyerizmi reddetmiyorum sadece kariyerizmin belli bir düşünce biçimi

Kariyerizm çağdaş dünyanın en soyut ideolojilerinden biridir.

Parçalanmış, ayrıştırılmış hayat alanının ya da diyelim ki sosyal gerçekliğin farklı parçaları hakkında yoğunlaştırılmış bir bilgi elde etme çabası ya da taşıyıcısı olmaktır.

minin, belli bir hayat telakkisinin, belli bir toplum modelinin, bunlarla ilgili belli bir sorun çözme metodunun çocuğu olduğunu söylemeye çalışıyorum.

E.E.: “İki günü birbirine eşit olan aldanmıştır. Bugünü dününden kötü olan lanetlenmiştir.” Bazı kaynaklarda Abdülaziz b. Ebî Ravvâd’ın rüyasında Resulullah’tan tavsiye olarak nakledilen bu söz, en azından makbul bir söz olarak hayatımızdaki yerini almıştır. Buradan hareketle; her ne yapıyor isek, o işi hep daha iyi yapmak, o işin hakkını vermek Müslümana yaraşır bir tutumdur, diyebiliriz. Batı bir fikri o fikre isim vererek markalaştırmakta mahirdir. Bir fikri markalamak o fikri istenen sınırlara hem hapseder ama bir o kadar da anlaşılmaya, içselleştirilmeye elverişli kılar. O

halde bizim bu minvalde “markamız” ne olmalıdır?

A.A.: Bu soruyla ilgili olarak sadece şu kadarını söylemek istiyorum: Rasulullah’tan (sav) tavsiye edildiği söylenen bu “söz”, günümüzün çağdaş müslümanlarının sıklıkla dile getirdikleri bir sözdür. Bunu dile getirenlerin bilinçaltında daima iki şeyin yattığına şahit oluyorum; bunlardan biri çok çalışmamız gerektiğini ima ya da tavsiye etmek için söylendiğidir, diğeri de ‘İslam zaten değişime karşı değildir.’ sözüdür. Bu ikisini de kökten reddediyorum. Kanımca bu söz siyaki ve sibakından koparılarak kullanılan bir sözdür ve çağdaş kapitalizmin öngördüğü çalışma ve ilerleme kavramlarını meşrulaştırmaktadır. Hâlbuki bugün müslümana düşen çalışma ve ilerleme kavramlarının

içerik anlamlarını tahlil etmek, bunların “çalışma dini”nin hakim olduğu modern toplumlarda taşıdığı anlam ve işlevi gün yüzüne çıkarmalarıdır. Müslümanların marka yapmaları gereken şey, modern dünyanın onlara önerdiklerini tahlil ederek büyüsunü bozmaktır. Elbette ki her şeyi iyi şekilde yapmak, hakkıyla yapmak müslümanın görevi ve ahlâki sorumluluğudur; ama kapitalizmi tahlil etmeden eğer kapitalist bir çalışma hayatına bunu uyguluyorsanız bundan ortaya islami bir şey çıkmaz sadece kapitalizme ve onun sermayesine dinamizm katmış olursunuz. Bugün olan da aslında budur. Söylemek istediğim; çağdaş toplumda bizim bu ilkelerimiz birilerinin ya da bir sistemin lehine işleyecek kurallara kolayca dönüştürülebilir. Söz geli mi bir işi sadece iyi yapmak, ona

hakkını vermek acaba bir toplumu aynı zamanda daha ahlâklı ve daha âdil hâle getirir mi? Âdil ve ahlâklı hâle getirilmesi için acaba daha neleri düşünmemiz ve yapmamız gerekiyor?

T.K.: *Modern yaşam biçiminin bir gereği olarak kariyerizm, sürekli “başarı” odaklı bir hayat öngörüyor modern birey için. Bu durumda kendisini inanç olarak sürekli “başarıya” odaklamış birey, gerçek hayatın çalkantılarına, engellerine takıldığı zaman ruhen çöküyor, hayattan kopuyor. Her şey anlamsızlaşıyor. Buna göre sürekli artan intihar vakalarıyla kariyerizm arasında doğrusal bir bağlantı kurulabilir miyiz?*

A.A.: Kariyerizm dediğimiz bir yarıştır. Taşınan hususî bir bilgi sayesinde bir yere gelmenin, mevki elde etmenin insan nefsinin çok hoşuna giden mikro da olsa iktidar sahibi olmanın yarışmasıdır. Endüstriyel ve teknolojik toplumun ya da diyelim ki ‘çalışma dini’nin toplumunun kulvarında süren bir yarış. Hatta buna isterseniz Sosyal Darwinciliğin hüküm sürdüğü çağdaş hayatın

“başarı” tanımımız da diyebiliriz. Unutmamak lazım ki insan ümit ettiği nispette hayal kırıklığına uğrar. Rekabetçi toplumda – bu iyi ve güzel şeylerde yarışmak değildir – umulan elde edilemediğinde ya da sahici olmayan hedeflere kilitlendiğinde insanın gelecekle ilgili tasarım ve hayallerinin boşa çıkması elbette ki modern insan için bir yıkımdır. Hatırlayalım ki modern toplum insanının bir hususiyeti de uzun emeller sahibi olmasıdır. Bu hastalık bugün hepimize bulaşmış vaziyette. Halbuki Aziz Peygamberimiz (sav), “Uzun emel imanı zayıflatır.” Buyurmaktadır.

E.E.: *Son açıklanan TÜİK verileri evlilik yaşı ortalamasınının 26-27’lere yükseldiğini, evlenme oranlarının her geçen yıl biraz daha azaldığını, boşanma oranlarının ise arttığını göstermektedir. Günümüzde bir yaşam biçimi ve eğitim paradigması olarak öne çıkan kariyerizmin bu oranlarda etkisi olduğunu söyleyebilir miyiz? Bu, çağdaş küresel sistemin ve modern hayatın, “gençleri” – sosyal ve siyasal sorgulamalardan uzaklaştırıp, başarıya odaklanmalarını*

sağlayarak- uyutma yöntemi olabilir mi?

A.A.: Her sistem olduğu gibi modern sistem de kendine göre ve kendini taşıyacak çeşitli adlar altında sürekli şekilde devam eder. Sadece kariyerizm değil onun da içinde olduğu eğitim sisteminin bizzat kendisi evlenmelerin gecikmesinde olduğu kadar erken boşanmalarda da önemli bir etkindir. Acı da olsa bu gerçeği müslümanlar artık farketmeliler. Çocukluktan itibaren başlayan bu eğitim sistemi ve onun bilgi biçimi kabul edelim ki insanı aşırı bireyci yapmakta, herkesi kendi başına bir otorite haline getirmektedir. Bu da paylaşımcı ve cemaatçi ruhu öldürmektedir. Çağdaş küresel kültür sadece insan nefesine hitap ettiğinden nefis ve insan isteklerini kıskırtmaktadır. Bu yüzden de ne birşeye itaat etmektedir ne de bir şeyle tatmin olmaktadır. Nefisler bir defa doyumsuz hâle gelmeye görsün nefis doyurmak kolay olmadığı için gütmek mümkündür. Unutmayalım ki müslümanınki de olsa bugün nefisler bedenleri esir almış hâlededir.

**YUSUF İHSAN
TÖKEL**

Türkiye Maarif
Vakfı Uzman
Yardımcısı

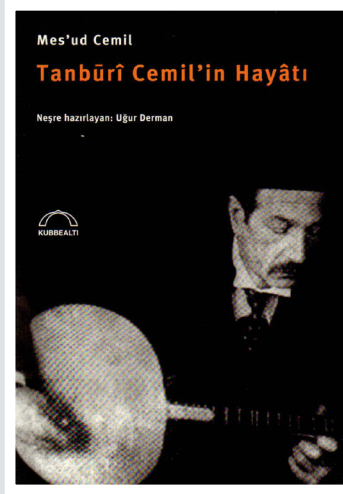
OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN KURULUŞ VE YÜKSELİŞ TARİHİ (1300-1600)

FERİDUN M. EMECEN

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

Yazarı Feridun Emecen'in akademisyen oluşunun verdiği önyargı ile ilk bakışta okunması zor bir akademik tarih kitabı izlenimi verse de, tarihe ilgi duyan/duymayan herkesin rahatlıkla okuyabileceği bir kaynak metin olduğu söylenebilir. Yazarın bütüncül ve bilimsel yaklaşımlarla olayları/olguları değerlendiren üslubu, kitapta bahsi geçen hadiseleri, kişileri ve araştırmaları daha derinden incelemek isteyen kişilere yol göstererek dipnot ve atıflarıyla okuyucuyu çok boyutlu düşünmeye sevk ediyor. Küçük bir Anadolu Beyliği olan Osmanlı Beyliği'nin nasıl olup da 3 kıtaya hükmedebilecek bir imparatorluk ortaya çıkarıp bütün bölgesel güçlerin siyasi stratejilerini belirlerken mutlaka hesaba katması ve uzlaşması gereken -bugünün tabiriyle- bir "Süper Güç" haline geldiğini, neden onlarca Türk Beyliği varken kurulduğu dönemde bu beyliklerin çoğundan daha iddiasız gözükken Osmanlı Beyliği'nin aralarından sıyrılıp cihanşümul bir imparatorluğa evrildiğini merak eden herkes, bu kitapta titizlikle yapılmış analizlerle bu sorulara cevap arandığını ve tatmin edici çıkarımlarla olayların/olguların irdelendiğini fark edeceklerdir.

Kitapla ilgili dikkat çeken bir başka husus, -maalesef dilimizde yayımlanan çoğu tarih kitabında yapılmayan- yorum ile gerçeği açıkça ayırma ustalığıdır. Emecen, ihtilaflı ve birden fazla yorumu bulunan hadiseleri, ayrı ayrı okuyucuya sunarak bunları tek tek tahlil ediyor ve sonunda bu çıkarımlardan hareketle kendi kanaatini okuyucuya aktarıyor. Böylelikle tarihi hadiseleri irdelerken çok boyutlu düşünmemizi, neyin belgelerle sabit, neyin tamamıyla yorum olduğunu ve bugüne dek gerçek olduğu yönünde en ufak bir tereddütümüzün dahi olmadığını bazı meselelerde ne kadar farklı yorumların olabileceğini sorgulamamızı sağlıyor. Eser, bir siyasi tarih kitabının nasıl yazılması gerektiği ve tarihi hadiselerin neden farklı zamanlarda tekrar tekrar değerlendirilmesi gerektiğini ustalıkla okuyucuya açıklayarak tarih disiplininin neden statik değil de dinamik bir disiplin olduğunu anlamamızı sağlıyor.

TANBURİ CEMİL'İN HAYATI

MESUD CEMİL (HAZIRLAYAN: UĞUR DERMAN)
KUBBEALTI YAYINLARI

Türk Müziği denildiğinde akla ilk gelen isimlerden olan Tanburi Cemil Bey'in hayatı üzerine yazılmış en kapsamlı ve hala kendisi hakkında araştırma yapılırken birincil kaynak kabul edilen bu biyografik eser, merhumun oğlu Mesud Cemil Bey tarafından kaleme alınmış, ilk kez 1947 yılında kitap olarak neşredilmiştir. Yalnızca olağanüstü güzellikteki dili için bile okunmaya değer olan bu eser, Osmanlı'nın son döneminde yaşamış ve kendisini sanatını icra etmeye adanmış, musıkî dehası bir Osmanlı Beyefendisi'nin hayatının farklı kesitlerine ışık tutuyor. Kitapta kendisinin öğrencileri ve yakın arkadaşlarından nakil birçok anekdota yer veriliyor. Tanburi Cemil'in yalnızca musıkî camiası için değil, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönem entelijansiyası için ne kadar önemli bir şahsiyet olduğu da bu kitap üzerinden takip edilebilir. Büyük bestekâr üstad Tanburi Ali Efendi'den Tanbur dersleri alan Cemil Bey, ondan klasik tanbur üslubunu talim eder. Aradığı sesi tam anlamıyla hiçbir enstrümanda bulamadığı için yaylı tanbur sazını icat etmiş, sonrasında icat ettiği bu saza itibar etmemiştir. Arayışları, onu Viyolonsel sazını Türk Müziği'nde kullanmaya sevk etmiştir. Eline aldığı her sazı ustalıkla icra eden Cemil Bey, 1905-1915 tarihleri arasında üç ayrı firma için rica minnet toplamda 130 adet taş plak, kovan kaydı yapmıştır. Bugün, makam tariflerinde, eser yorumlamalarında birincil kaynak olarak bu kayıtlara sıklıkla atıf yapılır ve Türk Müziği'nin farklı makam kurgularının, müzikal motiflerinin ve eser-icra yorumlarının bu kadar kapsamlı analizlerini içeren ilk kayıtlar bunlardır.

Kitapta bu kayıt süreçleri, Tanburi Cemil Bey'in her kayıt için kendi icraları için tutmuş olduğu notlar orijinal belgelerle okuyucuyla paylaşılmaktadır. Bu notlardan da görüldüğü ve aktarılan anekdotlarla, mektuplarla desteklendiği üzere Cemil Bey'in yüksek bir ilmi hassasiyetle ekseriyetle taksimlerini beğenmediği, bu yüzden -bugün taklidi imkânsız görülen- taksimlerinin neşrini büyük zorluklarla, baskılarla kerhen kabul ettiği aktarılmaktadır. Cemil Bey, bilhassa Türk Müziği'nin bugün olmazsa olmazı haline gelen Taksim formunu bambaşka bir boyuta taşımış, kendisinden sonra gelen müzisyenlerin tamamını derinden etkilemiştir. Bu kitap, özete aktarmaya çalıştığımız -ve hacim olarak buraya sığdıramayacağı için bunlar gibi belki onlarca daha eklenebilecek- özelliklerinden ötürü yıllardır okunmakta ve musikiyle doğrudan ilgilensin/ilgilenmesin bütün okuyucuları kuşatmaya devam etmektedir.

AVRUPALI GEZGİNLERİN GÖZÜYLE OSMANLILARDA MUSİKİ

BÜLENT AKSOY

PAN YAYINCILIK

15. yüzyıldan başlayıp 19. yüzyılın sonuna kadar çeşitli vesilelerle Osmanlı topraklarına girmiş olan Batılı seyyahların kaleme almış oldukları yüzlerce seyahatname, günlük, mektup, hatıra gibi kaynaklarının titizlikle taranıp musiki ile ilgili olanlarının toplanıp okuyucuya sunulduğu bu kitap, özellikle “Batıdaki Türk İmgesi” (oryantalizm) konusunu çalışan veyahut bunu merak eden okuyucular için mutlaka edinilmesi gereken bir kaynaktır. Türünün ilk -ve bu hacimde tek- örneği olan bu inter-disipliner çalışma sayesinde Osmanlılar’da gerçekleştirilen törenlerin, ritüellerin, kalıplaşmış organizasyonların, resmi protokollerin kapsamı, nedenleri ve sunuluş biçimleri hakkında oldukça detaylı bilgiler edinilebilir. Çoğu Osmanlı kaynağında bu denli ayrıntıyla anlatılmayan hadiseler, kültüre yabancı olan Batılı seyyahlar tarafından en ince ayrıntısına kadar anlatılmış, anlatımlar yer yer dönemin çizimleri, gravürleri ve resimleriyle desteklenmiştir. Kitapta, dönemin Avrupa tarihi ve sanat anlayışı hakkında da önemli ipuçları sergilenmekte, sıklıkla çeşitli alanlarda Osmanlı-Batı karşılaştırılması yapılmaktadır. Örnek vermek gerekirse, ünlü Venedikli din adamı/seyyah Giambattista Toderini’nin (1728-1799), Türk musikisinde her sesin Avrupa notasıyla ifade edilemediğini fark edip o seslere gerçek değerlerini verebilmek için yeni işaretler icat etmek gerektiğini aktaran ilk yazar olduğunu kitaptan öğreniyoruz (2003, s.149). Toderini’nin bu tespiti, ancak bir buçuk asır sonra pratikte karşılığını bulmuş ve bugün hâlâ kullanılmakta olan Rauf Yekta’nın icat ettiği Arel-Ezgi-Uzdilek Ses Sistemi denilen metot ile hayata geçirilmiştir. Kitapta bunun gibi yüzlerce örneğin bulunduğu rahatlıkla söylenebilir. Kitap, bu bağlamda oldukça ufuk açıcı olduğu gibi, hatıra, seyahatname, mektup, günlük gibi akademik otoritelerce bilimsel sayılmayan kaynakların da pekâlâ akademik bir çalışma için mükemmel malzeme sunabileceğini göstermesi bakımından ayrıca dikkate değerdir.

MAHMUT BALCI HOCAMIZI NASIL BİLİRDİNİZ?

Bazı büyüklerimize, arkadaşlarımıza, yazarlarımıza, yöneticilerimize geçtiğimiz aylarda vefat eden Mahmut Balcı Hocamızı sorduk, nasıl bilirsiniz demek isterdik, nasıl bilirdiniz demek durumunda kaldık.

Mahmut Balcı Ağabey sanki bir programda karşımıza çıkacakmış gibi bir şahitlikle, Hakk'ın yolunda bir nefermişçesine bir şahadet, bir tanıklıkla gitti aramızdan. Mü'minlere hitap ederken, camide vaaz verirken son nefeslerini verdi; Rabbine uçtu. Buyrun yerinde duramayan, yorulmak bilmeyen bir mü'mine insanlar nasıl şahitlik ediyor, buyrun...

ASIM GÜLTEKİN

Yazar

Ulvi Alacakaptan

(Tiyatro Sanatçısı)

Erzurum'da tanıdım, oyunumuzu organize etmişti. Kendi bal, sohbeti bal kardeşimizdi. Kitap fuarlarında yolumuz, muhabbetimiz keşişir; gevezeliğimden baş alabilirim satış da yapardık. Gıllı gışı süsü püsü olmayan bir adam, adam gibi adamdı. Çok severdim mülayim ancak mücadeleci, birikimli ancak üstenci olmayan delikanlı bir kardeşimizdi. Rabbim rahmetiyle kuşatsın.

Hüseyin Kader

(Ensar Vakfı Genel Müdürü)

“Nasıl yaşarsanız, öyle ölürsünüz”
Tam da bu söze uygun olarak yaşadı ve ruhunu derdini taşıdığı kürsüde Rabbine teslim etti.
Derdini olan ve dertli bir ağabeyimizdi. Ara ara uğrar, çay içer sohbet ederdik. Yapılan çalışmaları sorar, programları takip eder, notlar alır ve yayınlardı. Ümmetin içinde bulunduğu meseleleri gündeminde her daim canlı tutardı. Fikir verir, akıl yürütür, teşvik eder, şöyle yapılırsa nasıl olur diyerek yol açmaya gayret ederdi. Bir şeyler yapabilmek için oradan oraya koşuştururdu. Hayırlı

olanın hep peşine düştü.

Güzel izler bıraktı, güzel yaşadı, güzel göçtü.

Rabbim rahmet eylesin. Mekan-ı cennet makam-ı âli olsun.

Mucip Kına

(Fatih İlçe Milli Eğitim Müdürü)

TEKYAY MAHMUT...

İlk gençlik yıllarımızda, henüz meslek sahibi olmadığımız dönemde öğrencilerin, esnafın, memurun velhasıl herkesin ortak adresi olan TEKYAY Kitabevinin sahibi Mahmut Balcı. Eğitimci, yayıncı, yazar vs. Ama önce Müslümandı. Evlerimizdeki kütüphanelerin mimarıydı belki de. Ondan taksitle aldığımız kitaplarla evlerimize kitaplıklar kurduk. Sonra gönül kitaplığımızı kurdu. Yayınlarıyla, İstanbul yayınevleriyle aynı zamanda taşıdığı kitaplarla ve o dönemin lider Müslümanlarıyla buluştururdu bizleri. Evini açmıştı, gönlünü açmıştı zor yıllarda. Rabbim gani gani rahmet eylesin, mekanı cennet olsun.

Sadık Yalsızuçanlar

(Yazar)

Mahmut abi, balcı idi. İlme, marife-

te aşıktı. Çalışkandı. Mütevaziydi. Sadeydi. Dosttu. Takipçiydi, iz sürerdi. Vefalıydı. Hasılı sıkı bir Müslümandı.

Suavi Kemal Yazgıç

(Yazar)

Merhum Mahmut Balcı, 2001 yılında benim ilk kitabım Sebepsiz Serçe'yi yayınladı. Yayıncılığa hasbi ve samimi emek vermiş bir insan olarak tanıdım onu. Ona layık-ı veçhi ile teşekkür edebilmiş adedemiyorum kendimi. O mütevazı, muhabbet yüklü biriydi. Yayıncılığımızın böylesi insanlara ihtiyacı olduğunu düşünüyorum.

Halit Bekiroğlu

(ÖNDER Genel Başkanı)

Mahmut Balcı'yla birçok ortamda beraber olduk, İmam Hatip Lisesinde Müdürlük yaptığında da sık görüştük. Ama geriye, yitirdiklerimizi belleğimizde tutan birkaç kare kalır. Mahmut Balcı deyince belleğimdeki özet; Kitap, dergi, öğrenci, tevazu, fikir, dert ve mücadeledir...

Mustafa Nezihi Pesen

(Yazar)

Yıllar önce bir gün ailecek Erzurum'a göç etmek zorunda kaldık. Erzurum güzel ve kadim bir şehirdi, biliyordum. Ama ben orda ne yapacaktım? Tanıdık birkaç kişi vardı fakat okumaya ve Asım Gültekin sayesinde yeni yeni yazmaya takıntılı 'kafam'a göre birini veya birilerini bulacak mıydım?

Erzurum'da mı? Tabii ki Mahmut Balcı var dediler. Gittim buldum kolayca. Cumhuriyet caddesinde Üniversite Kitabevi'nde. Onunmuş orası. Birey'in sahibi olan güzel Müslüman. İlkeli. Güler yüzlü, nüktedan ve davayı çok ciddi bir şekilde sahiplenen biri. Çok kısa bir sürede bunlara ve daha fazlasına şahit oldum. Mahmut abiyi bu güzel ahlakiyle sevdim. Hep sevdim ve hürmetliydim kendisine. Ayrıntıları ve bütünü beraber düşünüp yapabileceklerini yapmak için hemen harekete geçerdim.

Ertelemezdi, abartmazdı. Müslümanları sever, onlar için dua eder daima faydalı işler yapmaya çalışırdı. İki uzun kış geçirdik beraber. Erzurum'un meşhur kışlarından.

Beraber iki Ramazan idrak ettik. Orucu ve namazı çok severdi. Dostlarla buluşmayı ve ikram etmeyi de... Orada birkaç program yapmaya teşvik etti beni. İlhami Çiçek anlattım bir gün onun sayesinde. Açlıkla ilgili konuştuk. Beni Erzurum'un güzel insanlarıyla tanıştırdı. Velhasıl Erzurum onun sayesinde kalbimi ve zihnimi açan bir mekana dönüştü.

İki senelik Erzurum macerası bitip İstanbul'a taşındıktan sonra da muhabbetimiz devam etti. İstanbul'un şartlarından dolayı daha az görüşsek de varlığı insana emniyet veren bir Müslümandı o. Güzel sebeplerle onu hatırladıkça mümin ruhuna fatihalar gönderiyorum. Allah makamını âli eylesin.

Ali Ural

(Şair, Yazar)

Mahmut Balcı'yla yayınevlerimiz birbirine yakındı. Çokça rastlaştık Çağaloğlu'nda. Ondan aklımda kalan samimi tebessümü, dostça kucaklamasıdır. İyi işler yapmaya çalıştı mütevazı yayınevinde. Ayakta tutmak ne zordu kültür yayıncılığını. Öğretmenlikle devam etti çabalarını sürdürmeye. İddiasız ve gösterişsizdi. Sorumluluktan kaçmaz, güzel işlerin bir ucundan tutardı tereddüt etmeden. Allah rahmet eylesin.

D. Mehmet Doğan

(TYB Kurucu Başkanı)

Kitap, kitabevi, yayınevi ve mektep arasında geçen kısa bir ömür. Otuz küsur yıllık dostum, oradan oraya koştu, vaktini boş geçirmedim.

Ali Haydar Haksal

(Yazar)

Aziz dostum, güzel ve gönül insanı. Samimiyet ve ihlas özlü. Bulunduğu yerleri yeşerten dava adamı. He-

yecanı sönmeyen hak yolcusu. Rahmet diliyorum.

Hulusi Yiğit

(Değerler Eğitimi Merkezi Genel Koordinatörü)

Müslümanların derdiyle dertlenen bir Müslüman.

Okuyan, yazan, Müslümanların faal olmasından mutluluk duyan bir eğitimci.

Doğruluk ve dürüstlüğüyle, sabır ve tevazuuyla merhamet ve affediciliğiyle azim ve gayretiyle etrafını güzelleştiren bir abi.

Zor zamanlarda Müslümanca duruşundan ödün vermeyen bir aktivist.

Özcan Ünlü

(Yazar)

Merhum Mahmut Balcı'yı ben bir hizmet adamı olarak tanıdım. Hiçbir yayınevi cesaret edemezken o şiir kitapları yayınlama cesareti gösterdi. Benim birkaç kitabımı da Birey'den o yayımladı. Ümmetin meseleleri için koşuturup durdu. Ne zaman mühim bir mesele konuşulsa o programda hep ilk sıralarda Bal-

cı ağabeyi görürdük. Yokluğunu şahsen hissediyorum. Rabbinden gani gani rahmet diliyorum.

Prof. Dr. Ergün Yıldırım

(Sosyolog)

Her zaman koşturan bir insandı Mahmut Balcı. Etrafına bir şeyler öğretmek, okumak ve okutmak onun hayatının gayesiydi. Hayatına birçok şey sığdırdı. Yazdı, yayıncılık yaptı, hocalık yaptı, kültür çalışmalarını organize etti. Balcı, hakikaten kültürel faaliyetleri ve imanı ile balcı bir insandı. Bizim kuşağın yılmaz iman adamı ve kültür adamıydı.

Alpaslan Durmuş

(Tahim Terbiye Kurulu Başkanı, Yayıncı, Şair)

Aynı mahallenin adamlarıydık; gittiğim bulunduğum hemen her yerde "Mahmut Balcı" da vardı. Aynı mesleklerin sâlikleriydik; öğretmen, yayıncı, yazar, yönetici... Birçok farklı yoldan geldi "Mahmut Balcı vefat etti." haberi. Şaşırdım. Zira Mahmut Balcı anıldığında, adı geçtiğinde her an aktif, daima enerjik, hep işleyen

bir has Âdem evladı canlanırdı zihnimde, gözümün önünde; ölümse mutlak durgunluk, o faal adama yakın durduramadığım... Gel de şaşırma! Ama öğrenince vefat ettiği mahalli ve makamı "Elhamdulillah!" dedim ve ekledim: "Rabbim Mahmut Balcı'yı, Mahmut hocayı, Mahmut ağabeyi, Mahmut beyi, Mahmut'u, Mahmutcanı hepsini birden tebci ve taziz etmiş, hepsine güzel bir ikramda bulunmuş. Allah ailesine sabırlar vermek için davetiyle beraber teselliye de göndermiş. Hamdola, hamdler O'na!" Buluşmak üzere Mahmut hocam, Allah'a emanet!

Osman Sarıköse

(Sultanahmet Diyanet Kitap Fuarı Koordinatörü)

Çok cesur ve mücadeleci bir arkadaşta. Bir şey kafasında olgunlaşmışsa onu yapmak için mücadele eder ve bakışları ile bile ikna ederdi. Eğitimle ilgili her yerde karşınıza çıkabilecek bir kişilikti. Yani hiç ummadığınız bir yerde sırtında çantası ile oralarda bir yerlerde karşınıza çıkabilir. Ayrıca iyi bir yayıncı idi.

Mahmut Hoca bizim piyasada öğretmen olduğunu aslında hiç hissettirmede. Sanki bizden biri gibi idi yani MEB'de öğretmenin demese siz onu yayıncı, yazar, araştırmacı ve toplumun değerlerinin bozulmaması için mücadele eden biri görürsünüz. Yayıncı olarak çok mücadele etti. Erzurum-Istanbul arası mekik dokurdu. Birey yayınlarının sahibiydi ama resmi olarak devlet memuru olduğu için galiba eşinin adına olan yayınevini sanki işçiliğini ve hamallığını yapardı. Anadolu'da üçra bir ilde yayınevi kurup İstanbul'da ben de varım

deyip ulusa tanıtmak her babayı-ğidin harcı değil. Mahmut Balcı Hoca bunu başardı. Ayrıca Merhum Recep Yazıcıoğlu, Mehmet Barlas ve Ahmet Hakan gibi her biri kendine münhasır kişileri bir araya getirdi, kitaplarını yayınlayıp Sultanahmet'te Ramazan Fuarlarında okurları günlerce imza kuyruğuna girdi. Çok başarılı bir şekilde yayınevini fuarlarda temsil etti. Karar verdiği şeyin doğruluğunu kanıtlamak ve onu ne olursa olsun yapma isteğini bakışlarında hep göürdüm ve o bakışlarını hep hatırlarım. Mekani Cennet olsun inşallah. Ben onu hep arayacağım.

Mehmet Güney **(İMH Kurucu Başkanı)**

Besmele Hamdele Ve salveleden sonra... Bir KARDEŞ için ne söylenir öğrenciliğindeki kaygularına baktım Mahmut Balcı herkesten tam not aldı. Benim için, çok daha anlamlısı öğretmenliği örgütlenmeyle bütünleştiren bir örnek. Sendikadaki gayretleriyle sıradan biri olmadığını gösterdi o.

Son nefesini verdiği yerle de hüsnü şehadeti hak eden biri Mahmut Balcı.
Allah'tan rahmet dilerken ailesi, öğrencileri ve biz sevenleri O'nu çok özledik- özleyeceğiz.

Ali Emre **(Şair)**

Bilginin, gayretin ve hareketin yoğurduğu bir adamdı Mahmut Balcı. Ömrü, Anadolu'nun farklı yerlerinde geçmişti ve adeta bulunduğu her yerden göğsündeki yanardağa bir şeyler katmıştı. Acılar ve sevinçler biriktirmişti, insanlar ve güzel dostluklar, tecrübeler ve güzellikler. O da gücü yettiğince gittiği yerlere onları dağıttı, onları serpiştirdi. Yayıncı ve eğitimci olarak gök kubbe altında güzel bir avaz bıraktı. Münâdi ona seslendiğinde bile eğitimin, mücadelesini verdiği değerlerin, asla kopmadığı halkın arasındaydı. Kötülüğün surlarında gedikler açtı, iyiliğe hep güç kattı. Mevlâ, rahmetini esirgemesin, cehti hep yaşasın.

İrfan Çalışan

(Türkiye Yazarlar Birliği)

Eğitimci. Sahada da masa başında da. İlerisi de var. Sendikacı da. Hak arayıcı. Hesap sorucu. Savunucu. Yazar. Hatta bizimle TYB İstanbul'da yönetimde olmasa da faal, seviliyor, sayılıyor. Yayıncı. Çok kitabı var bende. Hediye. Uğrardım yanına. Dosttu. Erzurumlu. Yanık bir tarafı vardı. Çoğu ortamlarda bir arada idik. Davası olanlardandı. Cenazesine gittim. Sevgi çağlayanı gördüm, imrendim. Ne güzelliği böyle. Sevdiğim saydığım ve mü'min bildiğim dostlardandı. Allah rahmet eylesin.

Ali Yalçın

(Eğitim Bir Sen Genel Başkanı)

Eğer 1983'ten önce vefat etmiş olsa idi Mahmut Balcı Hoca, "Allah bir! Demektense ecel teri dökerken; Ölüversem, beklenmez anda 'Allah bir' derken..." dizesini Üstad Necip Fazıl Kısakürek, Merhum Mahmut Balcı için yazmış diyebilirdik.

Cuma namazı öncesi vaaz verir-

ken kalp krizi geçiren, ölümü hepimizi üzen ama 'ölümü güzel' olan adam Mahmut Balcı Hocamız çizgileri ve değerleri olan bir Müslümandı.

Ne zaman karşılaşırsak sendika programlarında "Ali Hocam kültürel çalışmalara ağırlık vermek lazım" der, meşguliyet alanını ifade ederdi bir anlamda tavisyesinde..

Mesleği icabı dersi olan öğretmen çok fakat derdi olan öğretmen sınırlı. Merhum Mahmut Balcı sınırlı sayının içinde sayılacak derdi olan bir öğretmendi.

Bir münevver olarak değerler eğitimine yoğunlaşmış değerli bir Müslümandı o.

Mahmut Balcı'yı gördüğümde Rahmetli Erol Battal gelirdi aklıma. Nedendir bilmiyorum ama aklıma gelenin kıymeti Mahmut Hoca'nın kıymetini de işaret ediyordu bana.

Mekânı cennet, ruhu şad olsun Mahmut Hocamızın.

Ahmet Mercan

(Şair)

Mahmut Balcı çalışkan bir Müslümandı. Bir yandan da gündemi dinamik biçimde takip ederdi. Özellikle Erzurum'da önemli işler yaptığına şahit olduk. Yayınevi yanında kitapçılık, onun yanında organizasyonlarla üniversite gençliğine güzel hizmetler sundu. İstanbul sanıyorum hayallerine imkan vermedi. Neticede, cem olmuş müminlere en güzel sözlerden söylerken emaneti Sahip'ine teslim etti. Kiskanılacak güzellikte bir veda/vuslat.

Muammer Yıldız

(Millî Eğitim Bakanlığı Özel Okullar Genel Müdürü)

Rahmetli Mahmut Hoca'yı Erzurum'da öğrenci iken tanıdım. Kendisi İlahiyat Fakültesi'nde ben de Fen Fakültesi'nde öğrenciydim. Aynı muhitin insanları olmamız hasebiyle birçok yerde beraber bulunduk. Bizim öğren-

ciliğimiz 80'li yıllara denk geldiği için, 12 Eylül darbesinden sonra olayların bittiği, hareketliliğin sona erdiği; buna mukabil kitap okumalarımızın en yoğun olduğu yıllardı o yıllar.

İslami kesimin entellektüel anlamda ülkede en iyi okumaları yaptığı, tam bir kendini yetiştirme dönemiymiş. Dergi, kitap, panel, konferans, tartışmalar vs. en yoğun olduğu zamanlar.

Erzurum'da üniversitenin dışında çok az oturup kalktığımız mekanlar vardı. Daha doğrusu tercihen toplanma yerlerimiz sınırlı. Bunlardan birisi de bir öğrenci olmasına rağmen, kendisinin Antepli tüccar bilinen bir ortamdan gelmesine verdiğimiz girişimci, atik, çevik ve öncü oluşu hasebiyle bir taraftan da kitapçılık yapıyordu. Tek-Yay bizim için bir okuldu. İkinci bir üniversite gibiydi. Hem yayıncılık yaptı hem de toptan ve perakende satışlar. Şubeler açtı vs. Biz Erzurumlu idik, kendisi Antepli ama o bize ev sahipliği yaptı. Şu anki bir çok dostumuzu orada tanıdık. Çok okuyan, yazan ve münevver bir öğretmendi.

Ben İstanbul Millî Eğitim Müdürü iken beraber çalışma imkanımız oldu. Millî Eğitimde ARGE biriminde rahmetli Ahmet Şişman merhumun öncülük ettiği Değerler Eğitim Merkezi ile Değerler Eğitimi çalışmasının koordinasyonunu yaptı. O dönemlerde okullarda değerler eğitiminin okutulması, geliştirilmesi noktasında öncülük yaptı. Ben kendisinden razıyım Rabbim de ondan razı olsun.

Kendisi de Rahmeti Rahmana kavuşmuş olan Vedat Aydın kardeşimizle beraber çıkarmış oldukları Kalem ve Onur dergisi ayrıca üzerinde konuşmayı hak eden

soylu bir eylemin adıdır. Her ikisine ve aramızdan ayrılan bütün arkadaş ve dostlara rahmet diliyorum.

Tevfik Ekiz

(Beyan Yayınları Emekdarı)

Mahmut Balcı denince Sultanahmed meydanında açtığı Filistin fotoğraflarından müteşekkil fotoğraf sergisi gözümün önüne geliyor. Buram buram yaz sıcaklığında, başından çenesine kadar inen teriyle boynunda fotoğraf makinası... Cenab-ı Hakk rahmet eylesin.

Şahin Torun

(Yazar)

Bir tükenmez enerjinin adamıydı Mahmut Balcı. Bir disiplin ve tempoyu sanki cebinde taşıyordu hep. Bir uzlaşmanın, bir yol ve yöntem arayışının, aza çoğa bakmadan toplanıp çalışmanın adamıydı. Görüp bildiğimiz o ki, hep bir hayr üzere olmaya, hiç olmazsa bir hayra vesile olmaya çabaladı Mahmut Balcı. Allah rahmet eylesin, mekanı cennet olsun...

Mahmut Balcı Deyince

Tarık Tufan

Bir yazarın ilk kitabının basılmasının ne anlama geldiğini, nasıl bir değer taşıdığını herkes bilir. İlk kitap! Yazarlığa dair bütün hayallerin, büyük heyecanların, güçlü umutların başlangıç noktası... Benim yazarlık hikâyemin başlangıç noktasında Mahmut Balcı var. İlk kitabım "Kekeme Çocuklar Korosu", Mahmut Balcı'nın büyük fedakarlıklarıyla, emekleriyle kültür hayatımızda kıymetli bir yer tutan Birey Yayınları tarafından yayımlandı. Daha nice arkadaşımızın ilk ki-

taplarında hep Mahmut Balcı'nın emekleri var. Kimleri kimlerle yan yana getirmedi ki!

Mahmut Balcı deyince, hiç bıkmadan usanmadan, bir an olsun yorulmadan kültür faaliyetlerinin, yazarların, okurların peşinden koşutan bir adam geliyor aklıma. Bir de gülümsemesi. Bazı adamlar, yaşları ne olursa olsun gülümseyince küçük çocukları andırırlar. Bir yanıyla sürekli gülümseyen bir yanıyla da hayatı dert edinen bir adamdı Mahmut Ağabey. Bize hep neşesini gösterdi, derdini kalbine sakladı. Biz iyi bilirdik, Allah da ahiret yurdunda iyilerle yan yana koysun.

Yüksek Kalp

Mehmet Ayıcı

Kitapçı açmıştı Erzurum'da, dergi çıkarıyordu, kitapçısı mahfil olmuştu, bir şehrin eli kalem tutanları, kitap meraklıları mekânının müdavimiymi, Nazir'den tanımıştım onu, sanki bir dergisinde yazmış mıydım, yayıncıydı Nazir'in, arada bir bahsi geçerci, yıllar sonra bir şiir programında karşılaşmıştık, ben de o mekânın müdavimiymişim gibi, beraber büyümüşüz gibi, ekmeğimizi beraber bölüşmüşüz gibi bir milyon yıldır tanışıyor muyuz gibi bir yakınlıkla yarenlik etmişti.

Aklımda hep Erzurumlu olarak kalmış; İstanbul'a taşınıp Birey Yayınları'nı büyüttmüş, popüler kitaplar da basmıştı, 2002 kışında Nazir'in kaybı sonrasında Ankara'ya gelmiş, Hacı Bayram'da buluşmuştuk, o zaman bıyıkları siyah zeytin siyahıydı, hatta kudretten zeytinyağıyla yağlanmış gibi parlak bir siyahlık, siyah paltosuna sarılmış, gözbebekleri de mahzun, kaybettiğimiz ortak arkadaşımıza dair küçük harf-

lerle bir şeyler konuşmuştuk. Ne konuştuğumuzu pek hatırlamıyorum da yüzü şimdiki gibi aklımda.

On beş yıl sonra Kilis'te, üniversitenin bir programında görmüş-tüm, saç sakalı kırçillaşmış, o zeytin siyahı bıyıklarına da kır düşmüş, yine de bıyığı saçından sakalından siyahtı, gözbebeklerindeki anlam biraz daha derinleşmiş, o tedirgin göçmen hali gitmiş, yerine dingin, gündelik endişelerden arınmış, dervişimsi bir hâl gelmişti.

Kucaklaştık. Kilisli olduğunu orada öğrendim.

Öğretmenliğe dönmüş, kafasında yine dergi projeleri, yayıncılık, kitaplar, o bir defa mürekkep kokusuna alışan ruhunun hasretini dile getirdi; yaşasa dönüp dolaşıp geleceği yer orasıydı.

Vaaz verdiğini ise öldüğü gün öğrendim. Asım'ı aradım, teyit etti, Cuma namazı öncesi İstanbul'da bir camide vaaz verirken kalbi durmuş ve Hakka yürümüştü.

Hacı Bayram'da, İstanbul'dan benimle görüşmek için geldiği, o soğuk kış günündeki hüzünlü yüzünü hatırlıyorum en çok. Konuşmadan, birbirimizin nabzına ayarlı bir yürüyüşle Ulus'a indiğimizi, içimizde yaralı kırlangıçların çığlık çığlığa uçtuğunu, gözle görünmez ince bir yağmurun ruhlarımızı yıkadığını, buna benzer bulutsu halleri bir de...

Mahzun bir muttaki yüzü vardı. İnandığına boşluksuz inanan, inanmadığına tam inanmayan bir yüz.

Yüzü omuzlarına çevrildiğinde yüzüyle birlikte omuzları da yükten kurtulurdu.

Hayatta ve ayakta kalma çabasının yüzünü ve sözünü gölgelemesine müsaade etmedi; onun için en çok kendi yüzüne omuz verdi.

Yıkılsa bile yıkılmayan, düşse bile düşmeyen taze bir direnç taşıdı yüzünün haritasında.
Kalbi yüzünde atardı.
Mahmut Balcı bu...
Yazar.
Yayıncı.
Eğitimci.
Dostumuz.
Dostlarımızın dostu.
İyi biliriz.

Babam Mahmut Balcı

Taha Yasir Balcı

Yağmurlu bir cuma günü, cuma namazının ardından sessiz duruma aldığım cep telefonumu açtım babam ve birkaç kişi tarafından aranmıştım. Hemen babamı telefonla aradım, karşıma farklı birisi çıktı. Çıkan kişi “Mahmut hocanın oğlu musunuz? Babamızı hastaneye götürdüler” dedi. Hızlı bir şekilde eczanemden çıktım. Sileceklerin hızı, düşüncemin hızı, kafamdaki sorular eşliğinde hastaneye doğru gidiyordum. Bir yandan hafif bir kalp sıkışması diye düşünürken bir yandan da olayın daha ciddi şekli aklıma geliyordu. Yollar trafik halinde, yağmur yağıyor, telefonla arayanlar, hastaneye ulaşmaya çalışan diğer akrabalarım, herkes birbirine soru sorarken dayımın attığı mesaj tüm soruları cevapladı. “İnna lillâhi ve inna ileyhi raciun”
Gökten ve gözden dökülen yaşlar, kalpten ve dilden söylenen sözler acı, özlem, hayret... Babam Mahmut Balcı; ahirete uğurlandı. Babam 1963 yılında Kilis'e bağlı bir köyde doğmuş. Çiftçi bir babanın 24 evladından birisi. Dedem bulunduğu yerde sadece toprağa tohum atmıyor evlatlarını zamanın zorluğuna rağmen İslam ve Kur'an derdi ile tedrisata yolluyor.

Babam ailenin ilk üniversite mezunu. 1989 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun olmuş. Lise yıllarında Akıncılar gençliğinde yetişen babam Erzurum'da da İslami Hareket içinde bulunmuş. Daha öğrenciyken annemle evlenmiş. Muhammed Furkan, Abdullah Usame ve Taha Yasir olarak 3 erkek evladı bu dönemde dünyaya gelmişiz.

Erzurum'un soğuğu, dönemin kuraklığı, çayın ve muhabbetin aşkıyla ilme ve harekete dönüşmüş. Gençlerle ilgileniyor, kurduğu Tek Tay Kitabevi'nde sohbetler, okumalar, kitap tahlilleri yapıyor, kitabevinin ortamını bunun için uygun hale getiriyor. İslam adına ve kültür adına gayret ediyor. Evimiz bir mektep, bir yemekhane, bir yatakhane gibi İslam için gayret eden tüm insanlara açılmış. Babamın sofrasında Bosna'ya giden mücahit de, üniversiteye yeni gelen talebe de, başörtüsünden dolayı dersten, okuldan atılan kız öğrenciler de, kitabı seven sosyal demokratlar da, İstanbul'dan taşraya merkezin havasını taşıyan tiyatro sanatçısı, ezgi sanatçısı herkes yemek yemiş, hasbihal etmiş.

Biz evlatları olarak babamı vefatından sonra hakkında yazılan ve söylenenlerden tanıdık. Mütevazı bir tavır sergileyerek bize yaptıklarını ve tanıdıklarını anlatmazdı. Evlatlar ve babaları arasında hep bir resmiyet vardır. Biz üç kardeşin yetişmesinde babamın söylediklerinden çok yaptıkları etkili olmuştur. Geceyi delen Kur'an-ı Kerim sesi ile uyandıığımız çok olmuştur. Memlekete giderken kim olduğunu bilmediğimiz ama babamın değer verdiği insanlara uğrar onlarla hasbihal ederdik. Eskişehir'de Atasoy Müftüoğlu

Hocaya uğradığımızda “sizi bir amca ile tanıştıracam ve onu çok seveceksiniz” diyordu. 10-15'li yaşlarımıza bu ziyaretler bir nakış oldu.

Babam maddi anlamda varlıklı bir insan değildi. İşlerinin iyi olduğu dönem de olmuştu ama kitap sevdası ona sadece oturduğumuz evi hediye etti. Çoğu zaman sahibi olduğu yayınevine öğretmen olarak aldığı maaşını koyar yayınevinin giderlerini bu şekilde karşılamaya çalışırdı. Sonradan öğrendiğim ama beni çok güldüren şu sözünü hatırlıyorum “Edebiyat karnı doyurmaz, çay ıçırır.”

Babam her zaman toprağa tohum ekenlerden oldu, gayreti bu yöndeydi. Bazen bir eylemde, bazen bir iftarda, bazen çocuklarla camide, bazen sokak programlarında her yaşta insanla sohbet eder derdini anlatmaya çalışırdı. Küçük çocuklara görevler verir, onların vazife sahibi olmasını, sorumluluk sahibi olmasını isterdi. Bazen sokağa, babamla birlikte girdiğimde 6-7 yaşlarındaki çocukların dahi babama “Mahmut Hoca” diye seslenip yanına geldiklerini hatırlıyorum.

Müdür olarak görev yaptığı İmam Hatip okulunda da aynı gayretle çalışmaya devam etti. Pazar günleri dahil sabah namazdan sonra gider okulun eksiklerini tamamlamak için çalışırdı.

Ektiği tohumlar İnşallah kendisine şahitlik eder.

Yağmurlu bir cuma günü, camii kürsüsünde vaaz ederken kalp krizi sonucu babam Mahmut Balcı'yı kaybettik. Geriye bize miras olarak sadece şu örneği bıraktı: “Allah yolunda canlarınızla, mallarınızla gayret edin. İnsanı ancak dava kurtarır.” Mekanın cennet olsun; Mahmut abi...

O MİMAR'I ARAYAN MİMARHANE...

Özliyoruz...

Ve biz,

Bizimle aynı özlemi duyan o mimarı arıyoruz!

Mimarlığın

Dünyayı güzelleştirme aracı olduğunu idrakte zorlanan mimarlar onlarcasından,

İnsanların ve eşyaların sığabileceği yapılar yapmak şöyle dursun;

Yüreklerin sıkışmayacağı genişliği bulmayı hedefleyen o mimarı arıyoruz!

Medeniyetlerin sancıldığı yerden sancıyan,

Canının kulağıyla şehrin çığlıklarını duyan,

Ve yüreğinin sesiyle karşılık vererek,

matematiğin, bilimin ötesine,

eskizlerinde çektiği çizgilerin ötesine geçen o mimarı arıyoruz!

Biz,

Avuçlarının arasında ürkek bir yavru kuş gibi görerek taşıyan şehirleri,

Toprağın demirden dayanıklı olduğunu bilen kimi zaman,

“Ölçü” denildiğinde plan ölçeğinden ziyade canlıyı ve ihtiyaçlarını ölçebilecek

teraziye parmaklarının ucunda taşıyan,

Sadece duvarların birbirine mesafesi için değil;

Hayal ve gerçeğin birbirine olan yakınlığı için hesap yapan o mimarı arıyoruz!

Toprağın her örtülüşünde,

Göğün her kayboluşunda yüreğinde sızı oluşan

Ve bu sızidan ilham alarak ilmini konuşuran,

Şehrin özlemini gidermek için aşkla ve şevkle tasarlayan,

Şiir yazar gibi tasarlayan,

Şarkı söyler gibi,

İbadet eder gibi,

Yaratan'la konuşur gibi...

Yaratılana hizmetkâr kılarak kendini,

Var oluşunu gerçekleştirmenin mutluluğu ile

Yine yeni yeniden tasarlayan o mimarı arıyoruz!

Katilini değil şehrin;

Sevgilisini,

Efendisini değil;

Sahibini arıyoruz!

Tabiatın kutsallığının üstünü çizen değil;

Toprağın cömertliğinin,

Medeniyetin, kültürün altını çizen o mimarı arıyoruz!

Suretinde herkesin kendini gördüğü...

Annenin, evladın, kedinin, manolyanın...

Yaşlının, gencin, duyanın, susanın...

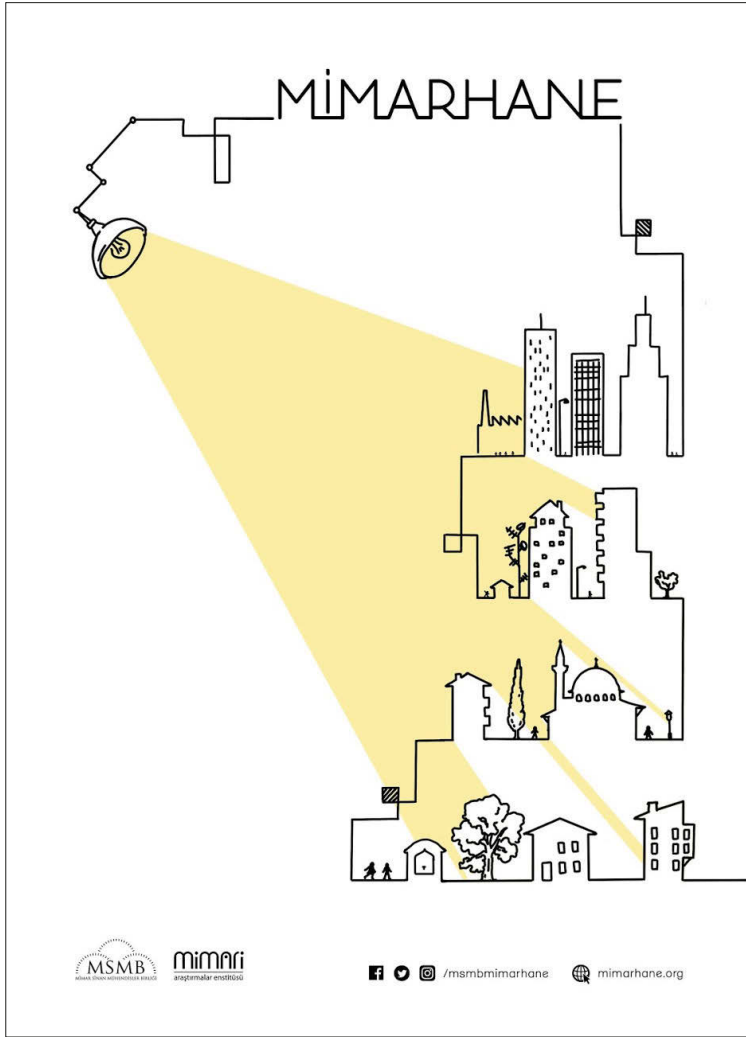
Ve sen o'sun!

Sen geçmişsin ve gelecek;

Sen ansın!

HATİCE REÇBER

Yüksek Mimar

Kadim medeniyetlerin münhasıran oluşturduğu kişilikli şehirlerin yerini alan şehirler ve mütemadiyen devam eden modernleşme üzerinde olumlu tesir oluşturmanın bir yolunun da, gelecek nesil mimarlarının bilinçlenmesi olduğuna inanan bir sivil oluşumdur Mimarhane. Şehirli, günden güne hüviyeti kaybolan şehirde yaşadığı manevi yoksulluğun acı verici gerçekliği ile yüzleşirken; mimarinin sahip

olduğu etik ve vicdan, meslek sahiplerinin sessiz sakin köşede beklemeye tahammül göstermesine müsaade etmemektedir çünkü. Çünkü mimari hiçbir dönem salt yapı inşa etme sanatı olmamış, bilakis mimari disiplinler arası bağ kuran bir köprü olmuş ve her mimari reform bir tarihi arka planı referans olarak mukavemet kazanmıştır.

İşte Le Corbusier'in modernist bir anlayışla şehir insanının yaşam koşullarını iyileştirmek için ortaya koyduğu "beş mimar-

lık ilkesi"ni irdelerken, Mimar Sinan'ın geometrisinin kültüründen gelen dokunuşlarla taşı ilahi bir melodiye dönüştürüşünü görebilsin diye o mimara böyle sesleniyor Mimarhane. Frank Lloyd Wright'ın eserleriyle ortaya koyduğu "organik mimari" yaklaşımını algılamak, Turgut Cansever'in "ferdiyetin yüceliği" ve "güzellik sevgisi" felsefesini idrak edebilsin diye. İnsan ve varlık arasındaki ilişkiyi tesis eden bir disiplin olan mimarinin muhtelif coğrafyalarda kavuştuğu kimlikleri mukayese edebilsin diye...

Bu sesleniş ülkemizde mimarinin gelenek ve kültürüyle olan bağlarını hatırlayarak sağlamlaştırması ve canlıya temas ederek ilkelerinin yeniden tasarlaması gerektiğine duyulan ihtiyacın bir tezahürüdür aynı zamanda. Mimarının tek bir boyutu ile ele alındığında sakil şehirlerin inşasına ışık tuttuğumuzu, oysa şehri imar ederken yaşayan bir organizma gibi görerek; maddi, manevi, ruhi ve fikri bir bütün olarak ele alma vaktinin geldiğinin bir delilidir.

Geleceğin mimarlarının bakış açılarına boyut kazandırmak haricinde bir beklentisi olmayan, tamamen gönüllülük esasına göre yürütülen ve yaklaşık 3 sene önce tohumları atılan "Mimarhane projesi" bugün filizlenmeye, hatta meyve vermeye başlamıştır. Birçok sosyal ve teknik uygulama projesinin içinde yer almış olan Mimar Sinan Mühendisler Birliği'nin koordinatörlüğünde, kar amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu olan Mimari Araştırmalar Enstitüsü'nün ortaklığı ile yürütülen proje; muhtelif bireysel gönüllülerin teveccühünü

kazanmış ve farklı disiplinlerin de katılımıyla güçlü bir kadroya ulaşmıştır.

Projenin hayata geçirilmesinde, özgün ve kapsamlı bir müfredatla uygulamaya koyulmasında önemli rol alan Mimari Araştırmalar Enstitüsü'nden özetle bahsedecek olursak; Viyana Teknik Üniversitesi mezunu mimarlarca kurulmuş ve 2017 yılında faaliyetlerine başlamıştır. Mesleki beceri ve yeterliliklerin erken yaşlarda oluşturulmasına olanak sağlayan “tasarım odaklı düşünme” başlıklı bir projenin çalışmalarını sürdürürken, kentsel dönüşümün sosyolojik boyutunda mimarların rolünü ele alan başka bir projenin de hazırlanması ve uygulaması üzerinde çalışmaktadır. Mimariyi; milli, yerel, sosyal ve kültürel referanslarla destekleyerek evrensel boyutlarıyla ele alma gayreti içerisinde olan Mimari Araştırmalar Enstitüsü; sahip olunan ilmin sadakasını vererek faydalı

olma ihtiyacına istinaden oluşan bir sivil çabaya karşılık gelir. İnsanın çevresini biçimlendirme çabasının bir ürünü olan “mimari” ile ilgili; düşünen, araştıran, sorgulayan ve sorunlara çözüm bulma odaklı çalışan tüm kurum, yapı ve şahıslara kapılarını açmaktadır.

Mimarlık eğitimini tamamlayıcı bir eğitim niteliği taşıyan “Mimarhane projesi” 4 yıllık mimarlık eğitimi boyunca devam etmekte ve 1. Sınıftan bünyesine kattığı mimarları 4. Sınıfta mezun etmeyi hedeflemektedir. İstanbul ve civar şehirlerdeki üniversitelerin mimarlık, iç mimarlık, şehir planlama ve peyzaj mimarlığı bölümlerinden öğrencilerin yaptığı 300 başvuru güçlü bir mülakat süreciyle değerlendirilmiş ve seçilen 33 öğrenci ile 2018 yılı Şubat ayında eğitimlere başlanmıştır. Teorik derslerin yanı sıra, siyaset bilimi, sosyoloji, sağlıklı yaşam, beden dili ve sunum teknikleri gibi farklı

disiplinlerle ilgili yapılan dersler ve ünlü mimarlarla yapılan tecrübe paylaşımları Mimarhane'nin temelini oluşturmaktadır. Ayrıca tasarım becerilerini geliştirmeyi hedefleyen atölyeler, önemli tarihi mekânlara yapılan geziler ve mesleki duruş edinimine katkı sunan söyleşilerle zengin bir müfredata sahiptir. Mimarhane esasında sadece 33 öğrencinin değil, Mimarhane'ye yolu düşen herkesin içinde eksikliğini hissettiği noktalara temas etmiş ve kendini mesleğinin neresinde, ne şekilde konumlandıracağı hususunda pusula görevi üstlenmiştir. İçişleri Bakanlığı'nın mali desteğini almaya hak kazanmış olan “Mimarhane projesi”, 2018 yılında aldığı 33 mimarlık öğrencisini 2. Sınıfa getirirken; yeni 1. sınıfını da açarak akademik başarısını ispatlamıştır. Öğrencilerle ve proje paydaşlarıyla yapılan düzenli anket ve istişarelere istinaden önemli bir gereksinim olduğu görülen atölye ve gezilerini artırmak için Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın açtığı proje teklif çağrısına “Avluda kültür sanat” adlı proje ile başvuruda bulunmuştur. “Avluda kültür sanat” projesi kapsamında ise; müzik ve mimari, cami tasarımı, leke atölyesi ve Türk evi gibi çeşitli alanlarda yapılan atölyeler serisi ile “Mimarhane projesi” zenginlik kazanmış; projeye katılamayan öğrencilerin de atölyelerden faydalanması sağlamıştır.

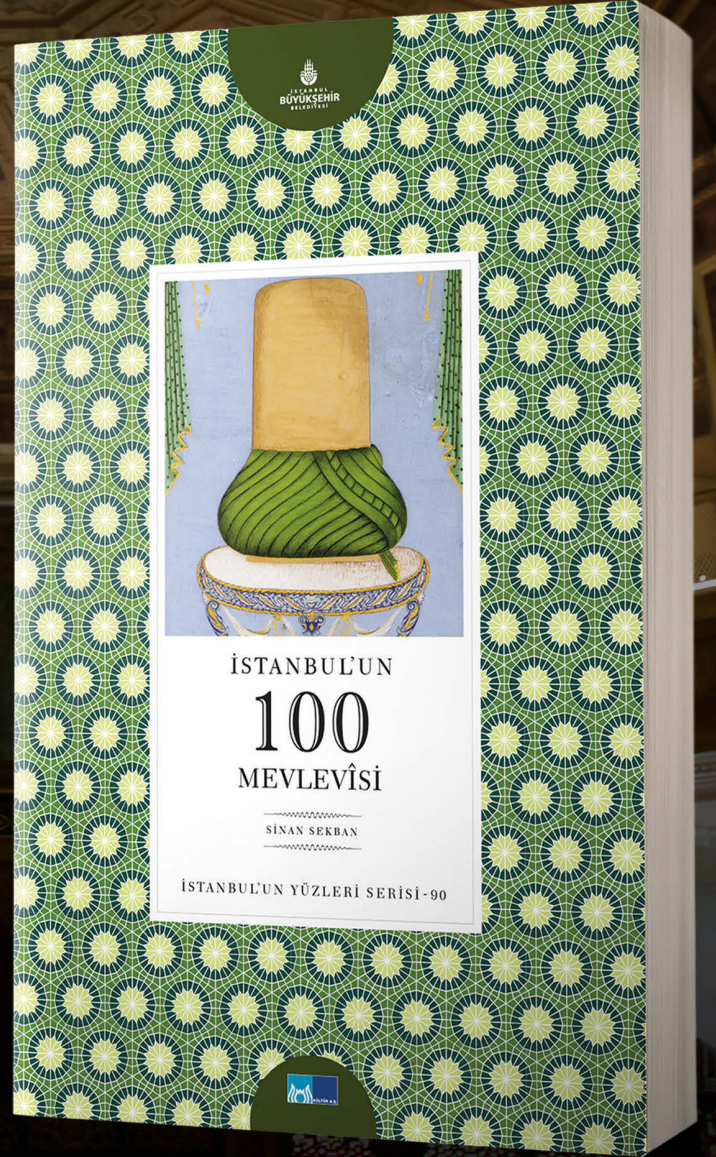
Özetle Mimarhane o mimarı arıyor; toprağın istediğini, taşın anlattığını anlayan; kalbiyle tasarlayan, aklıyla inşa eden; tekniğe “hakikat”in ışığında ulaşan o mimarı!

YENİ

İSTANBUL'UN 100 MEVLEVÎSİ

Osmanlı Devleti'nin temellerinin atıldığı dönemlerde padişahların yanında, menkıbevi tarzda tahta kılıçlarla, geyiklerle savaşan, bir avuç müridiyle binlerce düşmanı ezen, kaleler alan abdal lakaplı birçok derviş bulunmaktaydı. Bu derviş kişiler, üç harften ibaret olan bir kelimenin peşindeydi. Bu kelime kimilerine göre gelişi güzel söylenen, kimilerine göre de söylenirken yakan 'aşk'tan başka bir şey değildi.

Dünya hayatının hengâmesini bir yana bırakarak, nefsini terbiyeyi amaçlayan kültür, sanat ve bilime hizmet vermiş yüz âşığın portrelerinin yer aldığı İstanbul'un 100 Mevlevîsi adlı kitabı sizlere sunar, iyi okumalar dileriz.

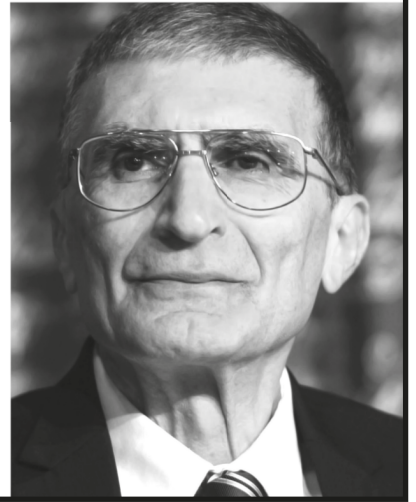
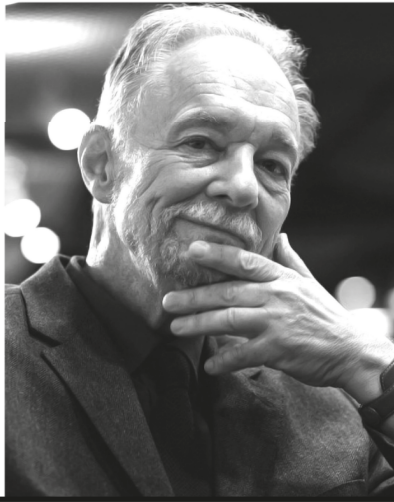
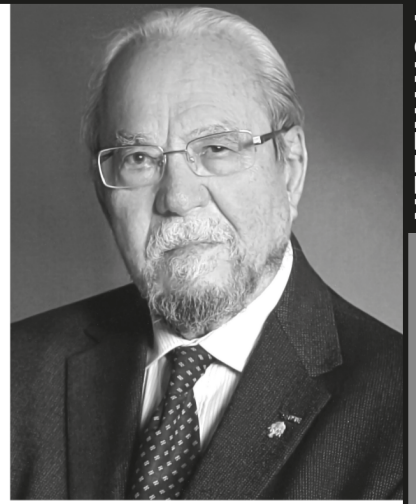

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

İSTANBUL
KÜLTÜR A.Ş.

İSTANBUL
KİTAPÇISI

www.istanbulkitapcisi.com

İLM-İ HAL HAYATLAR

FATMA NUR HÜKÜM KOÇ

Fizik Yüksek Mühendisi

İlim, bilim, kültür ve tarih hayatımıza yön veren, el veren, yol gösteren şahsiyetler, fikir ve çalışmalarını sonraki nesillerle de hem yeniden üretmiş hem de çoğaltmışlardır. Birbirinden kıymetli bu isimler, yaşamları boyunca bitmeyen bir enerjiyle dinç ve diri kalmış ve kendilerinden sonra gelecek olanlara zamanlarının en değerli eserlerini vakfetmişlerdir. Bu metinde, hocaların hocası unvanının bütün muhtevasını kişiliğinde bulundurmuş birkaç güzel insanın hatıralarına dokunulmuştur. Elbette sayıları buradakilerle sınırlı değil, aksine çok daha fazla ve hikayeleri sayfalardan da ömürlerinden de uzun...

Bereketli Bir Ömrün Münşî:

SABAHATTİN ZAIM

Medeniyetin toprağına ilmekilmek işlenmiş öyle isimler vardır ki; kendileri bu dünyadan göç etseler de ettikleri birikimleri, kendilerinden sonra da göğeri, yeşeri ve umut olur insanlığa. Geçmiş kuşaklar ile gelecek nesiller arasında muhit kurarlar ve böylece kemale ulaşan bir anlam yüklenir bu öğrenme yolculuğuna. İşte böyle insanların isimleri, gönüllere bazen “güzel insan” olarak tesir eder bazen de Prof. Dr. Sabahattin Zaim olarak...

Aile fertlerinin daha çok ilmiye sınıfına ve ticarete meylettiği Sabahattin hoca, 1926 yılında Kosova'nın İştîp kasabasında dünyaya gelmiştir. Çocukluk yıllarını “Ufak tefek taşları” şarkısıyla meşhur Otina nehrinin kıyısında geçirmesiyle birlikte, ilk öğrenimi burada tamamlaya-

madan 1937 yılında İstanbul'a göç etmişlerdir. Zira o dönemde, özellikle Sırp ve Ortodoks politikalarından dolayı sırf müslüman oldukları için Türkler, Evlad-ı Fatihan topraklarından çıkarılmak istenmektedir. Eğitim ve öğretim kavramlarını bir ibadet terbiyesi içinde geçiren Zaim hoca, sırasıyla Vefa Lisesi, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni tamamlamış ve Nurettin Topçu, Reşad Ekrem Koçu, Gerhard Kessler, Alfred Isaac gibi kıymetli hocaların derslerinden bilgi, ilham ve yöntem almıştır. Amerika, Almanya, Suudi Arabistan, Bosna Hersek üniversitelerinde çeşitli akademik çalışmaları için görevler almış ve temel olarak İslam Ekonomisi - İslam ülkeleri arasında ekonomik işbirliği imkanları üzerine çalışmıştır. Ashında bu alanındaki kitaplar ve makaleleri ile Kuran ve Hadis'e dayalı bir ekonomi teorisine dikkat çekerek aynı zamanda eş zamanlı olarak kurumlar arası iş birliği oluşturmaya gayret etmiştir. Cemiyet kişiliği ile bulunduğu ortamlarda tebessümü ve naif üslubu ile en çetin tartışmaları bile uzlaştıran, toparlayan ve kucaklaştıran Zaim hoca, siyaseten kendisine bir çok imkan sunulmasına rağmen, siyasi alandan uzak kalmaya çalışmış ancak genç yaşta çeşitli ilçelerdeki kaymakamlık tecrübesi ile kendisinin de prensip edindiği “Hz. Ömer idaresini uygulama” duruşunu öğrencilerine aktarmayı tercih etmiştir.

Hocaların hocası, 82 yaşında ge-

çirdiği bir rahatsızlık neticesinde 9 Aralık 2007 de evlatlarının, gönül dostlarının, talebelerinin ve devlet erkanının şahitliğinde Dar-ı Bekaya irtihal etmiştir. Kendi ifadesiyle, “İşte bir ömrün hikayesi..”

Bir Kültür Menbaı:

ALİ FUAT BAŞGİL

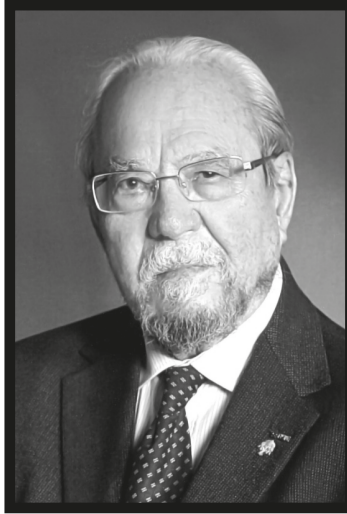
Sosyal ve kültürel değişimlerin toplumun her kesimi üzerinde ciddi sarsılmalara neden olduğu yıllarda, vatanın ve ülkenin bütünlüğünü baş mesele edinmiş, modernizm, doğu, batı okumalarını kendi yerli ve milli köklerine bağlı olarak yorumlamış ve bu doğrultuda istikametinden sapmamış bir mütefekkindir, Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil. 1893 yılında Samsun'da dünyaya gelen Ali Fuat Hoca, ilk eğitimini tamamladıktan sonra orta öğrenimine ara vererek askerlik vazifesini yapmak üzere Kafkas cephesine gitmiştir. I. Dünya Sa-

vaşı'nın başladığı yıllar, Samsun'dan harbe giden 10 gençten biridir ancak geriye yalnızca 3 kişi geri dönmüştür. Diğer arkadaşları şehit düşmüşlerdir. 28 yaşında Paris'te Hukuk Fakültesi'ne girmiş ardından Siyaset Bilimi ve Felsefe eğitimi alarak hepsini başarı ile tamamlamış ve Doktor ünvanını almıştır. Türkçe'yi en iyi şekilde kullanan, akıcı ve sürükleyici üslubu ile dinleyenleri kuşatan bir zat olması hasebiyle, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin Anayasa Hukuku kürsüsüne emekli oluncaya kadar yoğun öğrenci katılımıyla devam etmiştir.

Ali Fuat Başgil, yurda döndüğünde Cumhuriyet ilan edilmiştir, kendisi de bu inkılabı coşkuyla minnetle karşılamıştır ve tarihi mevcudiyetleri inkar edenlere karşı da birleştirici tutumla yaklaşmıştır. "Demokrasi Yolunda" eserinde de görüleceği üzere; din, laiklik, doğu, batı ve modernleşme politikalarına kazandırılan anlamlara karşı temel kaygılarını kaleme almış ve bir toplumun değişim dinamiklerini ancak kendi asli unsurları ile bütünleştirildiğinde bir gelecek oluşturabileceği çabasını anlatmıştır.

Tek Parti döneminde arkadaşları ile birlikte Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti'ni kurmuş, özellikle tek parti yönetiminin her türlü baskı ve taassubuna karşı olduklarını tenkitlerle birlikte makale ve mecmualar ile göstermiştir. Bu anlayışın toplum için meşum sonuçlar doğuracağını tebliğ etmiştir. Cesur ve aynı zamanda feragat sahibi bir karakteri olan Ali Fuat Başgil'in, 27 Mayıs ih-

tilalinden sonra üniversiteden uzaklaştırılan 147'likler arasında yer alması onu çok yaralamıştır. 15 Ekim 1961 seçimlerinde Samsun'dan senatör seçilmiş ardından halkta onu Cumhurbaşkanı olarak görme teveccühü oluşmuş ve dayanamayarak Cumhurbaşkanlığı adaylığına başvurmuştur ancak kaba tehditlerden dolayı istifa etmiş ve İsviçre'ye gitmiştir. Tarihe eserleri ile mühür vuran, demokrasiye olan inancının her daim bahtiyar kıldığı Ali Fuat hoca, 1967 yılında vefat etmiştir. Kendi arzusuyla "Kuran ile Huzur ile.."

Şeyhü'l Müverrihin:

HALİL İNALCIK

Osmanlı-Türk tarihine hem siyasi ve ekonomik konularda hem de kültür ve medeniyet tarihi konularında geniş hacimler kazandıran, keşfettiği belgeler ile sürekli hakikati arayarak toplumlar arasında köprüler kuran

ve talebelerine tarihi doğru okuma şuuru kazandıran bir otoritedir, Prof. Dr. Halil İnalcık. Halil İnalcık, 1916 Eylül ayında İstanbul'da dünyaya gelmiş ailevi nedenlerden dolayı 1924 yılında Ankara'ya göç etmişlerdir. Balıkesir'de geçirdiği lise dönemi İnalcık hoca için kendi değerlerini tanıması adına mühim bir süreç olmuş ve Abdülbaki Gölpınarlı gibi seçkin hocaların talebeliğinde zihni verimliliğini kazanmıştır. Başarılı ve dikkati celbeden öğrencilik dönemi, Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya bölümünde de devam etmiş ve Fuad Köprülü hocanın böyle bir cevheri işlemesi için imkan oluşturmuştur. O'nun takdir ve tavsiyesi ile aynı üniversitede asistan olarak akademik hayatına başlamıştır.

1942 yılında "Tanzimat ve Bulgar Meselesi" tezi ile doktora payesini almış ve "Sosyo- Ekonomik Tarih" yazıcılığının ilk örneklerinden birini ortaya çıkarmıştır. 1950'de Paris'te toplanan Milletlerarası Tarih İlimler Kongresi'ne katılmış ve Fernand Braudel ile tanışarak görgü ve saygın duruşunun uluslar arası örgütlerde de tanınmasına olanak bulmuştur. Profesörlük ünvanını aldıktan sonra 20 yıl Ankara Üniversitesi'nde emekli olana kadar çalışmış ve bu sürede bir çok fahri doktora unvanı almış ve Boğaziçi, Chicago, Harvard gibi yurt içi ve yurtdışı bir çok üniversiteden teklifler alarak misafir öğretim üyesi olarak çalışmıştır. 25 Temmuz 2016 tarihinde hayata veda eden ve bir asırlık ömrüne 25'ten fazla kitap ve 300'ü aşkın makale sığdıran hocaların

hocasına; “Kariyeriniz boyunca ne yaptınız?” diye sorulduğunda şöyle demiştir: “Bütün çabalarım Türk tarihçiliğini modern tarihçilik düzeyine çıkarmaktır. Benim tarih anlayışım devletlerin tarihini ortaya çıkarmaktan ziyade halkın tarihini, halkın geçmişte nasıl yaşadığını, sosyal hayatını, ekonomisini, gündelik yaşantısını ve bunları belirleyen şartları ortaya çıkarmaktır. “

Anadolunun Dost Çelebisi:

FETHİ GEMUHLUOĞLU

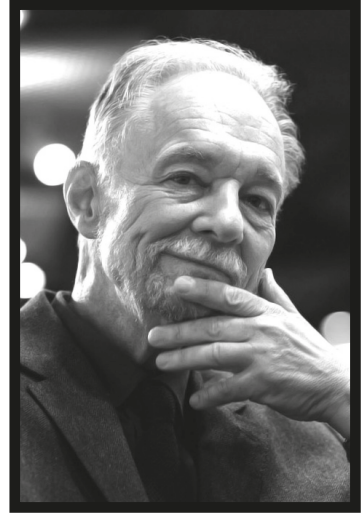
“Kendisine dost olmayanlar, gayriya dost olamazlar. Kendileri ile barışa varamayanlar da, gayri ile barışa varamazlar.” sözleriyle yaradılanın varoluş mayasını dost halkalarında sürekli anlatan, özellikle gençleri ve yetişkinleri insana ve İslam’a hizmet için karşılıksız sevginin esas kıldığı bilgece duruş ile selamlayan, birliğin dirliğin buluşturduğu bir neslin ağabeyidir,

Fethi Gemuhluoğlu... Fethi Ağabey, 1922 yılında Göztepe’de dünyaya gözlerini açmış, Arapgirli bir ailenin çocuğu olarak gençlik yıllarını Erenköy civarlarında geçirmiştir. Haydarpaşa Lisesi’ni tamamladıktan sonra İstanbul Hukuk Fakültesi’ ne devam ederek bir dönem Edebiyat Öğretmenliği ile Milli Eğitim Bakanlığı’ nda özel kalem müdürlüğü vazifeleri almış ve ardından gazetecilik ile meşgul olmuştur. Serdengeçti, Yeşilada, Arapgir Postası, Türk Yurdu, Düşünen Adam Mecmuası, Yeni Sabah, Göladağı gibi gazete ve dergilerde yayımlanan yazılarında, “ Evliya tarlası “ dediği Anadolu toprağının münbitliğini ve büyük şehirlere göçlerin gelecekte oluşturacağı tehlikeyi göstermiş, “ Tarihe dost değiliz” diye feryat ederek milletimizin hürriyet mücadelesini, Asya’ nın, Afrika’ nın, Ortadoğu’ nun insanları için hayati olan “yaşama iradesini” kalemle ve kalbiyle desteklemiştir.

Halvetiye tarikatının Şabaniye koluna mensubiyeti olan Gemuhluoğlu, hayatı boyunca tasavvufun esas kıldığı mütevazı hale bağlı kalmış; şöhret, mal ve uykudan uzak kalmaya gayret ederek eşyanın ve insanın hakikatine ulaşmaya gayret etmiştir. Kendi ruh penceresinden özellikle gönülleri çoraklaşmaya yüz tutmuş insanları selamlayarak, imgesi “aşk” olan bir coğrafyanın hacmini anlatmıştır onlara ve bu membada kucakladığı gençlere... Tarihi, kültürü, sanatı, güzel ahlak ile düşünman olana dost kalmayı öğretmiştir. İnsanı keşfetme noktasındaki sarrafılığı ile bilinen Fethi Ağabey, gençlere yalnızca

maddi ve manevi destek olmakla kalmayıp, yeteneklerinde pırlantı gördüklerini ilgi duydukları alanlara yönlendirmiş ve bundan sonra onları yalnız bırakmamış, takip de etmiştir.

Cahit Zarifoğlu’ nun, Rasim Özdenören’ in, Bahaettin Karakoç’ un, ve Nuri Pakdil’ in ve daha bir çok kıymetlinin Fethi Ağabeyi, 5 Ekim 1977 Salı günü eşinin ve iki evladının yanından Hakk’a yürümüştür. Onun yolculuğu aslında , Anadolu’ nun bir diğer evladı Yunus’ un dediği gibi, “ Her dem yeniden doğarız / Bizden kim usanası “ mesafesindedir bizlere..

Modern Çağın Bilgesi:

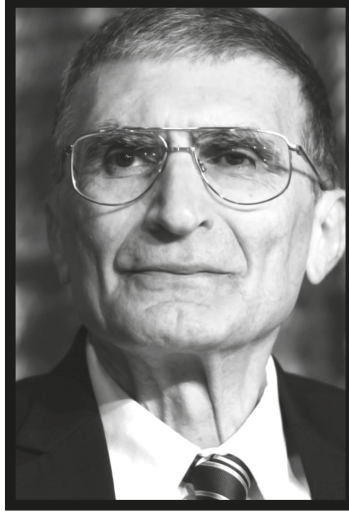
ŞABAN TEOMAN DURALI

Filozoflar ve bilge insanlar, yalnızca yaşadıkları toplumun değerlerini, ilmini ve bilimini yansıtmazlar, aynı zamanda süre-

gelen zamanın mütalaasında sezgisel ve biçimsel olarak da bilgiyi hamurlarında yeniden karan bir temsil olurlar. İşte Prof. Dr. Şaban Teoman Duralı, bu toprakların ve kültürün istihsalini hakkıyla temsil eden ve nihayet bir örnekli de oluşturarak müşahhas olarak gösteren müstesna şahsiyetlerden biridir. 1947 yılında Zonguldak'ta dünyaya gelen Şaban Teoman Duralı, Ankara TED Koleji'ni tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi Felsefe bölümünü bitirmiştir. 1982 yılında Biyoloji felsefesi teziyle Doçent ünvanını almış ve 1988 yılında profesör payesini kazanmıştır. Kuala Lumpur, Viyana olmak üzere bir çok yabancı şehirde inceleme, araştırma yapmış ve misafir öğretim üyeliği vazifesini üstlenmiştir. Zengin bir yabancı dil hafızasına sahip olan Duralı hoca, Türkçe'yi doğru konuşmaya hassasiyet göstermiş ve bu konuda bir milletin ana dilinin onun düşünce dünyasının gelişmişliğine bağlı olduğunu vurgulamıştır.

Teoman hocanın hassasiyetle üzerinde durduğu konulardan biri, 'Çağdaş Küresel Medeniyet ve İngiliz Yahudi Medeniyeti' dir. Burada Küresel medeniyetin asıl gayesinin insanı düşünülemez hale soktuğundan düşünmeyi uyuşturarak medeniyetler için sivrilmiş bir unsur olarak zarar verdiğinden bahsetmiş ve insani gayelere dayanmadığını belirtmiştir. Siyaseti, gerçek ve rasyonel fikirlerle yorumlayan hoca, Siyasal Düşünce Tarihi ve Türk Modernleşmesi üzerine Türkiye'nin hangi merhalelerden geçtiğini ve geçeceğini eserlerinde "yerli ve milli" bir bakış ile

yorumlamıştır. Hocanın üzerinde çalıştığı bir diğer alan "Bilim Felsefesi" ve "Felsefe Tarihi" dir. Canlılar Sorununa Giriş ve Biyoloji Felsefesi, dil felsefesi ve felsefe dışında kuantum fiziği ve matematik ayrıca meşgul olduğu alanlar olmuştur. Prof. Dr. Şaban Teoman Duralı, hayatı ile sahip olduğu yaşam değerlerini öğrencilerinin yürüyüşlerine katmak üzere yolculuğuna devam etmektedir. Sağlıkla, minnetle...

Türk'ün Bilim Nobel:

AZİZ SANCAR

10 yaşında bir bilim heveslisinin bu hevesi, dünyanın en iyi bilim insanlarının isimleri arasında vücut bulmuş ve zekasına olan inancı ile sağlam bir iradeyi buluşturarak Türk Milleti'ne müthiş bir gurur yaşatmış milletin kıymetli evladıdır Prof. Dr. Aziz Sancar.

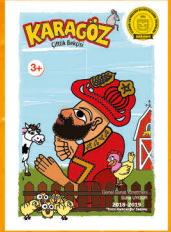
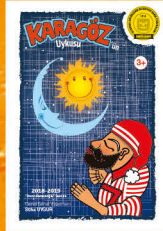
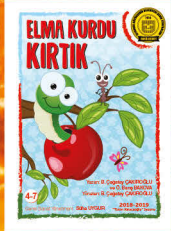
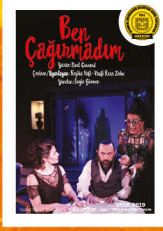
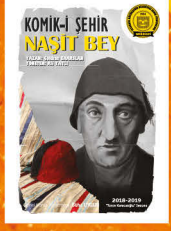
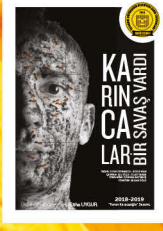
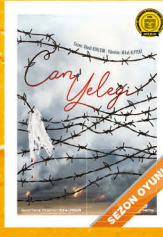
Aziz Sancar, 1946 yılında Mardin'de orta gelirli bir çiftçi ailesinin sekiz çocuğundan biri olarak

dünyaya gelmiştir. Başarılı bir lise döneminin ardından Kimya Fakültesi'ne girmek istemesine rağmen kardeşlerinin ısrarı üzerine kazandığı İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne girmiş ve birincilikle fakülteden mezun olmuştur. Azimli ve idealist bir genç olan Aziz Sancar, iki yıl memleketinde hekimlik yaptıktan sonra NATO-TÜBİTAK bursu ile Amerika'ya gitmiş, John Hopkins, Teksas ve Yale Üniversitelerinde Biyokimya alanında akademik çalışmalarını yürütmüştür.

Mütevazı ve saygın bir karakteri olan Aziz Sancar, kısa sürede alanı ile ilgili çalışmalarda tanınmaya başlamış ve ABD Ulusal Bilimler Akademisi'ne seçilen ilk Türk olmuştur. DNA onarımı, hücre dizilimi, kanser tedavisi ve biyolojik saat üzerinde çalışmalarını sürdüren Sancar hoca, 415 bilimsel makale ve 33 kitap yayınlamış ve Türk-Amerikan ilişkilerini geliştirmek amacıyla eşiyile birlikte Aziz&Gwen Sancar Vakfı'nı kurarak ABD'nin Kuzey Carolina eyaletinde "Carolina Türk Evi" isimli bir öğrenci misafirhanesi açmıştır.

2015 yılına gelindiğinde Paul Modric ve Thomas Lindahl gibi iki önemli bilim insanı ile birlikte DNA'nın onarılması üzerine yaptığı çalışmalardan ötürü Nobel Kimya Ödülü'nü almış ve bu ödülü başarıları için kendisinden ilham aldığı ve yol gösterici olarak işaret ettiği Mustafa Kemal Atatürk'e ithaf etmiştir.

Prof. Dr. Aziz Sancar, bu vatanın en kıymetli değerlerinden biri olarak Amerika'da, dünya bilimine katkılarını sürdürmektedir. Umutla, sağlıkla..

App Store

Google play

Sultangazi Hoca Ahmet Yesevi ve Üsküdar Kerem Yılmaz Sahnelerimiz Açıldı!

NİSAN'DA 3'Ü YENİ 40 OYUN

sehriyatrosu

sehir_tiyatrosu

sehriyatrolari

sehriyatrolari1914

sehriyatrolari.ibb.istanbul

BİLGİ VE BELGE ARASINDAKİ KARIYER

ESMA BOZDOĞAN / GÜL EBRAR BAŞAR

Tohum Dergisi olarak bu sayımızın dosya konusunu olan “kariyerizm”i gençlerle de konuştuk. Soruşturma kapsamında kalem uzattığımız gençlere, kariyer sahibi olmanın önemi ile kariyerizm’in siyasi, dini, toplumsal etkilerini kıyaslayacakları birkaç soru yönelttik. Kariyer denilince zihinlerinde canlanan kavram ile gerçek hayattaki karşılığını kıyaslamalarını istediğimiz genç kalemler, modern çağın kariyere bakışını anlattı.

Gençlere yönelttiğimiz sorular ve aldığımız cevaplar:

* *Kariyer denilince aklınıza ilk olarak hangisi geliyor? Diploma veya belge alma, meslekte ve bilimde derinlik, yetki, unvan ve pozisyon...*

* *Okullarda zaman zaman düzenlenen kariyer günlerini nasıl buluyorsunuz; faydası, eksiği nedir size göre?*

* *Sizce Mimar Sinan kariyer sahibi miydi, usta bir mimar mı?*

* *“Filan kişi kariyer sahibiydi” denilince o insanın hangi özellikleri zihninizde canlanır?*

RUKİYE YILDIZ

(İlahiyatçı)

Kariyer deyince benim aklıma ilk olarak meslekte ve bilimde derinlik geliyor. Okullarda düzenlenen kariyer günlerinin bilimde derinleşmeyi değil; unvan ve pozisyon sahibi olmayı öne çıkardığını düşünüyorum. Günümüzde kariyer sahibi olmanın göstergesi kişinin aldığı diploma ve unvanlardan ibaret. Eğitim sürecince edindiği belgelere ve sertifikalara bakılarak kariyeri belirleniyor. Bana göre Mimar Sinan usta bir mimardı..

ÖZNR ALTINDAL

(Sosyolog)

Kariyeri ben meslekte ve bilimde derinlik olarak tanımlayabilirim. Günümüzde okullarda, öğrencilere yönelik düzenlenen kariyer günlerini faydasız ve boş buluyorum. Çoğu öğrencinin de bu kariyer günleri ismiyle düzenlenen etkinlikleri çok fazla ciddiye aldığı düşünmüyorum. Kariyer sahibi denilince benim zihnimde mesleğinin ve işinin ehli olan kişi tanımlanıyor. Mimar Sinan usta bir mimardı.

BETÜL OCAKLI

(Edebiyat)-Müdür Yardımcısı

Kariyer denildiğinde aklıma ilk gelen meslekte ve bilimde derinlik ve yetki. Çünkü insan hangi konumda olursa olsun o konumun hakkını verdiğini düşündüğünde kariyer sahibi olduğu inancını taşır.

Kariyer günlerinin hem kariyer sahibi için hem de onu dinleyen

kitle için olumlu bir etki uyardığını düşünüyorum ancak bu organizasyonun amacına uygun olmadığı zamanlarda yani kitlenin beklentisinin kariyer sahibi tarafından karşılanmadığı zamanlarda bu ihtiyacın karşılanmadığını düşünüyorum.

Bence Mimar Sinan becerisi ve zekâsıyla öngörüsü ve fehmiyle derinliği yakalayan gerçek bir sanatçıydı. Ustalığı da işini ciddiye alarak aşkla yapmasından ileri gelmekteydi. Tüm bu saydıkları-

mın yanında Mimar olan Mimar Sinan'dan bahsedeceksek evet kariyer sahibiydi ancak eserlerindeki anlam ve derinlikten bahsedeceksek o şu ana kadar henüz hiçbir kalfanın ulaşamayacağı bir ustalığa sahipti.

Bugün kariyer sahibi bir kişi benim için öncelikle mensubu olduğu mesleğe dair aldığı eğitim, yaptığı işteki farklılık iktifa eden becerileri, başarıları ve tabii ki emek göstermedeki gayretiyle öne çıkmakta.

ESRA DOĞAN

(Din Kültürü Öğretmeni)

Kariyer denince aklıma ilk gelen şey yetki olur. Kişi bulunduğu konumda yetki sahibi ise o konuda yeterli de olmalıdır. Bir alanda yeterli olabilmesi için de mesleğinde bilgi sahibi olması gerekir desek de modern çağda kariyeri diploma ve belgeden

ayrı düşünemiyoruz. Günümüzde kariyer günlerinin öğrencilerin tecrübe sahibi kişilerle fikir alışverişinde bulunmaları açısından önemi büyük. Böylece öğrenciler ilgi duydukları mesleklerin avantajlarını ve dezavantajlarını öğrenerek meslek seçimlerinde daha doğru karar verme imkânına sahip oluyor. Ülkemizde özellikle devlet okullarında bu projenin eksik kaldığını düşünüyorum. Düzenlenen

kariyer günleri çoğu okullarda yılda sadece bir defa gerçekleşiyor. Bazı okullarda ise öğrenciler bu konularda desteklenmiyor bile. “Kariyer” ve “usta” kelimelerini buldukları zaman içinde değerlendirmek daha doğru olacağından Mimar Sinan için usta bir mimar diyebilirim. Kariyer sahibi bir kişi alanında uzmanlaşmış, tecrübe sahibi, iyi bir pozisyonda yetkilerini kullanan biridir bana göre.

DUYARLILIK

TUBA KARAÇORLU

Yazar

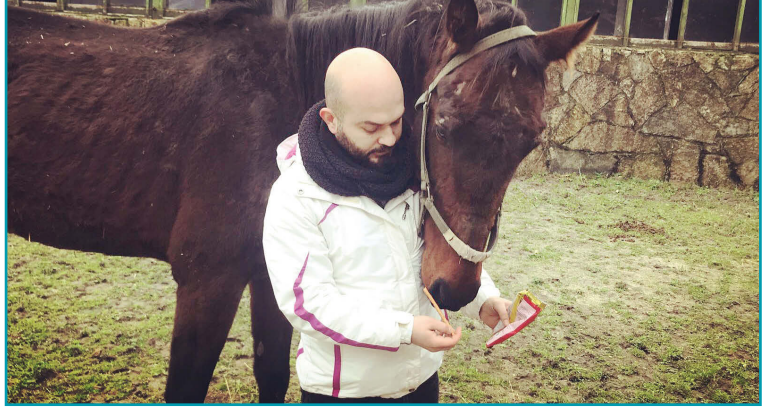
GÜZEL İNSANLARIN GÜZEL HİKÂYELEERİ OLUR

“benim gibi sonsuz bir at, hiç koşmuyorken de attr...” (Ah Muhsin Ünlü)

Ülkemizde insanların zulmüne ve işkencesine en çok uğrayan canlıların hangileri olduğunu biliyor musunuz? Veya hiç düşündünüz mü? Oysa ki onlar insanlara en yakın ve sadık ‘can’lar olarak bilinir...

1 yıl önce ülkenin ilk ve tek yük hayvanları koruma derneği olarak kurulan WARF (Work Animals Rescue Foundation) yani Türkçe ismiyle Yük Hayvanlarını Koruma ve Kurtarma Derneği, bugün işte bu sahipsiz ve korunmaya muhtaç yüzlerce cana kol kanat geriyor.

Kimsenin onlar için kılını kıpırdatmadığı, umursamadığı veya ne yapacağını bilmediği bir dönemde onları dert edinen biri çıkmış, Okan Oflaz. Yük hayvanları için tek başına neler yapacağını henüz kestiremeyen Oflaz, “öldürmek için değil, yaştamak için mücadele etmeli”

düşüncesiyle WARF’ı kurmuş. Bu yola çıktığı andan bugüne kadar insanlara en çok anlatmaya çalıştığı şey ise; “Atın eşiğin ayağı kırıldı mı tedavi edilir ve düzelir, öldürmeyin.”

Yıllarca görmezden gelinen ve ölüme terk edilen yük hayvanları, bir çiçekle baharı başlatan Okan Oflaz’ın çabasıyla artık kamuoyunun daha çok dikkatini çekmeye başladı. Yük hayvanı olarak çalıştırıldıkları için fiziksel olarak ağır zarar gören, bacağı kırılan, yürüyemez hatta yerinden kalkamaz hale gelen hayvanları nasıl rehabilite etmek gerektiğini yıllar içerisinde öğrenen WARF Derneği, kurucuları Okan Oflaz’ın da liderliğinde bugün Türkiye’nin dört bir yanından destekçileri ve gönüllüleri ile gurur duyulacak bir tabloyu ortaya koyuyor.

WARF’ın çalışma sistematigi de en az yaptıkları iş kadar hassas ve özenli. Yıllarca faytona koşulan atları, yük taşıyan eşekleri, herhangi bir sakatlığı olan veya sokağa atılan hayvanları bulunduğu yerden alıyor ve onlara “ikinci bir hayat” kazandırmak üzere İstanbul’a getiriyor. Tedavisi mümkün olanları tedavi ettirdikten sonra ömür boyu kalabilecekleri bir çiftliğe

yerleştiriyor. Tedavisi mümkün olanları diyorum, ancak Okan’ın ve ekibinin literatüründe hayvanları “uyutmak” diye bir kelime hiç yok. Onlara göre uyutmak bir çözüm değil; eğer tedavisi varsa imkanlarının sonuna kadar zorlayıp o “can”ı yaşama bağlamak için gayret ediyorlar. Çünkü her canlının yaşamı değerlidir ve o canı ancak bağışlayan alır. Biz insanlara düşen ise elinden geldiğince yaşatmak için çabalamak...

Türkiye’de her yıl 500’e yakın fayton atı hayatını kaybediyor. Bu rakama kıyasla yaşlanarak hayatını kaybeden yük hayvanı sayısı ise çok az. Özellikle faytona koşulan atlar, sakatlanıp yük çekemez hale gelince, hamile olsalar bile ıssız yerlerde ölüme terk ediliyor. Eksilen her bir hayvanın yerine ise yine ülkenin pek çok yerinden yeni yük hayvanları toplanıyor. Ve bu acımasız zalim çark yüzlerce hayvanı öldürmek pahasına dönmeye devam ediyor.

“Bir canlı düşünün, doğumundan ölümüne kadar insanların işini görüyor. Ölümü yaklaşınca da insanlar tarafından terk ediliyor. Bütün hayatı boyunca insanlar tarafından kullanılmasına rağmen hiçbir zaman sevgi ve saygı görmü-

Yük hayvanı olarak çalıştırıldıkları için fiziksel olarak ağır zarar gören, bacağı kırılan, yürüyemez hatta yerinden kalkamaz hale gelen hayvanları nasıl rehabilite etmek gerektiğini yıllar içerisinde öğrenen WARF Derneği, kurucuları Okan Oflaz’ın da liderliğinde bugün Türkiye’nin dört bir yanından destekçileri ve gönüllüleri ile gurur duyulacak bir tabloyu ortaya koyuyor.

yor...” diyen Okan Oflaz, bu iş için yola çıktığında yaptığı işe “delilik” diyenler olduğunu da ekliyor. Özellikle Adalar’da faytona koşulan atlar için büyük mücadeleler veren hatta bu sebeple faytoncuların hedefi haline bile gelen Oflaz’ın hayvan sevgisi ve onlara “ikinci bahar” hediye etme ideali hepimize örnek olacak cinsten...

Gebe halde dahi faytona koşulan atların yaşadığı bu işkence ve ölümlere, adaları ziyarete gittiklerinde “fayton sefası” sürenlerin de sebep olduğu yadsınamaz bir gerçek. Yük hayvanlarını dert

edinen, sahiplenmek isteyen, bir birey olarak görüp onlara hak ettikleri yaşamı sunmak için gece gündüz koşturan kişilerin sayısı ise maalesef çok az. WARF Derneği bu anlamda büyük bir açığı kapatmaya çalışan ve yardımsever gönüllülerle beraber hizmet vermeye çalışan bir kurum. Ancak yardıma muhtaç bir hayvanın bulunduğu yerden alınıp tedavisi için nakliye edilmesi, bakımının ve yaşamının devam ettirilmesi, uygun bir çiftliğe sahiplendirilmesi epey zahmetli ve masraflı bir süreç. Okan Oflaz ve arkadaşları kendi networklerinin yanı

Okan Oflaz’ın liderliğinde WARF’ın koruyucu meleklik yaptığı canlar, sadece yük hayvanları değil. Geçtiğimiz yıl Suriye’de sıcak savaşın devam ettiği bölgeye gidip Magic World Hayvanat Bahçesi’ne terkedilen 13 vahşi hayvanı kurtarmak da gösterdikleri duyarlılıktan biri...

sıra sosyal medyadan da zaman zaman destek isteyerek seslerini duyurmaya ve bu hayra herkesi ortak etmeye davet ediyor. Ben kendileriyle sosyal medyadan yaptıkları bir yardım çağrısı sayesinde tanıştım.

Yüreğinde tüm canlılara yer olan her bireyin bütçesine göre yapabileceği pek çok destek ve yardım seçeneği de mevcut. Beslenme, ilaç, yem gibi ihtiyaçlarının giderilmesi için nakdi bağış yapmak mümkün. Her şeyin ötesinde yaralı, sakat, terk edilmiş ve yardıma muhtaç hayvanlara neler yapılması gerektiği konusunda Okan Oflaz ve arkadaşlarının açtığı yol çok değerli, sadece bu sebeple bile her zaman desteklenmeyi ve motive edilmeyi hak ediyor.

Okan Oflaz'ın liderliğinde WARF'ın koruyucu meleklik yaptığı canlar, sadece yük hayvanları değil. Geçtiğimiz yıl Suriye'de sıcak savaşın devam ettiği bölgeye gidip Magic World Hayvanat Bahçesi'ne terk edilen 13 vahşi hayvanı kurtarmak da gösterdikleri duyarlılıktan biri... İşte bu da güzel insanların, her zaman güzel hikâyelerinin olduğunun kanıtı adeta... Bizzat devlet yetkilileriyle yaptıkları

Ülkemizde hayvan hakları için mücadele eden pek çok dernek var ancak yük hayvanlarını bir 'meta' veya kullanılacak bir 'mal' gibi görmemek gerektiğinin bilinciyle mücadelede tek olan WARF'ın iyilik halkasında bulunmak hepimizin görevi olmalı...

görüşmeler sonucu Suriye sınır kapılarını açtırarak kurtarma operasyonunun birer kahramanı oldular. Üstelik bir ilke de imza atarak: Bu olayla birlikte tarihte ilk kez hayvanlara mülteci statüsü verilerek savaş bölgesinden çıkarılmaları sağlandı.

İsimlerin karakterlere yansması durumunu hayvanlarda da gözlemlemek mümkün. Ölümüne terk edilen hayvanlara "ikinci bahar" sunan Okan ve arkadaşları onlara bir de karakterlerine uygun isim hediye ediyor. Bu isim verme işi de öyle rastgele olmuyor elbette. **"Her birinin kendine özgü karakteri var. Önce karakterini analiz edip, ona uygun bir isim koyuyoruz. Aslında her biri zamanla kendi isimlerini kendileri oluşturuyor."** diyor Okan.

Asıl mesleği organizasyon olan Okan Oflaz'ın hayatının büyük bir kısmı evlat edindiği hayvanlarla geçiyor ve onlardan adeta çocukları gibi bahsediyor. Kör olduğu için önceki sahibi tarafından kaderine terk edilen ve bulunduktan sonra veterinerler tarafından tedavisi yapılan Hannak da bu çocuklardan biri...

Okan, **"Hannak... İçinde adam olan, canım melek oğlum. İki gözü de kör, hiç görmüyor ama sevgisi ve iletişimi öyle güçlü ki koskoca çiftliğin bi ucunda olsa da 'dümdüz gel, buradayım' demem yetiyor. Onu sahibi kör oldu diye terk ettiğinde 'benim gözler ikimize de yeter' diye söz vermişim."** sözleriyle anlatıyor evladını.

WARF Derneği'nin asıl amaçlarından birinin bu konuda farkındalığı artırmak olduğunu belirten Okan Oflaz, **"Kullanılmayacakları, sevilecekleri ve ilgi görecekleri yerlere sahiplendirilmelerini hedefliyoruz. Bunlar artık bizim evlatlarımız özellikle benim hepsiyle ayrı ayrı bağım var. Ve ölene kadar bütün sorumlulukları bizde, eğer daha çok destek olursa daha çoğuna yetebiliriz."** diyor.

Ülkemizde hayvan hakları için mücadele eden pek çok dernek var ancak yük hayvanlarını bir 'meta' veya kullanılacak bir 'mal' gibi görmemek gerektiğinin bilinciyle mücadelede tek olan WARF'ın iyilik halkasında bulunmak hepimizin görevi olmalı... www.yhkkd.com/ Twitter: @info_warf

SIZI

NURULLAH GENÇ

Cellât, vur boynumu, tükensin sızı
Kelimeler yanık, renkler kırmızı
Sessiz bir fırtına sarsıyor beni
Gözlerinden aldım ben bu kefeni
Mezar taşlarına sızıyor terim
Kokusu onundur diye gizlerim
Alev fişkııyor kirpiklerimden
Nasıl da kuşatmış beni derinden
O hicran perisi, göklerin kızı
Cellât, vur boynumu, tükensin sizi

Köprüler kurulur içimde nûrdan
Yollar gül yaprağı, yollar buhurdan
Tutduğum tek yer kiblegâh olur
Akşam bende kutlu bir sabah olur
Düнде kalan umut yarında saklı
Ellerim toprağın bağrında saklı
Ben de bir ankanın bakışlarında
Yürürüm bu aşkın yokuşlarında
Kalbimde iz kalmaz kinden, gururdan
Köprüler kurulur içimde nûrdan

AİLE HÂLÂ VAZGEÇİLMEZ MUTLULUK KAYNAĞI

SEVDA DURSUN

Yazar

Uzun süredir dünya devi şirketlerin gençliği değiştirmek ve dönüştürmek üzerine kurguladığı tüm girişimler artık meyvelerini vermeye başladı. Gençler, mazilerini bilmeden, örf ve ananelerine mesafeli, dini değerlerden alabildiğine uzaklaşan, küresel iklimin etkilerine son derece açık bir hayat tarzıyla mücadele etmek durumundalar. Mücadele etmek diyorum, çünkü hâlâ o değerleri muhafaza etmeye çalışan bir aile yapısı şükür ki var. O aile yapısının nimetlerinden de haberdar olan günümüz gençliği, hiçbir taraftan vazgeçmek istemediğinden dolayı büyük bir buhranda. Bu buhranın sonunda ise genetiği tamamen değiştirilmiş nesiller bizi bekliyor olacak.

Değişen dünyanın etkilerine karşı çocukları korumak öncelikli olarak ailenin işi olsa da, sosyal alanların genişliği çoğu zaman aileyi geride bırakıyor. Özellikle ergenlik çağında yaşıt etkisine giren ergenler, kolaylıkla birbirine benzeyebiliyor. “Bana arkadaşımı söyle, sana kim olduğumu söyleyeyim” atasözünün anlam ve ehemmiyeti bu süreçte devreye giriyor. Ancak burada da arkadaş belirlemek ergen kişinin kendi iradesinde. Çoğu kez, kendi eğilimleri çerçevesinde arkadaşlarla birlikte olmayı tercih eden gençler, anne babanın yönlendirmesini

kabul etmez. Aile onun için “gen”lerle birlikte birtakım özelliklerini hayata taşıdığı bir mefhumdur. “Gen” konusu basite alınacak bir mevzu olmasa da, günümüz şartlarında birçok parametreyle birleştiğinden etki oranı biraz daha alt sıralara yerleşmiş durumda.

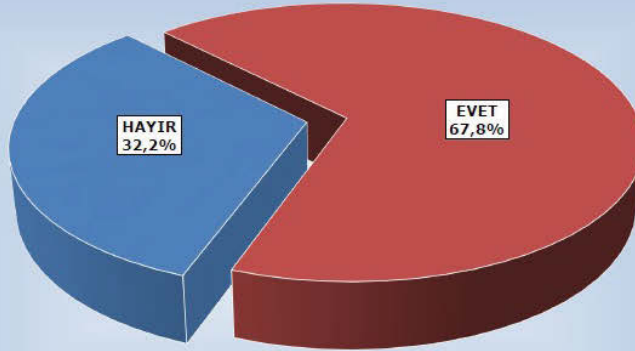
HER ŞEYİ OLANA NE VEREBİLİRSİN?

“Aileden getirdiği genlerle, yetişme tarzı ve sosyal çevre birleşince, çocukların kişiliği oluşur” diyebilirdik eskilerde. Ancak şimdi bütün bu etkileri sıfırlayan internet etkisiyle anne babalar çocuklarını tanıyamaz oldu. Dünyanın dört bir köşesinden istediği veya maruz kaldığı tüm içeriklere ulaşma imkanı bulan çocuklar, küresel dünyanın yetiştirdiği bireyler haline geldi. Onlar artık bizim değil, internetin yetiştirdiği çocuklar. Yetişkin veya çocuk fark etmeden her bireyi tüketim aracı olarak gören, daha çok tüketmeleri için her türlü yöntemi kurgulayan bir düzenle karşı karşıyayız. Hayatın amacı olarak sunulan motto ise, “haz”. Her türlü “haz”zın mübah sayıldığı bu dünyanın kurucuları ise, her türlü teknolojik gücü elinde bulunduran “Batı” dünyası.

Batı dünyası sadece bizim çocuklarımızı değil, tüketim uğruna kendi ço-

STK FAALİYETLERİNE KATILMA VEYA ÜYESİ / GÖNÜLLÜSÜ OLMA DURUMU (%)

N:1374

önder
İMAM HATİP LİSİLERİ DERNEĞİ

Bilgi ve
Hükmetle

**TÜRKİYE’NİN DÜNYA LİDERLİĞİ SÜRECİNDE
KÜLTÜR VE GENÇLİK POLİTİKALARI
ARAŞTIRMASI, OCAK 2019**

argetus

cuklarını da yakıyor. Kurguladığı oyunlar, çektiği dizi ve filmler, batıların karanlık dünyasında ne kadar dibe gidilirse o kadar revaçta. Tek hedef, içlerindeki karanlığı ortaya çıkartmak. Doğunun aksine, Batılılara göre herkesin içinde bir karanlık var. O karanlığı ortaya çıkartmak için yeni tatmin yolları bulmak gerek. Paulo Coelho’nun “Veronika Ölmek İstiyor” romanındaki ana tema gibi, “hepimiz ölüyoruz, o halde gidebildiğin yere kadar git”. Çünkü tatminsiz dünyada, The Game filminin repliğini hatırlayın, “Her şeyi olana ne verebilirsiniz ki?”

YENİ YOLLAR KEŞFEDİLMİYİ BEKLİYOR

Bütün bunları uzaktan seyreden yetişkinlerde bir telaş başladı. Ellerinden kayıp giden çocukları için “ne yapabiliriz”i düşünmeyen yok gibi. Fakat

eyleme geçmek için yol yordam gösteren, öncülük edenlere baktığımızda, meselenin a, b, c’sini kavramaktan aciz, tali yollarda oyalanıyorlar. Eski yöntemler artık işe yaramıyor. Gençliğe ulaşmanın yeni yolları keşfedilmeyi bekliyor. Gençlik politikaları son zamanlarda siyaset dahil olmak üzere birçok STK’nın ilgi alanına girmiş durumda. Bunların başında gençlik çalışmaları yapan ÖNDER geliyor. Yeni yollar bulmak için gösterilen çaba takdire şayan. Geçtiğimiz günlerde Türkiye genelinden katılan İmam-Hatip Lisesi öğrenci meclisi başkanları arasında yapılan “Kültür ve Gençlik Politikaları Araştırması” da işte bu amaca hizmet ediyor. Türkiye’nin kültür politikaları üzerine gençlerin görüş ve değerlendirmelerini öğrenmek, beklenti ve memnuniyet düzeylerini tespit etmek amaçlı yapılan araştırma ARGETUS tarafından, Erol Erdoğan danışmanlığında

yürütüldü. Araştırma tüm gençliği kapsamasa da, politika yapıcılara, gençlerle ilgilenen STK’lara yol yordam göstermesi bakımından önemli bir veri.

15 yaş ve üzeri liseli gençlerle yapılan araştırmada kitap okuma alışkanlığı, müzik tercihleri, boş vakitlerin değerlendirilmesi ile internet ve sosyal medya kullanımı gibi farklı konularda katılımcılardan bilgi toplandı. Daha sonra gençlerin sivil toplum faaliyetlerine katılım ve ilgi düzeyleri ele alındı. Son olarak ise katılımcılara kültür politikaları konusunda sorular yöneltilerek gençlerin ilgileri ve beklentileri ortaya konuldu.

YÜZDE 10 KİTAP OKUMUYOR

İnternetin hayatımıza girmesiyle azalan kitap okuma oranları gençler arasında irdelendiğinde, hiç kitap okumayanların oranı yüzde 10 olarak karşımıza çıkıyor.

Araştırma, lise öğrenci meclisi başkanları ile yapıldığı için kitap okuma oranı hayli yüksek, tüm gençlik üzerine yapılırsa daha aşağılara ineceğini düşündüğüm bir veri. Yine de türler üzerinde durmak, gençliğin ilgi alanları üzerine değerlendirmeyi kolaylaştırır. Türler göre 77.3 ortalama okuma puanı ile roman birinci sırada yer alırken, 66 ile şiir, 65 ile hikaye öncelikler arasında. Eleştiri ise en az okunan bir tür olarak karşımıza çıkıyor. Müzik türleri incelendiğindeyse, 67.8 ortalama dinleme puanı ile pop müzik (tüketim müziği de diyebiliriz) birinci sıraya yerleşiyor.

GENÇLERİN GÖZDE SOSYAL MECRALARI

Gelelim kaybettiğimiz noktaya; evet, internet dünyası. Araştırmaya katılan lise öğrenci meclisi başkanlarının sadece yüzde 2.5’i internet kullanmadığını

söylemiş, yüzde 16.6 ise televizyon seyretmediğini. Araştırmada internet kullanma süresi günlük ortalama 181 dakika iken, televizyon izleme süresi günlük 98 dakika olmuş. Araştırmaya katılanların izledikleri televizyon programları ve izlenme sıklıkları incelendiğinde 66,5 ortalama izlenme puanı ile film – sinemanın birinci sırada oturduğunu görüyoruz. Ardından haber programı, diziler ve spor programları geliyor. İnternetteki veriler ise hiç sürpriz değil. Yüzde 95 ile WhatsApp gençliğin gözdesiyken, Youtube ve Instagram tahmin edeceğimiz gibi en popüler uygulamalar olarak peşinden geliyor. Youtuberların neden o kadar çok izlendiği ve neden bu kadar popüler oldukları sorusuna bir yanıt. Bu araştırmanın çocuk versiyonunda Youtube birinci sıraya çıkacağından hiç kimsenin şüphesi olmasın.

BOLCA “LİKE” ALMAK

Kültürel iktidar deyince, görselliğin arttığı bir dünyada film ve diziler üzerinden bir üstünlüğün oluşturulması sürpriz değil. En güzel kıyafet, en afili bakış, en ilginç mekanlarıyla sosyal medyada boy göstermek, güzellikleri ortaya çıkartıp kötü yönlerini bastırmak da çağın hastalıklarından. Bazen hayatın anlamları arasına bolca like almak da girebiliyor. Tüketim dünyası böyle istiyor olabilir. Asıl soru, beğenmiyorsan değiştirme şansının olduğunu düşünememek. Tabi bunun için eleştirmenin ötesinde, elini taşın altına koymayı, daha iyisini yapmayı gerektirecek durumlar var. Araştırmaya katılanların yüzde 25’i sosyal medya takipçilerinin artmasına sevinebileceğini belirtiyor. Bu oranın, büyüklerin de tahminlerinin aksine düşük olduğunu düşünüyoruz. Dolayısıyla, bu veri, gençleri

memnun edecek şeylerle ilgili daha sağlam gözlemlere sahip olmamız gerektiğini söylüyor.

Araştırmanın bir diğer alanı STK'ların gençler arasındaki yaygınlığı üzerine. Katılımcıların yüzde 67,8'i herhangi bir sivil toplum kuruluşunun üyesi / gönüllüsü olduğunu söylüyor. Bu oran İmam Hatip Liselerinin okul meclisi başkanları arasında böyle bir sonuç verirken, Türkiye Gençlik STK'ları Platformunun 2018 yılında yaptığı araştırmaya göre gençlerin herhangi bir STK'ya üye olma oranları 3,1. ARGETUS'un 2018 İstanbul Gençlik Araştırmasına göre ise yüzde 7,7. Bu da gösteriyor ki, örgütlenmek, herhangi bir amaç için birlikte hareket edebilmek, gençler arasında pek yaygın değil. Bu veriyi incelerken, STK'ların gençlere sunduğu hizmetleri irdelemekte fayda var. İlgi alanlarını besleyecek etkinlikler buldukları takdirde, gençlerin STK'larla bağı kuvvetlenebilir.

BELEDİYELER DİKKAT!

Kültürel öğelerden yararlanma sıklığı da incelenen araştırmada 78,1 ortalama yararlanma puanı ile müzik birinci sıradayken, sinema, spor, edebiyat ön sıralarda yer alıyor. Gençleri yönlendirmek için sık sık başvuru söyleşi ise 46,1 ortalama puanıyla yararlanma sıklığı olarak gerilerde yer alıyor. Katılımcılar kültürel ihtiyaçlarını en çok 65,2 ortalama puan ile okuldaki etkinliklerden ve 53,6 ortalama puan ile belediyenin yaptığı etkinliklerden ve bağlı merkezlerden (kütüphane, si-

nema, tiyatro vb.) giderdiklerini söylüyorlar. Yaşadığı şehirde yeterli düzeyde kültürel etkinliğin düzenlenmediğini söyleyenlerin oranı ise yüzde 60'larda. Yüzde 32 ise şehirde düzenlenen kültürel etkinliklerin kendilerine hitap etmediğini belirtiyor. Kalite yönünde de bir fikirleri var. Gençler, yüzde 60 oranında kültürel etkinliklerin kaliteli olduğunu ifade ederken, yüzde 32 oranla kalitesiz olduğunu belirtiyor. Belediyeler için önemli bir veri olan bu araştırmanın kültürel etkinlikleri geliştirmek bakımından faydası olacaktır.

AİLE HÂLÂ ÇOK ÖNEMLİ

Toplumun kimliğinin oluşmasında belirtilen hususların önemi söz konusu olduğunda 80,1 ortalama puan ile aileyi birinci sırada gösteren gençler, eğitim, din ve değerler şeklinde bir sıralamayla puanlamaya tabi tuttular. Bir genç olarak sevinilecek durumlar incelendiğinde 92,9 ortalama puan ile mutlu bir aileye sahip olmanın başında geliyor. 92,2 ortalama puan ile sevdiği işi ya da mesleği yapmak, yine 92 ortalama puan ile sağlıklı olmak ve sağlıklı yaşamak, 90,5 ortalama puan ile sevdiği bir eşe sahip olma düşüncesi ilk başlarda geliyor. Argetus'un 15-29 yaş arası gençlerle yaptığı İstanbul Gençlik Araştırması sonuçlarında da sevdiği işi yapmak üst sıradayken, hemen altında şükür ki mutlu bir aileye sahip olmak geliyordu. Henüz bu değerler tersine bir yer değiştirmemişken, bu alanın kıymetini bilmekte fayda var.

Gençlerle ilgili yaygın telaşlı ve endişeli tavırların temelinde, yetişkinlerin yakın çevrelerinde yaptıkları gözlemler ve varsayımların olduğu bir gerçek. Veriye dayalı analizler ise çok sık aralıklarla ortaya koyulmuyor. ÖNDER'in yapmış olduğu bu araştırma, gençlere ulaşma konusunda yol gösterici olacaktır. "Gençler bizim en değerli hazine-

Toplumun kimliğinin oluşmasında belirtilen hususların önemi söz konusu olduğunda 80,1 ortalama puan ile aileyi birinci sırada gösteren gençler, eğitim, din ve değerler şeklinde bir sıralamayla puanlamaya tabi tuttular.

miz." Sürekli tekrar ettiğimiz bu cümlenin gereğini yapma zamanı çoktan geldi ve geçiyor bile. Her türlü etkiye açık olan gençler, radikal gruplar, terör örgütleri ve kriminal ağların başlıca hedefleri arasındayken, onları bu yanlışla sürükleyecek boşlukları ivedilikle doldurmakta fayda var. Gençlere yönelik yapılan bu araştırmanın sık aralarla tekrar edilmesi, yol göstericilik bakımından çok büyük öneme sağlık. Emegi geçenlere sonsuz teşekkürler.

KABİL'İN KARIYERİST TORUNLARI

HASANALİ YILDIRIM

Gazeteci, Yazar

Harrison Ford ile 'yaratık' Sigourney Weaver'ın başrollerini paylaştığı ama aslında Melanie Griffith'in omuzlarında ilerleyen 1988 tarihli Çalışan Kız (Working Girl) bu yüzyıla da sarkan çağdaş iş ve insan anlayışını resmeden sıradan bir romantik komedi aslında. Kevin Wade yazdı; Mike Nichols yönetti. Sonradan yıldızı parlayacak Kevin Spacey de handiyse bir figüran rolünde.

Söylemeye gerek yok, film aslında işe hasılatını hak etmeyen vasat bir iş. Ve zamanımızın insanının derinlerde saklı bir tutkusunu dışa vurduğu, üstelik bu dışavurumu örneklik bir kıvamda sergilediği için önem kazanmakta: kariyer tutkusu.

Çalışan Kız, yazın göbeğinde ada vapurunu andırır sıkış-tıkış bir görüntüyle açılır. Bu mahşeri kalabalığın ortasında, sabahın erken saatlerinde işe giden üç genç kız. Aralarından birinin doğum gününü, küçük bir keke tutuşturdıkları üç mumla kutlamaktalar. Niye mi? Vakit yok ki. Çünkü bütün vakit, kariyer plânlarına harcanmakta.

Meselâ içlerinden en güzel ko-

nuşanı diksiyon derslerine devam etmekte. Rakiplerinden bir üstün vasfı olmak zorunda ya. Hem de bu ders için öğle yemeğini feda etmek mecburiyetinde. Daha açık ifadesiyle modern insanın megalomanide, müstakbel ve muhayyel bir ikbal için en mühim kutsalı, hazdan fedakârlıkta bulunmaya rıza gösterecek bir çarpıklığın kurbanı. Bu ne garip tezattır böyle.

Dahası var desem: Aynı genç kız, mesaisi biter bitmez de bir pazarlama seminerine katılacaktır. Hangi kız mı bu? Hani vapurda arkadaşlarının geçiştircesine küçük bir kekke doğum gününü kutladıkları kız! Yaşamak mı? Bu işte: kariyer yapmak.

Bu kızın adı Tess ve hikâyemizin başkarakteri de kendileri.

Boşu Boşuna Doluluk

Niçin hiç vakit yok? Çünkü istikbaldeki muhayyel mesut yaşantı için şimdi herkes habire koşuşturmak durumunda da ondan. Ve yeterince koşturulmadığında, o sadece tek bir kişilik bir üst makama bir başkası tırmanacak; dolayısıyla altta kalanlar, o makamı hak etmek için eskisinden daha çok çalışmak mecburiyetinde hissedecekler.

Binlerce kişinin harıl harıl koşturduğu, döneminin teknolojisinin en üst seviyesinde teçhizatlandırılmış devasa arı kovana hükümündeki bir plaza çalışanıdır Tess. Ne ki basit bir sekreter hüviyetinde. Yani sadece amiri tarafından değil, mesai arkadaşlarınca da sınırsızca küçük düşürülerek, dalga geçilerek, haysiyeti paspaslanarak sürdürmektedir. Ama her şeye rağmen bir plaza çalışanı olmak, Panteon'a yakın düşmektir.

Kapitalizmin, kendisine göbeğinden bağladığı bütün insanlara dayattığı bir ayrıştırma var: iş hayatı ve özel hayat diye. (Bu ülkenin bütün Müslümanları bu ayrımı bir yalancı dolma gibi yutuvermişlerdir ya; bu da ayrı mesele.) Bu açıdan baktığımızda Tess'in özel hayatı da hakiki hayatından (Başka bir ifadeyle iş hayatı...) farklı değildir. Doğum gününde sevgilisinin ona aldığı

hediyeye iç çamaşırındır yine; tanıştıklarından beri hep yaptığı gibi.

Henüz filmin on dakikası bitmeden öğreniriz ki sevgilisi, mesai arkadaşları, amiri...

Sömürülmenin her türlüşünden bahsediyoruz, evet. Tanıdığı herkes Tess'i kıyasıya sömürmekte. Niçin? Filmin de mensup olduğu zamane anlayışına göre insanları ikiye ayırmak mümkün: sömüren ve sömürülen. Bu sınıflardan ilkinde giremediğiniz takdirde sizi iteledikleri yer, öteki. National Geographic'in doğa belgesellerinin aksiyomuna döndük gene: Avcı değilsen avınsın.

YOLUN YARISINDAKİ DEĞİŞİKLİK

Bundan sonra peş peşe yaşanan gelişmeler ve bu gelişmelerin kaçınılmaz sonucu kayıplar, yenil-

giler, küçülmeler, Tess'i adım adım bir karar almaya sürükleyecek. 30'una girdiği o günlerde bundan sonraki hayatına nasıl devam edecek: Geldiği gibi mi yoksa yepyeni bir anlayışla mı?

Filmin de mensup olduğu zamane anlayışına göre insanları ikiye ayırmak mümkün: sömüren ve sömürülen. Bu sınıflardan ilkinde giremediğiniz takdirde sizi iteledikleri yer, öteki. National Geographic'in doğa belgesellerinin aksiyomuna döndük gene: Avcı değilsen avınsın.

ğini kırmıştır ve iki hafta sırtüstü yatmak mecburiyetindedir. Tess yıllardır içten içe arzuladığı o yönetme istidadına muktedir midir yoksa sadece o mevkie arzu mu beslemektedir? Yıllardır hayalini kurduğu 'rol'ü ruhuna giyme imkânına kavuştuğu bu fırsatı nasıl değerlendirecektir acaba?

Gerginlik yaşamasına da hacet yoktur. Çünkü bu iktidar rolünün hakkını veremediğinde sorumlu tutulacak kişi kendisi değil, amiridir nihayetinde.

İnsan, doğası gereği kendisini öteki üzerinden idrake memur kılınmış bir mahlûk. Başka bir ifadeyle insanın bizatihiliği, verili değil, ancak zamanla kazanılabilen bir haslet. Dolayısıyla insan, var olmaya devam ettiğini kavrayabilmek için, her ân kendisini karşılaştırabileceği bir hemcinsinin varlığına muhtaç.

Bu yeni anlayış fırsatını yeni amiriyle yakalar; üstelik bu amir hemcinsidir de. Başka bir ifadeyle Tess nezdinde kariyer basamaklarını tırmanmak için tabii rekabet havzası hazır.

O da yeni amirine bu anlayışla yaklaşır: yaranma ve göze girme. İlk raund açık ara onundur. Tess bir yandan da dişil numaralar öğrenir yeni amirinden: “İnsanlarla arandaki köprüleri asla yıkma.” kıvamında.

Adım adım o kırılma ânına taşınır; Hollywood'un bayıldığı o büyük değişimin zirvesine: Yeni amirinin açtığı görece rahat ilişki ortamından da istifade eden Tess, işleriyle ilgili bütün o büyük büyük adamların hiçbirinin aklına gelmeyen bir fikir geliştirir ve en kısa zamanda bunu amirine açar. Bu mevzuda tuttuğu notlarıyla birlikte elbette.

Zaten amiri de böylesi bir iliş-

kiye açık biri değil midir? “Beni izle ve bu işler nasıl yürütülmüş, öğren.” diyen o değil miydi sahi?

Bir zafer sevinciyle sevgilisine koşan genç kız, amiri hemcinsi diye kendisine böyle anlayışlı davrandığını, onu erkekler gibi germek yerine serbest bıraktığı için onun da hemen başarı basamaklarını tırmanmaya başladığını anlatır. Gaye bir yerlere gelmek değil mi? Geç de olsa sıra ona da gelmiştir işte. Zaten “Bu dünyada istediğin şeyin sana gelmesini bekleyerek bir yere ulaşamazsın.”

PARA PARAYI ÇEKER KARIYER KARIYERİ

Film tam da bu aşamadan itibaren iyice tipikleşmeye başlar. Fakat klişelerin, süreci güvenilir ve sonucu tatmin edici vasıflarını niçin görmezden gelmeliyiz ki! Çıkış için fırsat Tess'in ayağına gelir: Amiri kayak sırasında aya-

Amirinin talebi doğrultusunda işleri ele alır ve... kapitalizmin, başka bir ifadeyle kariyerizmin karanlık yüzünü görür: Aslında amiri onu basbayağı kazıklamaktadır; hem de kendi saflığından istifadeyle.

Filme göre bu keşif, Tess'in karanlık tarafa geçişinin milâdıdır. Artık o da oyunu kuralına göre oynayacak ve yükselme basamaklarını teker teker aşacaktır.

BİR TUTKU OLARAK KARIYER

1980'lere kadar ülkemizin olağan gidişatında kariyer takıntısı hiç bulaşmamış gibi yaşanırdı. Hayır, 12 Eylül'ün fenalıkları arasına kariyer arzusunu, hatta tutkusunu da eklemiş değilim. O günün müsebbiblerinin günahlarının kantar çekmezliği, bir yenisini ekleme ihtiyacı hissettirmemekte zaten.

Rekabet tutkusunun, insanın bizatihi asliyetinde gömülü bulun-

duğunun farkındayım elbette. Rekabet Kabil'le birlikte bilinir kılındı. Belli ki öncesinde de vardı ama yine de Ademoğlu'na, kendisini ya meleklerin üstüne taşıyacak yahut hayvanların altına iteleyecek bu hasletin, insanın esasını teşkil ettiğini, bu hadiseyle unutmamacasına bellemiş bulunduk. 12 Eylül'ü işaret etmekten muradım, Cumhuriyet süresince iyice palazlanan mürailiğin, o güne değin kendini başkalarının nezdinde açık etme kuvvet ve kudretine

“ *Rekabet Kabil'le birlikte bilinir kılındı. Belli ki öncesinde de vardı ama yine de Ademoğlu'na, kendisini ya meleklerin üstüne taşıyacak yahut hayvanların altına iteleyecek bu hasletin, insanın esasını teşkil ettiğini, bu hadiseyle unutmamacasına bellemiş bulunduk* **”**

henüz ulaşamamıştı tespitinden ibaret.

Elbette asıl meselemiz şu: İnsan niçin kariyer yarışına girer?

Bu soruya doğru bir karşılık bulabilmek için bir-iki hususun altını çizmekte fayda var. Bunlardan ilkinin, insanın temel hususi-

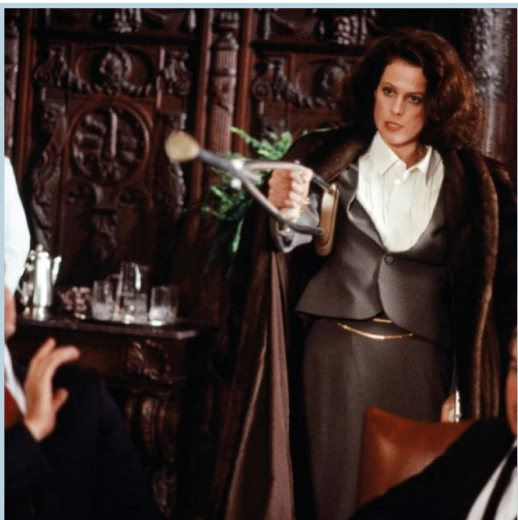
yetine dayanan rekabet hissiyle irtibatlandırabiliriz. İnsan, doğası gereği kendisini öteki üzerinden idrake memur kılınmış bir mahlûk. Başka bir ifadeyle insanın bizatihiliği, verili değil, ancak zamanla kazanılabilen bir haslet. Dolayısıyla insan, var olmaya devam ettiğini kavrayabilmek için, her ân kendisini karşılaştırabileceği bir hemcinsinin varlığına muhtaç. Yalnızların bu denli farklılaşmasının sebeplerinden birine işaret ettik. Yahut da başka bir misal kabilinden, mahkûmun ceza niyetine hukuk yoluyla cebren bir başına bırakılmasını zikredebiliriz: Öteki yoksa sen de ademe mahkûmsun.

İkinci husus ise modernitenin getirdiği şahsiyet yitiminin telâfisiyle alâkalı. Aslında kariyer dediğimizde kastettiğimiz meselenin bu tarafı ama hakikatte her kariyer cümlesi, meselenin bu cephesini örtmek üzere kurulur.

Kariyer kaygısı, tıpkı futbol kulübü fanatıklığı, dernek düşkünlüğü, parti hizipçiliği veya liselilik yahut hemşehrilik dayanışması gibi, modernitenin tornasıyla unufak edilen şahsiliğin yerine konulmaya çalışılan sahte veya muvakkat kimlik hükmünde. Kimliklerimiz üzerinden idrak ettiğimiz benliğimiz, kariyerle birlikte bu sefer bir yandan insanın mensubiyet hissettiği 'sürüsünün içindeki yer'i'ne dönüşmekte, öbür yandan da o yerin aşağı veya yukarı doğru değişkenliği bakımından da liderle irtibatlı hâle gelmekte.

Dolayısıyla kapitalist dünyada kariyer, kast sisteminin zıddına, kişiyi Panteon'a dahi taşıyabilmekte. Öylesine emsalsiz bir itici güç. Böyle bir güce karşı kayıtsız kalmak akıl kârı mıdır?

Çalışan Kız da bu gücü arkasına alan bir zamanenin temsili muvaffakiyetinin destanı.

Güneydoğu Asya'nın İncisi:

İREM ÇİFTÇİ

Marmara Üniversitesi
İlahiyat(İngilizce) 4.Sınıf
Öğrencisi

MALEZYA

Malezya. İklimi gibi insanları da sınırsız olan bambaşka bir memleket. Bu aralar çeşitli işler, ilişkiler vesilesiyle adını sıklıkla duyduğumuz en azından biz üniversitelilerce öğrenci değişim programları, dil öğrenimi ya da

çeşitli sosyal etkileşimler gibi vesilelerle uğrak yerimiz olan memleket.

Bir haftalık kısa ama bir o kadar da uzun izler bırakan gezimize geçmeden evvel neden ve nasıl gittiğimiz ile başlamak istiyorum söze. Bir grup arkadaş ve büyüğümüzle gönüllere

dokunabilmek adına çıktığımız yol ile başlamak istiyorum: Bizler Sultanahmet camimizde, İstanbul'u ve camiye ziyarete gelen yabancı misafirlerimize İslam'ı anlatmaya, yanlış İslam algısını kırmaya ve en önemlisi kalplerinde yeşerecek olan hidayetin tohumu olmaya talibiz. Günün sonunda bir gönüle dokunup 'İslam da bu imiş aslında; işittiğimiz, gördüğümüz gibi değil.' dedirebilmek gayemiz. Teknik kısımdan biraz bahsedecek olursak hafta içi ve haftasonu okuldan fırsat bulduğumuz vakitlerde camiye gelip ziyaretçileri sıbyan mektebine davet ediyor ve onlara sunumlar yapıyoruz. Camiden, mimarisinden, tarihinden, Osmanlı'dan, İslam'dan bahsediyoruz sunumlarımızda. Bazen bir çay bazen bir kahve eşlik ediyor muhabbetimize. Bazen kendimizi kahve yudumlayıp 'O zaman Allah'ı kim yarattı?' sorusunu cevaplarırken, bazen ise camide elimizde şeker kâsesi ile insanlara camiye anlatmaya çalışırken buluyoruz, kimi zaman da adeta bir navigasyon edasıyla İstanbul'u turluyoruz harita üzerinde. Hasılı gönüllere ulaşmaya çabalıyoruz. Bu işin bizlere uzak diyarlardan gönül dostları, dert ortakları edindirecek yönü ise meğer gerideymiş, bilemedik. İşte tam da bu vesileyle Malezya ziyaretimiz gerçekleşti.

Orada ve çeşitli ülkelerde benzer faaliyetleri yürüten her biri birbirinden kıymetli onlarca kardeşimizle bir araya gelmiş bulunduk. Dili, kültürü, coğrafyası ve her şeyiyle birbirinden farklı olan bu insanların aynı dert üzerine dertlenebildiğini görmek, tek ortak noktaları İslam olan bu insanların birbirlerine sırf Allah için sevgi ile yaklaşması, hürmette kusur etmemesi hayran olunmayacak gibi değil. Esasında bu ziyaret bir nevi bilgi ve tecrübe

paylaşımı yapabilmek adınaydı. Tebliğ çalışmaları yürüten çeşitli ülkelerdeki Müslüman gruplar veya onların sivil toplum alanındaki temsilcileri Malezya'nın ev sahipliğinde bir araya geldi. Bizler de üç arkadaş temsilci olarak oradaydık.

Başta da belirttiğim gibi ülkenin insanları iklimi, coğrafyası kadar sınırsız. Son derece hoşgörüyü bürünmüş insanlar her hareketleriyle bizi memnun etme gayreti içerisindeydiler. İstisnalarıyla beraber bir genelleme yapmak zannediyorum bu hususta iyi olacak: Malay insanlar hakikaten sevecen, sıcakkanlı. Gerek program süresince organizatör olanlar gerekse gezip görme fırsatı bulduğumuz mekânlardaki insanlar hakikaten ilgili ve konukseverdi. Her birine teşekkürü iletmek boynumun borcudur. Gel gelelim programa, içeriğine ve gezip görülen yerlere. Program akış itibarıyla dava faaliyetinin, gönüllülüğün önemi üzerine yapılan bilgilendirme amaçlı seminerler ve akabinde katılımcı ülkelerin faaliyetlerini tanıtan sunumlardan oluşuyordu. Tabii bunlara ilaveten ev sahibi ülkemiz ve onun bu faaliyet-

leri yürüten kıymete değer ekibinin kendi projelerini tanıtan, yapılanları yerinde görebilmemizi sağlayan gezi programı da mevcuttu. Çeşitli camileri ve kurumları ziyaret ederek fikir

Gerek program süresince organizatör olanlar gerekse gezip görme fırsatı bulduğumuz mekânlardaki insanlar hakikaten ilgili ve konukseverdi. Her birine teşekkürü iletmek boynumun borcudur. Gel gelelim programa, içeriğine ve gezip görülen yerlere. Program akış itibarıyla dava faaliyetinin, gönüllülüğün önemi üzerine yapılan bilgilendirme amaçlı seminerler ve akabinde katılımcı ülkelerin faaliyetlerini tanıtan sunumlardan oluşuyordu.

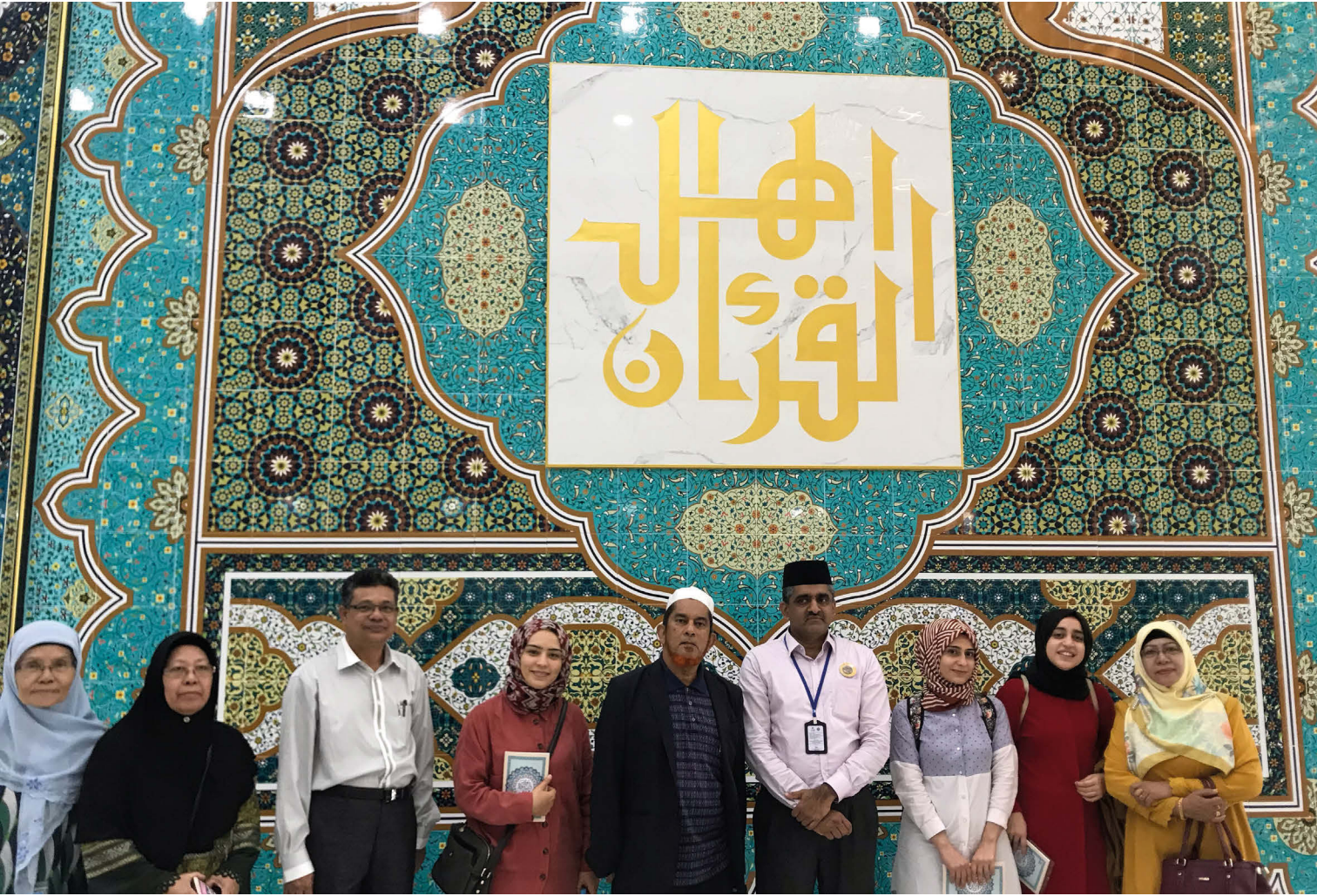
ve usul alışverişlerinde bulunma fırsatı yakaladık.

Çok kapsamlı olmayan gezimizde bir nebze ülke hakkında fikir sahibi olmaya çalıştık. Yüzölçümü çok büyük olmamasının yanında ekonomi olarak fena değil. Kısaca bilgi verecek olursak; Güneydoğu Asya'da bulunan ülke nüfus bakımından karma bir yapıya sahip: Bunlar Malaylar, Çinliler, Hintliler, Cavahlar ve diğer küçük gruplar. Yaklaşık 28 milyonluk bir nüfusu var ve halkının %55'lik kısmı Müslüman. Adından da anlaşılacağı üzere resmî dilleri de Malayca. Yemyeşil arazilerinin yanı sıra ülke-

nin mimari anlamda yerleşim planı da bir o kadar harika. "Bir Türkiye değil" demekle birlikte çekinmeden damak tadımıza uygun yiyecekler bulmanız ise oldukça mümkün. Bu karakteristik özellikleri sıraladıktan sonra "Malezya'da İslam ne durumda?" sorusunun cevabına geçeyim: Bir kere İslam ülkesi olduğu için siyasi ve sosyal hayatta kurallar şeriat çerçevesinde uygulanıyor ve halk İslamî duyarlılıkları ile de çevrelerince meşhur. Bunun sebebi ise İngiliz sömürsünün hakim olduğu yıllarda ülkeye getirilen farklı etnik kökenli göçmenlerle aralarında 'Müslüman Kimliği' sifa-

tıyla ayrıştırma oluşturmalarıymış. Bu durumun her ne kadar kendi Müslüman kimliklerini korumaları açısından faydası olsa da, göçmen kitleden Müslümanlığa geçenlerin sayısının azlığında da şüphesiz etkisi bulunmakta.

Diğer taraftan ülkede İslamî duyarlılığın olması İslamî hareketlerin de güçlü olmasında olumlu etkiye sahip. Öyle ki, yazıma konu olan uluslararası konferans, bu İslamî hareketlerin en önemlilerinden birinin öncülüğünde gerçekleştirildi: Malezya Millî Gençlik Hareketi (ABIM). 1971'de kurulan hareket kısa sürede Malezya İslam

Partisi (PAS) ile ittifak kurarak, ülkenin islam hükümleri ile yönetilmesi için çok çaba sarfetmiş. O tarihten bu yana bakınca çalışmalarını bu işte başarılı olduklarını da bizlere gösteriyor.

Camiler özelinde bakalım biraz ülkeye. Başta şunu belirtmeliyim ki alışık olduğumuz klasik mimari üslubun dışında bir üslup var orada. Hem materyal olarak hem de görsel olarak. Beğendiğimi söylemeden geçemeyeceğim yine de. Camiler genellikle bir kompleks anlayışı ile inşa edilmiş. Geniş bir alan kullanılıyor ve alan içerisinde sosyal hayata katkı sağlayacak birçok ek

yapı mevcut. Bu bize aslında tarihi camii kültürümüzü de anımsatıyor; medreseler, imaretler, şifahaneler vesair.

Pembe granitten yapılmış, 15.000 kişilik kapasiteye sahip Putra Camii ile başlayalım. Malezya'nın tüm idari yapılanmalarının -başbakanlık, hükümet binaları gibi- bulunduğu Putrajaya'ya gittiğinizde muhteşem dizayn edilmiş caminin ihtişamından kendinizi alamıyorsunuz. Bilindiği üzere başkent Kuala Lumpur; fakat başkentte artan nüfus yığılması ile ülke, yönetim binalarını Putrajaya'ya taşıma kararı alır ve 1995'te şehir kurulmaya

başlar. Putra Camii de bu ilk yapılardan biridir.

Hatta cami ziyaretlerine geçmeden evvel bizi önce bir matbaavari 'Qur'an Factory' diye adlandırdıkları Kuran-ı Kerim basım yerine götürdüler. İslami literatürün yanı sıra çeşitli sanat dallarına ait ürünlerini de görme fırsatı elde ettik. Mekânın sahibi, kıymetli abimiz ise bizlere orayı tanıttı, yaptıklarından bahsetti ve çeşitli hediyelerle uğurladı.

Ardından gelelim Tuanku Mizan Zeynel Abidin Camii'ne. Putra camii ile karşılıklı duruyorlar. Tıpkı bizim Mihrimah Sultan ile Süleymaniye Camii gibi aralarında

bir nehir var. Çin ve Alman mimarisinden faydalanılarak yapılan camimizin minaresi yok. Oldukça çevre dostu sitemle inşa edilmiş ve klima gibi soğutuculara gerek de duyulmuyor, ek olarak kompleksin içinde kenarları saran havuzlar da bu soğutucu işleminin bir parçası.

Tabii peş peşe gezmeyoruz her camiyi. Hepsi program çerçevesinde. Gün içerisinde çeşitli eğitimler seminerler oluyor ardından da gezmeye çıkıyoruz ikinci günümüzde de Şah Alem Abdülaziz camisine yani bizim İstanbul'un Sultanahmet'ine geçiyoruz. Mavi Camii de diyorlar ona bizdeki gibi. İlk girdiğimizde önce tebliğ faaliyetlerini yürüttükleri binayı geziyoruz. Tabii bütün bunlar olurken yol arkadaşlarımızı da es geçmeyelim. Her durakta, her molada ya da her arada yahut fırsatını bulduğumuz ilk anda yanımızdaki yabancı dostlarla konuşmaya muhabbeti ilerletmeye

çalışıyoruz. Herkeste bir muhabbet.

Neyse camiye doğru bir 100 metre falan yürüyoruz. İçeriden bir tilavet sesi geliyor, arkadaşım Zeynep'in şu sözleriyle kendimi o ana sabitlemek istiyorum: 'Arkadaşlar dürüst olmalıyım burada gökyüzü bambaşka, bulutlar berrak..' Günün yorgunluğunun üzerine o dingin Kuran okunuşu, o muhteşem ılıman hava tatmaya değer hakikaten. Ek bilgi olarak şunu da ilüştireyim: 24 bin kişinin aynı anda namaz kılabilirdiği bu camii, Malezya'daki en büyük, Güneydoğu Asya'daki ise ikinci en büyük cami olma özelliğine sahip.

Ve son olarak Malezya'nın en eski camisi olan Gombak ve Klang nehirlerinin birleştiği noktada bulunan Sultan Abdussamed Camek Camii'ne geliyoruz. Kuala Lumpur da bu arada iki nehrin kesiştiği çamurlu kavşak demekmiş. Camimiz

Ve son olarak Malezya'nın en eski camisi olan Gombak ve Klang nehirlerinin birleştiği noktada bulunan Sultan Abdussamed Camek Camii'ne geliyoruz. Kuala Lumpur da bu arada iki nehrin kesiştiği çamurlu kavşak demekmiş. Camimiz de burada bulunuyor. Malezya halkının da çeşitli ırklardan meydana geldiğini göz önünde bulundurursak camiinin konumunu daha da özelleştirmiş oluruz: nasıl ki iki nehir tam bu noktada birleşiyorsa, Malezya halkı da bu noktada birleşiyor ve kardeşçe ibadet ediyor diyerek sözümü sonlandırmak istiyorum.

de burada bulunuyor. Malezya halkının da çeşitli ırklardan meydana geldiğini göz önünde bulundurursak camiinin konumunu daha da özelleştirmiş oluruz: nasıl ki iki nehir tam bu noktada birleşiyorsa, Malezya halkı da bu noktada birleşiyor ve kardeşçe ibadet ediyor diyerek sözümü sonlandırmak istiyorum. Yazacak belki daha çok şey var lakin kalemimiz bu kadarına yetti. Siz okuyanlara yazımızın istifadeli olmasını temenni ederek, kalbi güzel bu insanların dünya ve ahiretlerini hayra çıkarması için Cenab-ı Hakk'a niyaz ederim.

HAYAL ve GERÇEK

ABDURRAHMAN KARAKOÇ

Ay ışığı pencereden girende,
Senden yana hayal kurmak ne güzel.
Ya bir otobüste, ya bir trende
Gurbet ilden sana varmak ne güzel.

Aşkın mayasını senden alıp da,
Şekillendim sevda denen kalıpta,
Evinizin kapısını çalıp da,
İlk çıkandan seni sormak ne güzel.

Umudu yoksula bol verir Hûda,
Bir tohuma can var bir damla suda,
Gerek uyanık ol, gerek uykuda,
Benden bakıp seni görmek ne güzel.

Kurumadan daha yolculuk teri,
“Gel” diye yanına çağırırsan beni,
Bırakıp bir yana gamı kederi,
Doya doya seni sarmak ne güzel.

Aşk deyince anlattığı her şeydir...
Öldürdükçe tadı gelen bir şeydir,
Azrail'e can vermesi zor şeydir.
Sen istersen sana vermek ne güzel...

NOSTALJİ

İNANÇ KİTLİĞİ

DR.NECLA PEKOLCAY

Tohum Dergisi 18.sayı
Mart 1965

Insan denilen varlık, ayakta durabilmek için iki türlü gıdaya muhtaçtır: Vücut gıdası ve ruh gıdası. Varlığımızın evvela vücut gıdasına ihtiyacı vardır, denilebilir; çünkü insan gıda almadan yaşayamaz. Nitekim asırlar boyunca kıtlık hadiseleri insanlarda maddi gücü azaltıp tüketmiş, ölümlere sebep olmuştur. İkinci ihtiyacımız olan ruh gıdası ise, insanı hayvandan ayıran ve yüksek bir varlık haline getiren ruhun ihtiyacıdır. Rûh, evvela inanca muhtaçtır ki, bu inanç, Allah'a inanma ve dayanma ile başlar. Allah'a inanan, hemcinslerine inanır, kendine güvenir. İmanı kuvvetli bir insan huzur içindedir; onda sabır, hoşgörülük ve herkese karşı sevgi vardır. Çünkü o, Allah'a dayanır. Sabır ve sebat ile çalışırsa, feraha çıkacağı, hoşgörülüğü ve nezaketi le insanları iyi yola sevk edebileceği, çalışmalarının semeresini alacağı ümidini besler. İşleri ters giderse, ümitleri boşa çıkarsa, böylesinin hayırlı olduğunu veya öbür dünyada rahata kavuşacağını düşünerek, teselli bulur. Fakat yine çalışıp çabalamaktan geri durmaz. Kötü şansına küsüp bir kenara çekilmek, mağlûbiyetler karşısında yılgınlık duymak, imansız insanların harcıdır.

Bu dünyanın bir sonu olduğuna inanan insanın ıstırapı sonsuzdur. Sevdiklerinin öldüğünü gören ve yokluğa intikal ettiklerini düşünenler,

ömürlerinde teselli bulamazlar, hatta hayatlarına kolaylıkla son verebilirler. Ebedi alemi inkar edenler, günahkar olacaklarını hesaba katmayacakları için, kolayca suç işleyebilirler. İmanlı bir insan, daima vicdanını sesiyle hareket eder, fakat imansız bir insana vicdanının sesini duyurmak güçtür. İlmin dini zayıflattığını söyleyenler de var ama hakiki bir alim ilmin son noktasında Allah'ın varlığını daha kuvvetle hissetmez mi acaba? Maddecilerin, maddenin ne olduğunu söylemekten aciz kalmaları bunun açık delili değil midir?

“Ne yapayım, inanamıyorum” diyenler, akl-ı selime kulak verirler ve yapmacıktan vazgeçerlerse, inancı içlerinde bulacaklardır.

Son asrın insanlarına çoğu, kendini tekâmül etmiş görerek, imansızlığı bir meziyet sayarken, kendi içlerinde ve mensubu buldukları cemiyetler içinde bundan husule gelen sarsıntıyı görmemezlikten gelmeye çalışmaktadırlar. Rûhi sarsıntılar, maddi varlığımıza da tesir eder ve hatta insanı tedricen, eziyet çekerek, ölüme sürükler.

Mes'ut insan, sade kendinin düşünen değil, millet fertlerinin, hemcinslerinin ıstıraplarıyla dertli, sevinçleriyle sevinçli olan insandır. Böyle bir ruh haleti ise, ancak iman sahiplerinde mevcuttur.

ALTIN SAKLAMANIN ÇOK DAHA KOLAYI VAR

Vakıf Katılım ile
Altın Günler'e gelin,
altınlarınız ekonomiye
katılsın değerine
değer katsın.

Şubenize özel
Altın Günler'i
web sitemizden
öğrenebilirsiniz.

25 yıldır geliştirdiğimiz her teknoloji, işte bunun için:

#SenYapDiye

